

GOVT. COLLEGE FOR WOMEN (A)
GUNTUR, A.P.

LITERARY FORUM

A Platform for Nurturing and Showcasing Literary Talent

LaLit

YEAR: 2023

Quarter: 4 (October-December)

Vol: 1

ISSUE: 4

नाभिषेको न संस्कारः सिंहस्य क्रियते वने । विक्रमार्जितसत्तवस्य स्वयमेव

LaLit

(Language & Literature : The e - Magazine)

EDITORIAL BOARD

CHAIR PERSON

DR. V.R. JYOTSNA KUMARI (Principal)

Magazine Committee Convenor

Sri. K. Chandrasekhara Rao

Literary Forum Convenor

Dr. S. Divija Devi

MEMBERS

Dept. of English

1. Dr. K. Padmaja
2. Sri. N. Kutumba Rao
3. Dr. G. Srinivasulu
4. Dr. N. Santhi Sri Devi
5. Dr. G. Seshu
6. Dr. P. Anitha
7. Smt. T. Pranayaja

Dept. of Hindi

Dr. K. Vijaya Kumari

Dept. of Telugu

1. Dr. V. Bhavani
2. Dr. N. Vijaya Lakshmi
3. Dr. D. Dhatri Kumari
4. Dr. P. Vijaya Lakshmi

Dept. of Sanskrit

1. Dr. Ch. Praveen Kumar

Dept. of Urdu

1. Sri Sd. Khadar Bhasha

సాహిత్యం (EDITORIAL)

“సహితస్య భావం సాహిత్యం” అని పెద్దలన్నారు. సమాజ హితమును కోరేది సాహిత్యం. హితము అనగా మనిషిని మంచి మార్గంలో పెట్టేది. నేటి యువతరానికి హితబోధ చాలా అవసరం. మన ప్రాచీనులు అనేక కావ్యాల ద్వారా మనకు హితబోధ చేసారు. అలాగే విద్య యొక్క గొప్పతనాన్ని కూడా మనకు చెప్పారు.

“తత్కాల సుఖకరం ప్రియం” అనే వాక్యాన్ని పరిశీలించి నట్లైతే తాత్కాలికమైన ఆనందాన్నిచ్చేది ప్రియవాక్యం. ముఖం ముందర పొగడడం వంటిది. ప్రస్తుత సమాజంలోమనం ఈ బాటలోనే నడుస్తున్నాం. మనం కూడా ప్రియ వాక్యాలే వినడానికి ఇష్టపడతాం. “పరిణామ సుఖ కరం హితం” అనగా మన భవిష్యత్తుకు బంగారు బాట వేసేది హిత వచనం. భారవి మహాకవి తన కిరాతార్జునీయ కావ్యంలో “హితం మనోహారి చ దుర్లభం వచః” అని చెప్పియున్నారు. ఎవరైనా మనకు హితవు చెప్పినప్పుడు మనసుకు బాధ కలుగుతుంది. కనుక హితవు చెప్పేవారు లోకంలో అరుదుగా వుంటారు. మన సాహిత్యం మనకు హితాన్ని కూడా ప్రియం గానే చెబుతుంది. కనుక మనం సాహిత్యాన్ని చదవడం ఎంతో అవసరం. తెలుగు సాహిత్యంలోని హితవచనాలను కొన్నింటిని తెలుసుకుందాం.

తెలుగులో మొట్టమొదటి కవి వాగనుశాసనుడైన నన్నయ్యగారు “విశ్వ శ్రేయః కావ్యం” అని చెప్పారు. కావ్యము యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యం ప్రపంచానికి మంచి చేయడం, అంటే మంచి మాటలు చెప్పడం, మంచి దారిలో నడిపించడం, మంచి చెడుల విచక్షణా జ్ఞానాన్ని అందించడం. అంటే విశ్వ మానవ క్షేమం కోసం కావ్య రచన చేయాలని సూచించారు. ఇది ఏ భాషా సాహిత్యనికైనా వర్తిస్తుంది. నన్నయ్యగారు రచించిన మహాభారతంలో

“ధర్మ తత్త్వజ్ఞులు ధర్మ శాస్త్రంబని, యధ్యాత్మవిదులు వేదాంతమనియు.....” అనే పద్యంలో మహాభారత గ్రంథాన్ని “యద్భావం తద్భవతి” అన్నట్లుగా, ఏ దృష్టితో చదివే వారికి అలా కన్పిస్తుందని ధర్మ దృష్టి కల వారికి ధర్మ శాస్త్రం వలె, ఆధ్యాత్మవాదులకు వేదాంతము వలె, కవులకు మహాకావ్యము వలె, ఇతిహాసము వలె, పురాణము వలె కన్పించినప్పటికీ వేదవ్యాసుడు మాత్రం “విశ్వజనీనమై పరగుచుండ చేసే భారతంబు” అన్నారు.

కవిబ్రహ్మగా పేరు గాంచిన తిక్కన గారు భారతాన్ని హరిహర నాథునికి అంకితమిచ్చారు. అలా ఇవ్వడంలో ఒక సామాజిక ప్రయోజనం వుంది. ఆనాటి సమాజంలో శైవ, వైష్ణవ మతాల మధ్య యుద్ధాలు జరిగేవి. దానిని నివారించడం కోసం తనకు హరిహర నాథుడు కలలో కన్పించాడని శివ కేశవులకు భేదం లేదని చెప్పాడు.

ఆధునిక యుగంలో కూడా కవులు సమకాలీన సమస్యలపై రచనలు చేశారు. జాతీయోద్యమ సమయంలో భారతదేశంలోని అన్ని భాషలలోనూ రచనలు చేసి ప్రజలను మేలుకొల్పారు. సమకాలీన సమస్యలపై నేటికీ రచనలు వస్తునే వున్నాయి. హితవు చెప్పడానికి సాహిత్యమే ఎందుకు అని ప్రశ్నించుకుంటే..... కావ్యము కాంతవలె బుజ్జగిస్తూ మనసు నొప్పించకుండా ఆహ్లాదకరంగా చెబుతుంది. అలంకారికులు మనకు అరువది నాలుగు కళలున్నాయని చెబుతారు. అందులో సంగీతము, సాహిత్యము, చిత్రలేఖనము శిల్పము, నృత్యము అనే ఐదింటిని లలితకళలు అంటారు. ఈ లలితకళలలో కవిత్వానికి ఎక్కువ ప్రాధాన్యముంది. ఎందుకంటే క్షరము (నాశనము) కానిది అక్షరము. ఆ కవిత్వాన్ని అందించే కవికి కూడా మరణం లేదు. ఎందుకంటే అతడు సాహితీ ప్రేయుల రసనల పై సజీవంగా ఉంటాడు.

విద్య యొక్క ప్రయోజనాన్ని గురించి కూడా సుభాషితాలున్నాయి."హర్షకు గాదు గోచర మహర్షిశముస్" అనే పద్యంలో విద్య అనే దివ్య ధనం ఎంత ఇచ్చినను పెరుగుతుందేకానీ తరగని సంపదని చెప్పారు. ఆధునికులైన కరుణశ్రీ జంధ్యాల పాపయ్యశాస్త్రి గారు తన తెలుగు బాల శతకంలో "దొరలు దోచలేరు దొంగలెత్తుకపోరు, భ్రాతృ జనము వచ్చి పంచుకోరు, విశ్వవర్షనంబు విద్యా ధనంబురా, లలిత సుగుణ జాల తెలుగుబాల" అన్నారు. కనుక సాహిత్యాన్ని అధ్యయనంచేసి, సాహితీ పరిమళాలను ఆస్వాదిస్తూ, సృజనాత్మకతను పెంపొందించుకొని ఆనందాన్ని పొందండి.

డా. వాసిరెడ్డి భవని
తెలుగు అధ్యాపకులు

INDEX

S. No	Name of the Topic	Name of the Other	Page
1	అందరి నేస్తం	K.M.S. Sailaja Rani Lecturer in Computer Science	07
2	Collectibles: Testimonials for Memory, Personal and Collective History. Edmund De Waal's "The Hare with Amber Eyes – A Hidden Inheritance"	Dr. K. Padmaja Prof. of English	08
3	To A Mother I Love.....	G. Sirisha Lecturer in Physics	14
4	సంచారి	Dr. N. Vijayalakshmi Lecturer in Telugu	15
5	1.Dear Son 2.On the 31st December 3.Dawn to Dusk	Mr. K. Chandrasekhar Rao Lecturer in English	17
6	పర్యాయ రూపం - పద విన్యాసం	Dr. N. Thyagaraju Lecturer in Commerce	21
7	Oh, Dear God	Dr. Ganta Srinivasulu Lecturer in English	22
8	అందాల ఆనందాల మా ఊరు	Dr. P. Vijayalakshmi Lecturer in Telugu	26
9	ఎల్లోరా గుహలు	G.V.S. Pranayini Devi Lecturer in Computer Science	30
10	मातृ- भाषा के प्रति	Dr. K. Vijaya Kumari Lecturer in Hindi	32
11	The Beauty of Anglo-Saxon Poetry	Dr. Santhi Sri Devi Lecturer in English	33
12	Melting Words	Dr. G. Seshu Lecturer in English	34
13	God	Smt. T. Pranayaja Lecturer in English	36

14	ప్రాచీన తెలుగు కవిత్వం - మానవ హక్కులు	Dr. D. Dhatri Kumari Lecturer in Telugu	37
15	Durgi Mami	Smt. K. Sai Sudha Lecturer in Biotechnology	48
16	Book Review on "The Metamorphosis" by Franz Kafka	Mr. N. Kutumba Rao Lecturer in English	50
17	శునక విలాపము	Mr. B. Lalitababu Lecturer in Political Science	53
18	Handloom Heritage – Need for Revival	Dr. Anitha Susan Professor of Zoology	59
19	Mother is a Mother Forever	Dr. P. Anitha Lecturer in English	63
20	వీరనారి లకుమాదేవి	Dr. S. Divija Devi Lecturer in Telugu	64
21	కొండవీడు	M. Sai Lavanya – II B.Com (G)	69
22	వింటున్నావా...	Sk. Ruksana, I B.A (PEP).	74
23	నిజమైన స్నేహం	M. Lakshmi, I B.Com (AT).	75
24	కలిసి ఉంటే కలదు సుఖం	B. Akanksha, I.B.Com (AT).	76
25	అసంతృప్తి	Ch. Akhila, II B.Com (G)	78
26	అమ్మా....	B. Devi Sri, II B.Sc (MSCS)	80
27	ప్రేమానురాగం	N. Nagendramma, II B.A (HEP).	81
28	బంజార వివాహ పద్ధతి	Kaveri Bai, II B. Com (G)	83
29	మానవ సంబంధాలు	K. Havila, II B.A (SHT)	87
30	సైనికుడితో ముఖాముఖి	P. Jessy, II B.Sc. (Data Science)	89
31	పితృదినోత్సవం	G. Jyothi, I B.SC (Computer Science).	94

32	विश्व हिंदी दिवस	M. Anusha, III BA (TTM)	97
33	Boddy Types	J. Tejaswi III BA (TTM)	98
34	పిసినారి వ్యాపారవేత్త	S.K. Guljar Begum II B. com (C.A)	100
35	Different types of Intelligence	Sk. Sanah Sulthana III BA(TTM)	102
36	కుండ నేర్పిన జీవిత సత్యం	M. KanakaDurga II B.Sc (MSCS)	105
37	How do we learn?	Shaik Asma III BA(TTM)	107
38	నాన్న	T. Anitha, II B.Sc (Bt. Bc)	111
39	Who is Alpha Man and Alfa Women	G. Sada Sri III BA(TTM)	112
40	ప్రేమకు రూపం.....	D. Sushma Latha, II B. Sc (MSCS)	115
41	Are You a Motivated Person ?	Y. Dhana Lakshmi III BA (TTM) Sem-6	116
42	Mother's Love; A Greatest Gift.	S. Sai Asritha II B.Sc. (Data Science)	120
43	From Shadows to Light : A Teen's Tale	G. Keerthana II B.Sc. (Data Science)	121
44	Photo Gallery		122
45	Student Presentations		126
46	Your Opinion on this Issue Please		129

అందరి నేస్తం

శ్రీమతి కె.యం.యస్. శైలజ రాణి,
కంప్యూటరు సైన్స్ అధ్యాపకురాలు.

తోడు నీడని నమ్మించే యంత్ర పరికరం
మనుషులను మరపించే మంత్రదండం
చేయి విడవని నేస్తమనిపించే 'మొబైల్ ఫోను'.

అఖండ జ్ఞానం అందించే అమృత భాండం
నేరాలవైపు ఆకర్షించే విషవలయం
అరచేతిలో అమరిపోయే అందరినేస్తం.

కష్ట కాలంలో కబురందించే సమాచారసాధనం
మరుగుపడనీక ఉనికినిచ్చే గూఢచర్యం
కష్టసుఖాల కలిసి ఉండే కదిలే యంత్రం

ఆలంబనగా నిలచి ఆదుకునే ఆప్తనేస్తం
సమయాన్ని భక్షించే చెడ్డ స్నేహం
మంచిచెడుల మేలుకలయిక 'మొబైల్ ఫోన్'.
కృత్రిమ మేధస్సుతో మొబైల్ అనుసంధానం
మనిషి నీతి, నిర్ణయ విచక్షణకు పరీక్షాకాలం
అభివృద్ధికైనా వినాశనానికైనా వివక్షలేని సాధనం.

**Collectibles: Testimonials for Memory, Personal and Collective History.
Edmund De Waal's "The Hare with Amber Eyes – A Hidden Inheritance"**

**Dr. K. Padmaja,
Prof. of English.**

A small figurine of Tutankhamen on the mirrored niche in the corner of the wall above the TV cabinet in the living room often transports one to the visit to the tomb of boy king at the Egyptian Pyramids. The lapping of water at the sides of the houseboat in the back waters of Alleppey, Kerala flashes across the mind's eye as one crosses the 3 feet tall bronze lamp, cosily nestling next to the bookcase, that was bought in the state handicraft emporium at Guruvayyur, Kerala during a visit. Buddha's head carved in wood with a knotted bun on the top by the Etikoppaka artisans from Andhra Pradesh, couriered by the artisans during the pandemic lockdowns at the request of a cousin staying abroad to support the lively hoods of the artisans ignites a memory of the cousin who cared for the people in times of distress. Things and objects are memories personified and cognisance of the people, places, travel, emotions and even the history of a race(s) and nation(s).

Edmund De Waal an artisanal and renowned potter in porcelain embarks on a quest of the history of such collectibles, the Japanese Netsuke and takes the reader on a journey of the artistic and historical saga of the once famous Ephrussi family, his ancestors and in due course the travails of the Jews across Europe in the 19th and 20th centuries. De Waal has inherited 264 Japanese *netsuke* – wood and ivory carvings of animals, plants, and people, none larger than the palm of his hand – from his great uncle Iggy. These miniature works of art, depict turtles and tigers and rats, a boy with a helmet and samurai sword, a naked woman and an octopus, a hare with amber eyes and so on. They are carved in fine grained wood or ivory to reward touch and endure wear while doing their job, as the toggle on a cord from which a container is slung, most often for

medicine or tobacco. A man in traditional Japan tucks the cord behind his obi-sash, and the netsuke prevents it from slipping out. Some were carved by great craftsmen, some by gifted amateurs; all held forever a moment of time – the twist of a tiger's shoulders, the twitch of a hare's head. These figurines set him on a quest which Edmund expresses saying, "I want to know what the relationship has been between this wooden object that I am rolling between my fingers and where it has been."

The netsuke start their journey in mid 1850s with Charles Ephrussi of the Ephrussi family that was a major force in European grain, shipping, and banking, with offices in Odessa, St. Petersburg, Vienna, Paris, and London. *The Hare with Amber Eyes*, titled after one of the netsuke, covers five generations of the Ephrussi family. It starts with Charles Joachim Ephrussi, who founded a vast grain trading enterprise in Odessa, the then southern Russia and the present southern Ukraine in the early 19th century and had sent a son to Paris and another to Vienna to expand operations into the financing of railroads, bridges, banks, and the governments of Europe. However, Edmund de Waal's search was after the rise and fall of the times when his ancestors had played a noteworthy role, the memory, and art. De Waal explores the collections of three of his ancestors and eventually speaks of the family's history as well as of the antisemitism that was becoming rampant in the 19th and 20th century Europe.

Charles Ephrussi one of the 3 sons promoted grain and hotel business in Paris. As the times progressed Charles, an artistic sort, collects art- fashionable in 1850; and wrote on art in the *Gazette des Beaux-Arts* magazine. His house was a display of all the art collected – at times a gaudy display of red and gold. On green velvet in a mirrored vitrine, he placed the netsuke which he procured extensively from the art dealers. De Waal's study of his great grandfather's tryst with his hunting and collection of collectibles, particularly 264 netsuke, takes the reader to the 19th century European fascination with the Japanese art form, either sculpting or painting, netsuke, bibelot mostly miniature craft. The reader is taken back to that part of history through the lens of a researcher how art form was also a commodity, of a very good business, in those

times. The west always had a fascination for the orient, and at this time it was Japan and everything Japanese. There were the rich who went to Japan exclusively for the collection of these art forms or the traders who filled the European markets with these artistic commodities for the amateur and connoisseur as well. The author observes that these stores that sold these antique pieces were the meeting places not just for the lovers of art but lovers of beau monde as well.

The history of the acquisition of these netsuke by Charles is traced by Edmund through Charles's writings in the gazette, studying the record of events by contemporary writers like Marcel Proust, late 19th century French novelist and critic or in the notes of the poet La Forge. Charles had great friendships with the artists of the time. He wrote reviews, commissioned art on behalf of others, bought the art and so on. Once, Charles bought the painting of 'asparagus' by 19th century French modern and impressionist painter Manet for 1000 francs. Being thrilled Manet did him another painting of a single asparagus and sent to Charles saying that "this one seems to have slipped from the bundle". Marcel Proust was one of the closest visitors who was recording all these happenings in his writing. Charles became one of the models for Swann the protagonist in "In Search of Lost Time" by Proust. The social visibility and influence of Charles seemed to have made the then intolerant jealous society comment on the Jewish overbearing of Charles. Painters like Renoir were intolerant of Charles' commissioning, mediating which didn't benefit Renoir and thus comment unsavourily on the Jewish lapse of taste.

At one level Edmund de Waal writes in vivid detail of how the fortunes were used to establish the Ephrussi's lavish lives and high positions in Paris and Vienna societies while juxtaposing it with the Jewish vulnerability as in the case of Paris family being shaken by turn-of-the century anti-Semitism surging out of the Dreyfus affair, in which a Jewish origin officer Alfred Dreyfus in the French armed forces was falsely accused of treason ; the Vienna branch of Efrussi bank being utterly destroyed in Hitler's 1937 Anschluss, the annexation of Austria by the Nazi Germany. De Waal sarcastically

remarks that Charles' wife, his great great grandmother, gave a couple of shell shaped golden bowls as wedding gift which he finds vulgar. Edmund observes how the Jewish merchant whether Charles or Charles' brother or the patriarch at Odessa were adept at business acumen. Edmund observes that the Jewish men were looked down as uncivilized, rich, bourgeois, and were despised and belittled for amassing unusual wealth. Edouard Drumont, the anti-Semitic demagogue, published his book "La France Juive" ("Jewish France") in 1886 and said : "Jews, vomited from all the ghettos of Europe, are now installed as the masters in historic houses." The Ephrussis were targeted as epitomes of the nomadic, money-grubbing Jew.

From Paris, as the netsuke are transported to Vienna the writer too travels to Vienna, tracing and imagining the Ephrussis' life there: equally luxurious but much stiffer. Charles gave the netsuke, and the vitrine that was their glass case, as a wedding present to his cousin Viktor, who married the Baroness Emmy Schey von Koromla in 1899. They built an enormous, pompously adorned palace in the heart of the city on Ringstrasse very close to the quarters where Sigmund Freud had lived. Netsuke were shipped to the Palais Ephrussi in Vienna, and being too intimate for its salons, were stored in Emmy's dressing room. She made up stories about the netsuke as her children took them out for play, but otherwise they remained undisturbed for almost 40 years. Viktor Ephrussi, reluctantly placed at the head of the family business, found his true passion in collecting a splendid library. Viktor and Emmy, confident in assimilation – his Russianness was vestigial, their Jewishness marginal – had invested in that empire and lost much of their fortune. 1936 saw annexation of Austria by the Nazi Germany and all the Jewish businesses were too seized by the state and overnight they turn penniless and stateless. A brownshirt mob ransacks the family's apartments and heaves an exquisite Louis XVI desk through an upper-story window. In March 1938, the house is breached. Men wearing swastika armbands break in, the Gestapo goes through the silver, the books, the paintings, the tapestries, the netsuke — cataloguing all the Jews have "robbed" from the Aryans and confiscates them. The Gestapo beats and harangues

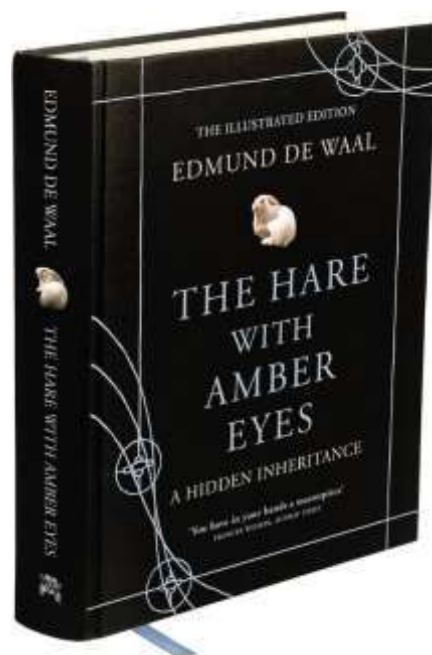
the elderly Viktor until he signs away his home, property, and business. The Property Transactions Office sent in its appraisal valuation official to divest Viktor and Emmy of everything from the ownership of the Ephrussi bank to a bundle of umbrellas. Scared for their lives the elderly couple manage to escape to Koveces, Emmy's maternal home. Their three children had already flown to various parts of the world, as they could not breathe let alone flourish in the Nazi reign. At Kovesces, which no longer remained to be non-Nazi Slovakia, but taken away by the Nazis, Emmy commits suicide.

Viktor's and Emmy's cousins are killed in the Nazi concentration camps for the simple sin of being born as Jews. A century's endeavour is gutted. Only the netsuke endure. For only the netsuke survive from the once vast Ephrussi collections of paintings, furniture, and bric-a-brac. Anna, who for decades was Emmy's personal maid was ordered by the Nazi asset strippers to crate up the Ephrussi household goods. Allowed to dwell on in her servant's chamber, she pilfered the netsuke – so portable they could be slipped in an apron pocket one at a time – until she had stolen them all away and bedded them down in her straw mattress.

Emmy's daughter Elisabeth fought her way through university to become a lawyer, then escaped Vienna to study further. Only through the legal brilliance and persistence of their older daughter, Elisabeth the first woman to receive a doctorate in law from the University of Vienna is Viktor able to make his way with a single suitcase to England. During the last lap of his life in Tunbridge Wells, he lived with Elisabeth and her Dutch husband, Hendrik de Waal. Among the many other Ephrussis whom de Waal brings to life, the most distinctive is his grandmother, Elisabeth, Viktor's daughter. A scholar and poet — she had a long correspondence with Rilke — she was a figure of redoubtable will and intelligence. Her memory was an essential source for the writer. Postwar, Elisabeth reached a wrecked Vienna to retrieve any morsels of what had been home, to find the palais had been a Nazi, then a US occupation, office. The Americans reunited her with Anna, who returned all 264 netsuke in an attaché case. Elisabeth, who

was De Waal's paternal grandmother, gave them to Iggie her younger brother, Ignace Ephrussi the first-born son of Viktor and Emmy thereby making up his mind to take up a business appointment in despoiled Japan. Iggie made his life there, installed the netsuke in a wall case in Tokyo, and found his true partner, a young Japanese man who inherited the netsuke at Iggie's death, and passed them back to De Waal at his own.

All the while de Waal is building his elegant, many layered tales researching material, visiting places, reading documents, while also responding to the literature of the era. He makes effective use of moving between the past and present tenses. The members of his family emerge as characters from a vividly written novel while the history writing is sharp, detailed, brilliantly sustained. Reader is excited and equally thrilled to find the most important contemporary writers, artists, thinkers of the book's period as dramatis persona. The remoteness of history as noted in the official documents and records with its inhuman and chilling distance and disconnection is quite effectively challenged by De Wall with his impressive spell bound narration by intertwining the personal with the historical. There is no sentimentality; only curiosity, sympathy, immense dignified sadness, and an almost philosophical feel for the impact events have on individual lives. "I stumble to a halt. I no longer know if this book is about my family, or memory, or myself, or is still a book about small Japanese things."

To A Mother I Love.....

G. Sirisha,
Lecturer in Physics.

I really want to come and say these words when I meet you there personally in the function by holding your hands and looking into your eyes.

"U r a great mother. U have made innumerable compromises with yourself to see this day. I know u cherish every house hold work to keep the threads of the family relations intact every sec, at every step. You have been there with them all the way through their lives. U r a successful woman, a good wife and a humble daughter in-law, a cute care giver with always an 's' to granny grandma's needs .... I think this is your day to be a happy, joyful, blissful mother to see the fruits of your loving and caring motherhood that has parented two sons with the nourishment of pure love. So .....I congratulate you on the pleasantest occasion of becoming mother in-law....."

సంచారి

డా. నల్లపనేని విజయలక్ష్మి,
తెలుగు అధ్యాపకులు.

పుట్టి పెరిగిన ఊరిని
పద్దెనిమిదేళ్ల పాటు
పెంచుకున్న మమతల్ని
అలవోకగా పక్కన పెట్టి
చిటికెన వేలిని అందించిన చేతితో
లక్షల అడుగుల నడక
ఉద్యోగం ఊరు మారినప్పుడల్లా
అన్ని సామాన్లతో పాటు
అల్లుకున్న అనుబంధాలను
అట్టపెట్టెల్లో సర్దుకొని
అయ్యగారి ఆఫీసుకో
పెద్దోడి పైవేటుకో
చిన్నోడి కాన్వెంటుకో
దగ్గరగా ఉండే నీడ కోసం అన్వేషణ
బేడలుగానో, దాల్ గానో
పేరు మార్చుకొని దాగుడుమూతలాడే
వెచ్చాల కోసం వెతుకులాట
రోమ్ లో రోమ్స్ నే అంటుంది ఆహార్యం
కొత్త పదాలను చేర్చుకున్న భాష
సరికొత్త నోయగాలు పోతుంది
అమ్మనుడికి దూరంగా జరుగుతుంది
ఏడాదికో, రెండేళ్లకో

అయినవాళ్లను కలిసినపుడు
 గట్టిగా హత్తుకొని ఏడ్వలేని నాగరికత
 కరిగిన కాటుకను
 కన్వీనియెంట్ గా కర్చిఫ్ తో అద్దుతుంది
 ఈ వలస పక్షిది
 వెనుతిరగలేని ప్రయాణం

ఏ మజిలీ ఎన్నాళ్లో
 ఏది చివరి గమ్యమో
 నిశ్చయంగా తెలియని ప్రయాణం

నిజంగా
 సంచారజీవితం
 అప్పుడెప్పుడో అడుగుపెట్టిన ఆర్యులదీ
 పొట్ట చేతబట్టుకొని పోరాడుతున్న కూలీలదీ
 మాత్రమేనా.....?

Dear Son

**K. Chandrasekhara Rao,
Lecturer in English.**

My dear son!

I have grown old

My heart has grown weak

It's failing me in holding

The emotions it has held

All the way through life

Within its strong walls

I cannot but see

All the space in every room

Filled with your moving images

The air in the house

Carries your questions

I cannot but hear

Our conversations again and again

Planning for a future .

The chair you sat on

The table you studied at

The bed you slept on

Look at me pitifully.

I have grown old

My heart has grown weak

Loneliness sits heavily on my heart.
Is it full or empty?
I fail to see the difference
Is it pain or pleasure?
I fail to feel clearly

I promise myself now
That I will be here
Till I teach you the lessons
That my life has taught me
Till I teach you
How to survive in a world without me

I have grown old
My heart has grown weak
Still I have not learned to cry
(I was a back-bencher in my class)
Still I have not learned to turn
My numbing pain into salty tears
Still I have not learned how to tell
That waiting for your homecoming
Keeps me alive till tomorrow....

The 31st December

K. Chandrasekhara Rao,
Lecturer in English.

You said Goodbye
At the cool evening hour yesterday
As we departed from the place of work
With a deep smile on your face
Like a small whirl in a pool
Inviting to have a look at...
Interesting to remain in memory..
Then the greetings in advance
For a Happy New Year
Coated with the sweetness
Of meaning-ful sounding smile
Like the bells ringing from the temple
Waving the wide open hand
Like the beauty of a beating heart
Signaling the true affection
Of a true friend.....

Dawn to Dusk.

**K. Chandrasekhara Rao,
Lecturer in English.**

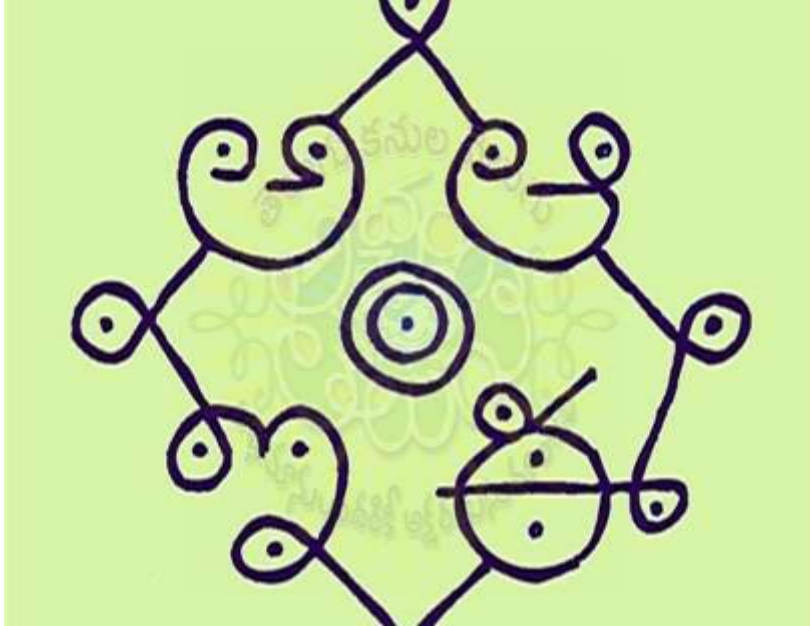
Man,
It happens.
You set out at dawn
In search of paradise
With your heart full of hope
To find divine love
In God's country

But, Oh, no!
You step on the path
That leads you into a desert.
As you walk deep into the day
You find yourself
Looking for Manna of love in mirages
You realize by the evening
That you have only tears
To quench your thirst.
Your journey is going to end
In the desert of loneliness.
The sun sets..
And you melt away into the darkness of despair.

పర్యాయ రూపం - పద విన్యాసం

డాక్టర్.యస్. త్యాగరాజు,
అధ్యాపకులు, వాణిజ్యశాస్త్ర విభాగం.

మనిషి భౌతిక రూపం “ఆకారం”
 ప్రతి గుడికి ఉండేది “స్రాకారం”
 కూరలో ఘాటు “కారం”
 ప్రతి పనికి ఆది “శ్రీకారం”
 ఇతరులకు చేయకూడనిది “అపకారం”
 చేతనైనంతలో ఇతరులకు చేయవలసినది “ఉపకారం”
 తన బంధువుల పట్ల ఉండాల్సింది “మమకారం”
 లక్ష్య సాధనకు తుది “సాకారం”
 సరిపడని పదార్థం “వికారం”
 బాధను భరించక చేసేది “హా...హా...కారం”
 తప్పు చేసిన విధించేది “కారాగారం”
 మంచి మనిషికి సుగుణములు “అలంకారం”.

Oh, Dear God .....

Dr. GANTA SRINIVASULU,
MA (Eng)., MA (Hist)., B.Ed., MPhil., Ph.D.
Lecturer in English.

Oh, Dear God.....

Many say you are in heaven
Some say you are in everywhere
A few say you are in nowhere
Where can I find you, dear God?

Many say you are no man, no woman
Some say you are all beings
A few say you are non-existent
How can I find you, dear God?

Many say you have three Omnis
Some say you have no partiality
A few say you have no entity
How can I understand you, dear God?

Many say you can do miracles
Some say you can see all things done
A few say you can do nothing
How can I perceive you, dear God?

Many say you dwell in abodes of prayers
Some say you dwell in good hearts

A few say you dwell in nowhere
Where can I find you, dear God?

Many spent their lives searching for you outside
Some spent their lives searching for you inside
A few spent their lives questioning your entity
How can I search for you, dear God?

Many proclaim chants and beads be thy worship
Some proclaim work and service be thy worship
A few proclaim no worship but humanity
How can I pray to you, dear God?

Many say Knowledge comes from known to unknown
Some say Knowledge comes from unknown to known
A few say Knowledge comes from rationality and reason
How can I know you, dear God?

Many say you are infinite
Some say you are ever expanding
A few say you are no finite, nor infinite
How can I understand you, dear God?

Oh, Dear God.....

I am in a puzzle!
As usual, primeval questions from ages!
Where can I find you?

How can I find you?
 For what can I find thee?
 What can I find in thee?

Let me set aside all confusion.
 Let belief prevail over uncertainty

Oh Dear God.....

If you be in existence,
 I pray thee.....
 Make my people more humane as we are humans
 Make us more compassionate, as I know the severity of pain
 Make us more hardworking as I know the damages of laziness
 Make us more impartial as I know the bitterness of partiality
 Make us more knowledgeable as I know the inconvenience of ignorance
 Make us more healthy as I know the unbearable burden of ill health
 Make us more rational as I know the pitfalls of irrationality
 Make us more punctual as I know the rampages of procrastination
 Make us more kind as I know the pain of cruelty
 Make us more rich not in material but in contentment as I know the
 burden of poverty

Oh, Dear God.....

Make our students strong in pursuit of knowledge and character
 Make our teachers victorious in acquiring and delivering knowledge for a better world
 Make our leaders honest and ideal in leading the masses for better future
 Make our professionals candid and compassionate upon their clients in
 need

Make every one of us broad in mind in treating the artificial boundaries
of caste,

creed, colour, gender, status, race and nation

Make all of us selfless, as the universe is not only for us.

Oh Dear God.....

Let me find thee in compassion and kindness, selflessness and
cheerfulness,

hard work and prosperity, rationality and logic,

serenity and harmony, service and universal brotherhood.

I pray thee in heart and mind; let my people be aware of the concept of
'live and let others live'

I pray thee once again, 'thy divinity may fulfil the wishes I have made to
thee and thus may prove thy presence'.

అందాల ఆనందాల మా ఊరు

డా. పరుచూరి విజయలక్ష్మి,

తెలుగు అధ్యాపకులు.

ఎందుకో చాలా రోజుల తరువాత నా చిన్ననాటి విషయాలు మీతో పంచుకోవాలి అని అనుకుంటున్నాను. అందులో భాగంగానే మొదట మా ఊరు, సందడి, పండుగలు, గురించి మొదలుపెడుతున్నాను.

ఒకప్పటి రోజులలో 'లేతమల్లెలపాడు'గా పేరు పెట్టుకొని నేడు 'లేమల్లెపాడు'గా పిలవబడుతున్న ఒక చిన్న పల్లెటూరు మాది. ఊరంతా నాదే, ఊరంతా నా బంధువులే. కుల మతాల ప్రసక్తి లేదు. కష్టం, సుఖం, సంతోషం ఏదైనా అందరూ ఒకటే మాట ఒకటేబాట. ఎటుచూసినా పచ్చటి పొలాలు. పచ్చటి చీరకు ఎర్రంచు అద్దకం వేసినట్లు మెరిసి పోయే మిరపచేలు. అందులో 'నండూరి వారి ఎంకే' లా వయ్యారంగా తలలూపుతూ ప్రేమ సైగలు చేస్తూ ఆహ్వానిస్తున్న రకరకాల ముద్దబంతి పూవులు. నీలాకాశంలో చుక్కలు మెరిసినట్లు తెల్లగా విచ్చుకున్న పత్తి గుబ్బలు. ఆకలి తీర్చడానికి మేము సిద్ధం అన్నట్లు పిల్లిపెసర్లు, కందికాయలు, వేరుశనగ కాయలు. గట్లనిండా అల్లకొని పచ్చని పూలతో, బంగారువన్నె కాయలతో మిసమిసలాడే గుమ్మడి పాదులు. నన్నందుకో చూద్దాం అన్నట్లు జమ్మి చెట్లు ఎక్కి వేళ్ళాడుతున్న సొరకాయలు. గట్ల మీద వంగ చెట్లు, బెండపాదులు, పొట్ల తీగ ఒకటేమిటి ఎన్నెన్నో అండాలు, ఎంత వర్ణించినా తనివి తీరని అందమైన పైరు పంటలతో కళకళలాడే ఒక చిన్ని పల్లె.

ఊరికి చివరన మూడు చెరువులు. ఒకచేరువు పంటలకు, గేదలు కడగటానికి, రెండవది ఊరివారి దాహార్తిని తీర్చడానికి, మూడవది చాకలి వాళ్ళు బట్టలు ఉతకడానికి, దీనికే చాకిరేవు చెరువు అనికూడా పేరు. ఎప్పుడు నీటితో కళకళలాడే మంచినీటి చెరువుగట్టు మీద రావి చెట్టుకింద ఒక చిన్న ఆంజనేయ స్వామీ గుడి. చెరువు దిగువున వీరబ్రహ్మాండ్ర స్వామివారి గుడి. ఊరి నడిబొడ్డున రామాలయము, దానికి కూతవేటు దూరంలో గ్రామ దేవత పోలేరమ్మ గుడి.

గుడి అనగానే బాగా గుర్తుకొచ్చేది ఆంజనేయస్వామి గుడిలో వీలున్నప్పుడల్లా పిల్లమూకంతా కలిసి పొంగలి చేయడం. ఈ కార్యక్రమం చాలా ప్రత్యేకం. ఆనంద దాయకం. ఎందుకంటే 9,10 సంవత్సరాల పిల్లలు తలా గుప్పెడు బియ్యం, చిన్న బెల్లం ముక్క, చిన్న గ్లాసు పాలు తీసుకొని గుడిదగ్గర కలసుకొనే వాళ్ళం. మరి మాకెవరికి పొంగలి చెయ్యడం రాదు కదా ఎలా అని ఆలోచిస్తుంటే కట్టమీద రత్తమ్మత్త అందరి మనస్సులో మెదిలేది. పోలోమంటూ అందరం వెళ్లి ఆమెను అడిగితే ఈ ఒక్కసారికి చేస్తా మల్లి అడగకూడదు అంటూ పొంగలి చేసి ఇచ్చి ఒక కొబ్బరికాయ కుడా ఇచ్చి పంపింది. ఈ ఒక్కసారికే అంటూ ఎన్నిసార్లు మాకు అండగా నిలబడిందో ఆ రత్తమ్మత్త. పొంగలి ఉడికే లోపు చెరువులో నీళ్ళు తెచ్చి గుడిని దేవుడిని శుభ్రం చేసి ముగ్గులుపెట్టేవాళ్ళం. దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టిన తరువాత రావి ఆకుల్లో పెట్టుకొని అందరం ఒకచోట చేరి తినడం ఎంత సంతోషమో. బహుశా మాకు అప్పటి రోజుల్లో అవే వనభోజనాలేమో.

అప్పటిరోజులలో మేము ఆంజనేయస్వామికి వీర భక్తులం. ఇప్పుడుకూడా అనుకోండి. శ్రీరామాంజనేయ అని రాయకుండా ఏపని మొదలుపెట్టేదాన్ని కాదు. 10 వ తరగతి పరీక్షలప్పుడు గుంటూరు నల్లచేరువులో ఉన్న ఒక దేవాలయం లో ప్రొద్దుటే వచ్చి కూర్చోని చదువుకొని తరువాత పరీక్షకు వెళ్లే వాళ్ళం. స్కూల్ వాళ్ళు పరీక్షకు వెళ్లేముందు తలా రెండు అరటి పళ్ళు ఇచ్చేవాళ్ళు. పరీక్ష ఐపోయాక మజ్జిగ ఇచ్చి బస్సు ఎక్కించేవాళ్ళు. ఒకరోజు నాచేతిలోని అరటిపండు ఒక కోతివచ్చి లాక్కు పోయింది. భయపడి ఏడుస్తుంటే మా తెలుగుమాష్టరు గారు ఓదారుస్తూ నువ్వు శ్రీరామాంజనేయ అని రాస్తావు గదా అందుకే ఆంజనేయస్వామి వచ్చి నిన్ను పలకరించాడు అని నమ్మించారు. అలా అందరికీ తెలిసేంతగా ఆంజనేయ స్వామి పిచ్చి ఉండేది.

ఇక బ్రహ్మం గారి గుడిలో ఏకాదశికి ఏకనామం పెట్టేవాళ్ళు మూడు రోజుల కార్యక్రమంలో వీలున్నంత సమయం అక్కడే గడిపేవాళ్ళం. ఈ గుడి గురించి మాట్లాడుతుంటే బ్రహ్మం గారి నాటకం గుర్తొస్తుంది చుట్టుపక్కల పది ఊర్ల వాళ్ళని ఒక చోట చేర్చగలిగే సత్తా ఉన్న నాటకమది. నాటకం అనుకున్న దగ్గరనుంచి మా చావడిలో ప్రాక్టీసు మొదలయ్యేది. బ్రహ్మం గారి కారెక్టర్ వేసే వ్యక్తికి అసలు అక్షర జ్ఞానమే లేదు. ఆయనకు ప్రతిపద్యం పలికించి బట్టి పెట్టించే పని నాది. అందుకే

బడినుంచి రావడం ఆలస్యం చిన్న టీచరు గారు నాకు పాఠం మొదలుపెడతారా అంటూ రెడీ గా ఉండేవారు. రాత్రి ఎనిమిది తోమ్మిదివరకు వాళ్లకు డైలాగ్స్, పద్యాలు నేర్పే పనిలో తీరికలేకుండా ఉండేదాన్ని. నాటకంరోజు ఉపవాసం ఉండేవాళ్ళం. ఆ రోజు ప్రొద్దుటి నుండి రామాలయం దగ్గర సందడిమొదలయ్యేది. స్టేజ్ కట్టడం లాంటివి మగవాళ్ళు చేస్తుంటే ఆడవాళ్ళు గుడి ముందు అంతా నీళ్ళు చల్లి ముగ్గులు పెట్టి ఒక బండి చక్రం తెచ్చి కడిగి చక్రం ఆకులమీద 362 దీపాలు అమర్చే వాళ్ళు. 7 గం. లకు అంతా సిద్ధం అయ్యేది నాటకం మొదలుపెట్టే సమయానికి దీపాలు వెలిగించడం కూడా మొదలుపెట్టేవాళ్ళు. తెల్లవారు ఝాము వరకు నాటకం కొనసాగు తుంటే అప్పటి వరకు దీపాలు కొండెక్క కుండా చూసేవాళ్ళు. నాటకం జరుగుతున్నంత సేపు తెరవెనక నిలబడి ప్రామ్మింగ్ చెప్పే పని నాది. నాటకం ముగిసేంతవరకు భక్తి ప్రభంజనం వీస్తూనే ఉండేది. నాటకం ముగిసాక ఉపవాసం ఉన్నవాళ్ళు ఇళ్ళల్లో పొంగలి చేసి పూజానంతరమే భోజనం చేసేవాళ్ళు. అంత భక్తితో ప్రతి పని చేసేవాళ్ళు.

వినాయక చవితి వచ్చిందంటే పిన్నలతో పాటు సరదాగా నాన్నలు కూడా చేలగట్ల మీదే ఉండేవాళ్ళు. ఇదేమి ఆకు అని అడుగుతూ దాన్ని కోసి గోతాల్లో వేస్తూ 21రకాలు మాత్రమే కాదు ఏవి దొరికినా అవన్నీ పత్రి అని గొడవచేసి తెచ్చేవాళ్ళం. వినాయకుడి దగ్గర పత్రితో పాటు పుస్తకాలకు బొట్లు పెట్టి దేవుడి దగ్గర పెట్టేవాళ్ళం. బడిలో పంతులు గారు రాసిచ్చిన వినాయక పద్యాలతోనే పూజ ముగిసేది. నిమజ్జనం రోజున బొజ్జ గణపయ్యను వదలలేక ఒకటే ఏడుపులు. అందరు మమ్ములను చూసి నవ్వుతుంటే రోషపడుతూ నిమజ్జనం చేసే వాళ్ళం

సంక్రాంతి వచ్చిందంటే నెల మొత్తం ఊరంతా సందడే సందడి. డిసెంబర్ 15 వ తేదిన సంక్రాంతి నెల మొదలవుతుంది. ఉదయాన్నే వాకిలి ముందు ముగ్గులతో వేకువ ఝామునే సందడి మొదలవుతుంది. ముగ్గులు పెద్దల పని అయితే అందులో గొబ్బెమ్మలను పెట్టి అలంకరించడం పిల్లల పని. ఆవు పేడ తెచ్చి గొబ్బెమ్మలను పెట్టి వాటిని గుమ్మడి, చేమంతి, బంతి పువ్వులతో అలంకరించి మురిసిపోవడం మా పిల్లల వంతు. నెల మొత్తం ఒకరితో ఒకరికి పోటీయే. ఇక పండుగ దగ్గర పడిందంటే పిండివంటల ఘుమఘుమలు, కొత్త అల్లుళ్ళ రాకలు, కొత్త పెల్లికూతురికి

పలకరింపుల పులకరింతలు ఒకటేమిటి ప్రతి ఇల్లు ఆనందోత్సాహాల్లో నిండిపోతుంది. భోగి రోజు ఎవరది పెద్దమంట వస్తుందో అనే పోటీతో సాగే భోగి మంటలు, పిల్లలకు పోసే భోగిపళ్ల సందళ్ళు, పులగమేసిన అన్నం, పప్పు పులుసులతో భోజనంతో భోగి గడుస్తుంది. ఈ భోగి రోజు మా ఇంట్లో మాత్రం మా పిల్లలకు చాల పెద్ద పని దగ్గర వాళ్ళకు అందరికీ చిక్కుడు కాయలు పంచడం. మా ఊర్లో పండుగ రోజు ముద్దపప్పు, చిక్కుడు కాయ కూర తప్పనిసరిగ వండేవారు. ఇక కనుమరోజు మల్లి ఊరంతా ఒక చోట చేరేవాళ్ళు ఎద్దులను అలంకరించి పోటీలు జరిగేవి. తరువాత కోడిపందాలు. ఎన్నెన్ని సరదాలు అనుభవించేవాలమో .

ఇలా ప్రతిదీ అందరమూ కలిసి చెసుకుంటూ ఆనందాలతో కళకళలాడుతూ ఉండే ఊర్లో ఎలాపెరిగామో ఎన్నెన్ని మదుర జ్ఞాపకాలున్నాయో కుడా పంచుకుంటాను. మరిప్పటికి సెలవు.

ఎల్లోరా గుహలు

G.V.S. Pranayini Devi,
Lecturer in Computer Science.

ఏముందని అక్కడ?? ఒట్టి గుహలే కదా!!

కాదు కాదు , చరణేంద్రి కొండ గుహల లో దాగిన గుడులు

ఏముందని అక్కడ??రాతి గుడులే కదా !!

రాయి రాయి పేర్చి కట్టినవి కాదు

కొండ రాళ్లని తొలిచి మలిచిన నిర్మాణాలు , శిల్పాలు

ఏముందని అక్కడ ?? పూజలు లేని విగ్రహాలే కదా!!

చూసే వారి కళ్ళు ఆశ్చర్యాభిషేకాలు చేస్తూనే ఉంటాయి గా

ఏముందని అక్కడ ?? అంత అద్భుతం!!

ధ్యాన ముద్ర లో ఉన్న జైన సన్యాసుల రూపాలు ,

మౌన ముద్ర లో ఉన్న బౌద్ధ చైత్యాలు ,

రావణుడు భుజాల మీద మోసిన కైలాసం ,

కైలాసం లో కొలువు తీరిన శివ పార్వతులు ,

మూడు మతాల సాంస్కృతిక ,చరిత్ర కి నిలువెత్తు సాక్ష్యాలు,

కళ ఉట్టిపడేలా నైపుణ్యం గా చెక్కిన స్తంభాలు,

కొండల మీద నుండి సన్నగా జారే జలపాతాలు ,

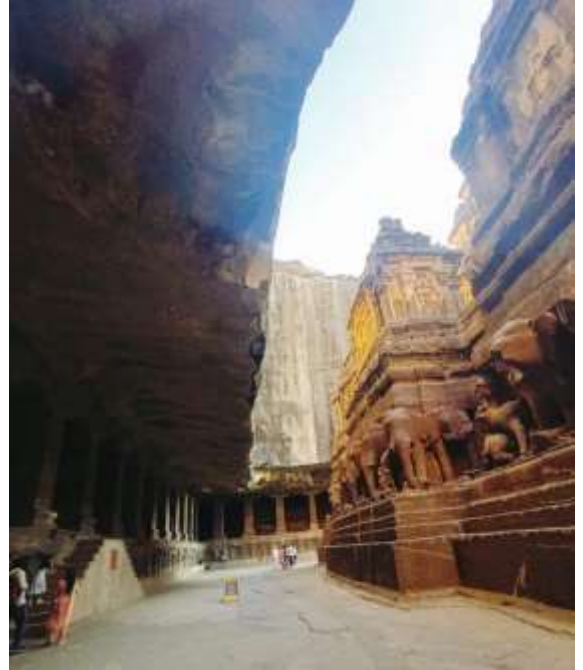
యంత్రాలు లేని రోజుల్లో

అనితర సాధ్యమైన నిర్మాణం ,

అబ్బుర పరిచే ప్రణాళిక,

1500 ఏళ్ల చరిత్రకి , నాగరికత కి తార్కాణం

మనం పరిరక్షించుకోవాల్సిన ప్రపంచ వారసత్వ సంపద
 ఎన్ని వందల అభియాంత్రికుల కృషి మహత్యం ఏమో
 ఔరంగజేబు సంవత్సరాల పాటు దాడి చేసినా
 చెక్కు చెదరకుండా తీవి గా నిలిచిన
 ఎల్లోరా .., ఔరా అనిపించదా మరి !!

मात्रु- भाषा के प्रति

डा. के. विजय कुमारि,
Lecturer in Hindi.

निज भाषा उन्नति अहै, सब उन्नति को मूल।
बिना निज भाषा- ज्ञान के मिटत न कौसल।।
अंग्रेजी पढ़ि के जदपि, सब गुन होत प्रवीन।
पै निज भाषा-ज्ञान बिन, रहत हीन के हीना।।

उन्नत पूरी है तबहिं जब घर उन्नति होय।
निज शरीर उन्नति किय, रहत मूढ़ सब कोय।।
निज भाषा उन्नति बिना कबहुँ न हयै हैं सोय।
लाख उपाय अनेक यों भले करो किन कोय।।

इक भाषा इक जीव इक मति सब घर के लोग।
तबै बनत है सबन सों, मिटत मूढ़ता सोग।।
और एक अति लाभ यह, था में प्रगट लखात।
निज भाषा में कीजिए, जो विद्या की बात।।

The Beauty of Anglo-Saxon Poetry

Dr. N. Santhi Sridevi,

Lecturer in English.

English poetry stands as an exquisite expression of human emotions, thoughts and experiences. Certain lines from the Anglo-Saxon period appear to have an eternal value when we try to trace the journey of English Poetry. The tribes who were thought to be barbarious had produced these wonderful lines.

A little poem in which the hay tells its own story

Yesterday's flowers am I
And I have drunk my last sweet draught of dew
Young maidens came and sang me to my death;

The fearless spirit of the Anglo-Saxons

Blast of the tempest-it aids our oars
Rolling of thunder-it hurts us not
Rush of the hurricane-bending its neck
To speed us wither our wills are bent.

Their reverence for womanhood

Now hath the man
O'ercome his troubles, No pleasure does he lack,
Nor steeds, nor jewels, nor the joys of mead,
Nor any treasure that the earth can give,
O royal woman, if he have but thee,

Courtesy
William. J. Long

MELTING WORDS

Dr. G. Seshu,
Lecturer in English.

I knew that this was the only reason. So when my English teacher asked me to write an answer for the question “What is the manner and mode of convincing others?” I thought for a while and wrote my answer. Teacher read each student’s answer loudly. When he read mine... “By using negative words like blackmailing and threatening to die,” he laughed loudly and threw my notes calling me “Somberi” (Parents named me “Somu” and my friends and teacher nicknamed “beri”). The right answer, according to the teacher, is the right kind of tone and positive words. But my answer, I knew, was right for sure. I tried to explain but how can I, a twelve year old kid, dare open his innermost thoughts and speak against the teacher.

My friend said, “Why did you write such an answer and make a fool of yourself in front of others.” “I have my own reasons to answer in this manner,” I told my friend.

I live in a joint family where everyone is sincere enough to pray, eat and drink (my grandpa and father). Prayer is used as a medicine for problems and they expect it to treat or cure when we get one. So I learnt that you pray, especially, when in problems. In my house everyone has some worry or the other and therefore, prayer is an ongoing activity in my house. Every issue becomes a problem at home and then I see my mother crying, dad blamed for being problematic, grandma trembling and grandpa’s screams and heart complaints add some flavor to our burning problems. But the thing doesn’t stop at that. After praying, if the problem persists, they roar around and threaten to die. My grandmother had, it seems, pressured my mother by issuing a death notice in case she did not give her acceptance to marry my father (I came to know of it later). This was her manner of persuading and convincing my mother.

Even my grandpa holds his weak and stunted heart and blackmails my mother to bring her round to an agreement. But if you ask me, I think that it is my mothers’ heart

that is weak because she listens to his gloomy words, lets him brainwash her. All this has only resulted in stunting my mother. (But I ignore his complaints because when he could survive three attacks and move around comfortably with three stunts, he can manage more.)

You know, just recently my friends' grandma left their house "to die." She wanted to make others listen to her and bring everyone round to her argument. She failed and left the house issuing her death warrant in the form of a small note. As I had already mentioned, when we have problems we have prayers. So we all prayed for her return. And she did. She returned the very next day because she did not have an Identity card to stay outside. But what is important is that she lured everyone with her menacing tactics and mode and succeeded in bulldozing her argument and melting her family members towards her.

"Hope, at least you are convinced with my argument...Hmm...?"

GOD

**Smt. T. Pranayaja,
Lecturer in English.**

In realms unseen, where mysteries entwine,
God's presence weaves through the fabric of time.
A cosmic architect, orchestrating the sublime,
In the silence of night, stars sing His praise,
Painting constellations, celestial displays,
Whispers of grace in the gentle breeze,
God's masterpiece, nature at ease.
Eternal and boundless, a spirit profound,
In the heart's quietude, His grace is found.
A guiding light on life's journey unwound,
Through valleys low and high unbound.
Yet, words falter in capturing the divine,
A transcendent essence, impossible to define.
Faith's beacon in the darkest night,
God, the source of all that's pure and bright.

ప్రాచీన తెలుగు కవిత్వం - విశ్వ మానవ హక్కుల సమన్వయం

డా. డి. ధాత్రికుమారి,

తెలుగు అధ్యాపకురాలు.

ఉపోద్ఘాతం

'మానవ హక్కులు' అనేది ఆధునిక భావన. ప్రపంచంలో ఈనాడు మానవ హక్కులను గురించి తెలియనివారు ఉండరంటే అతిశయోక్తి కాదేమో! ఆధునిక తెలుగు కవిత్వంలో మానవ హక్కులను గురించి చర్చించడం ఔచిత్యవంతంగానూ, సహజంగానూ, సరళంగానూ అనిపిస్తుంది. ఆధునిక కాలంలో రచనలు చేస్తున్న కవులు, రచయితలు వారి కవిత్వంలో, రచనలలో సమాజాన్ని జాగృతపరిచే విధంగా మానవతా విలువలను, మానవ హక్కులను స్పృశిస్తూనే ఉన్నారు. ఆధునిక భాషాశాస్త్ర పద్ధతి, విశ్లేషణను ప్రాచీన కవుల కావ్యాలకు వర్తింపజేయడం, మార్క్సిజం లాంటి ఆధునిక సిద్ధాంతాల దృష్ట్యా ప్రాచీన సాహిత్యాన్ని అనుశీలించడం (విశ్లేషించడం) లాంటి పద్ధతులు ఎన్నో ఇదివరకటి తెలుగు సాహిత్య విమర్శలలో, పరిశోధనలలో జరిగినవే. ఐక్యరాజ్యసమితి (సాధారణసభ రెజల్యూషన్ (217-ఎ) 1948 డిసెంబరు 10వ తేదీ న మానవ హక్కుల ప్రకటనను జారీచేసిన తర్వాత మానవ హక్కులను గురించి, వాటి ప్రాధాన్యతను గురించి ప్రజలలోనికి తీసుకొని వెళ్ళేందుకు అనేక రకాల సంఘాలు, స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఎంతో కృషిచేశాయి. చేస్తూనే ఉన్నాయి.

మానవ హక్కుల విద్య ఆవశ్యకత

ప్రాచీన తెలుగు కవిత్వాన్ని ప్రస్తుతం అందరి నోట వినిపిస్తున్న మానవహక్కుల కోణంలో పరిగణనం చేసినట్లైతే, ప్రాచీన కవిత్వంలో కూడా ఈ అంశం యొక్క ప్రమాణాలను తెలుగు సాహిత్య లోకానికి అందించవచ్చు. ఈ పరిశీలనలో మానవ హక్కుల పరిరక్షణ జరిగితే అవి మనకు 'కోర్టు ఆఫ్ రికార్డ్స్' లా ఎలా ఉపయోగపడినవో తెలియజేయవచ్చు. ఒకవేళ హక్కుల ఉల్లంఘన జరిగితే అవి నేటి సమాజానికి ఎలా విభేదిస్తున్నవో తెలియజేసి, పునరావృతం కాకుండా చేయవచ్చు. అంతేకాదు సమాజంలోని ప్రజల పట్ల ప్రభుత్వ వ్యవస్థ లేదా ప్రజా వ్యవస్థ ఎలావుండాలో, ఎలావుండకూడదో తెలియజేయవచ్చు. వీటితోపాటు సమాజంలోని ప్రతి వ్యక్తి

ఇతర వ్యక్తుల పట్ల జాగరూకతతో, బాధ్యతతో ఉంటూ తమ హక్కులను తాము ఎలా అనుభవించవచ్చో వివరించవచ్చు. చిన్ననాటి నుండి సమాజంలోని వివిధ వ్యక్తులు, వ్యవస్థలు, అంశాల పట్ల మనకుండే అభిప్రాయాలకు పరిపక్వమైన సమాధానం ఏర్పడేలా చేస్తుంది.

హక్కు-నిర్వచనాలు

హక్కు అనే పదం అన్యభాషా పదం. సాధారణ పరిభాషలో ఒక వస్తువును లేదా విషయాన్ని పొందేందుకు ఒక వ్యక్తికి ఉన్న అనివార్యమైన అవకాశాన్నే 'హక్కు' అనవచ్చు. భారత ప్రాచీన ధర్మ శాస్త్రాలలో హక్కు అనే పదం స్థానంలో "అధికారం" లాంటి పదాలను వాడారు. ఇలా హక్కు అనే అధికారం ఉండడాన్ని 'ధర్మం' లో భాగంగా చూశారు.

హక్కులను గురించి అనేకమంది తత్వవేత్తలు, రాజకీయవేత్తలు చాలా రకాలుగా నిర్వచించారు.

వాటిలో కొన్ని .....

1. "Rights, in fact, are those conditions of social life without which no man" can seek in general to be himself at his best" - H.J. Laski "వాస్తవంగా ఏ సామాజిక

పరిస్థితులు లేకుండా ఏ వ్యక్తి కూడా జీవించలేడో, ఆ సామాజిక పరిస్థితులను వ్యక్తులు అత్యధికంగా కలిగివుండటమే హక్కు. - హెచ్.జె. లాస్కీ

2. "Right is the authority claimed by the individual and recognized by the state for the social welfare" - T.H.Green

"సమాజ శ్రేయస్సుకు వ్యక్తులచే కోరబడి, ప్రభుత్వంచే గుర్తించబడిన అధికారాలే హక్కులు"

టి.హెచ్.గ్రీన్

హక్కు-అర్థ వివరణ

సామాజికంగా గుర్తింపుపొందిన అవకాశాలను హక్కులుగా చెప్పవచ్చు. ప్రతి రాజ్యం పౌరులకు కొన్ని హక్కులను ప్రసాదిస్తుంది. హక్కులు లేకుండా వ్యక్తి పరిపూర్ణ జీవనాన్ని గడపలేడు. వ్యక్తి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి, సమాజ ప్రగతికి అత్యంత ఆవశ్యకమైనవి హక్కులు

మానవ హక్కులు - సైద్ధాంతిక భూమిక

ప్రాచీన పాశ్చాత్య నాగరికతల్లో గల 'Natural Law, Justice లాంటి భావనలను, భారతీయ ప్రాచీన సంస్కృతిలోని ధర్మం, న్యాయం, పాడి, సహజ హక్కులు, నైతిక హక్కులు

మొదలైన భావనలను గురించిన వివరాలు కలవు. 1215సం. - బ్రిటన్లో జరిగిన 'హక్కుల ప్రకటన' (మాగ్నాకార్టా), 1689 సం॥ - బ్రిటన్ పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టిన హక్కుల బిల్లు, 1776 సం. అమెరికా స్వాతంత్ర్య ప్రకటన, 1789 సం. - ఫ్రాన్స్ స్వాతంత్ర్య ప్రకటన, బ్రిటన్ లో వచ్చిన 1807వ సంవత్సరంలోని - బానిసల మార్పిడి చట్టం, 1833వ సంవత్సరంలోని - బానిసత్వ నిర్మూలన చట్టం - పైవన్నీ అంతర్జాతీయ మానవత్వ చట్టం పునాదులను ఏర్పరిచాయి. ఇవే తదనంతరకాలంలో ఐక్యరాజ్యసమితి విశ్వ మానవ హక్కుల ప్రకటనను జారీచేయడానికి దోహదం చేశాయి.

విశ్వ మానవ హక్కుల ప్రకటన (Universal Declaration of Human Rights)

1. స్వేచ్ఛా, సమానత్వ, సోదరభావ హక్కులు..
2. జాతి, మత, వర్ణ, భాష, లింగ, శాఖా, ప్రాంత, కుల సిద్ధాంత భేదాలు అడ్డురాకుండా ప్రతి మానవుడు ప్రకటనలో పేర్కొన్న హక్కుల్ని స్వాతంత్ర్యాలను అనుభవించే హక్కు
3. జీవించే, ప్రాణ రక్షణ, స్వేచ్ఛా, వ్యక్తి (శారీరక) భద్రతా హక్కులు.
4. ఎవరినీ బానిసత్వంలోగాని, దాస్యంలోగాని ఉంచరాదు. (బానిసత్వ నిషేధ హక్కు)
5. ఎవరినీ హింసించరాదు. అమానుషంగా, అవమానకరంగా చూడటం గానీ శిక్షించటంగానీ జరుగరాదు..
6. చట్టం ముందు ప్రతివ్యక్తికీ అన్నిచోట్లా గుర్తింపు ఉంటుంది. ప్రతి మనిషి ఒక వ్యక్తిగా పరిగణించబడాలి. అనగా రెండవ తరగతి మనిషిగా చూడరాదు.
7. ఎవరినీ చట్టం దృష్టిలో అందరూ సమానులు. (చట్ట సమత్వపు హక్కు)
8. మౌలిక (ప్రాథమిక) హక్కులకు భంగం కలిగితే పరిహారం ఇవ్వడానికి జాతీయ న్యాయస్థానాలు ప్రతి దేశంలోనూ ఉండాలి. (రాజ్యాంగ పరిహారపు హక్కులు)
9. ఎవరిని అక్రమ అరెస్టులు చేయరాదు. నిరవధిక బందీగా తీసుకోరాదు. దేశ బహిష్కారం చేయరాదు. (నేర హక్కులు)
10. వ్యక్తి అధికారాలు, బాధ్యతల (విధులు) నిర్ధారణలో ఎటువంటి వివక్ష లేకుండా బహిరంగ న్యాయవిచారణ జరగాలి. (న్యాయ విచారణ హక్కులు).

11. నేరం ఋజువయ్యేవరకు నిర్దోషిగానే భావించాలి. ప్రతివాదనకు అవకాశం ఇవ్వాలి.
నేరం ఋజువయినా ఆనాటి శాసనంలో పేర్కొన్న శిక్ష కన్నా ఎక్కువ శిక్షను వేయరాదు.
(నేరశిక్షా హక్కులు)
12. ప్రతి మనిషికి ఏకాంతతకు హక్కు ఉన్నది. ఏకాంతతపై, కుటుంబంపై, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలపై,
అతని పేరు ప్రతిష్ఠలపై ఎవరూ జోక్యం, దాడి చేయకుండా రక్షణ పొందే అవకాశం ఉండాలి.
(వ్యక్తిగత కుటుంబ హక్కులు)
13. ప్రతి మనిషికి సంచార స్వాతంత్ర్యం కలదు. దేశం లోపల, వెలుపల ఎక్కడికైనా వెళ్ళడానికి,
తిరిగి రావడానికి, చివరకు దేశాన్ని విడిచివెళ్ళుటకు హక్కు కలదు. (సంచార హక్కులు)
14. పగతో కూడిన వెంటాడే హింస నుండి, కక్ష సాధింపు నుండి రక్షణ పొందే నిమిత్తం ఇతర
దేశాలలో ఆశ్రయం కోరే, పొందే హక్కు (ఆశ్రయపు, ప్రవాసపు హక్కులు)
15. జాతీయ పౌరసత్వపు హక్కు న్యాయబద్ధంగా దానిని మార్చుకునే హక్కు (పౌరసత్వపు
హక్కులు)
16. వివాహపు హక్కులు
17. వ్యక్తిగతంగా, సామూహికంగా న్యాయ సూత్రాలకు లోబడి ఆస్తిని కల్గివుండే హక్కు
(ఆస్తి హక్కులు)
18. భావస్వాతంత్ర్యం, విశ్వాస (అంతరంగ) స్వాతంత్ర్యం, మత స్వాతంత్ర్యపు హక్కులు.
19. స్వంత అభిప్రాయం కల్గి ఉండే స్వేచ్ఛ, భావ ప్రకటన చేసే స్వేచ్ఛ, భౌగోళిక సరిహద్దులతో
నిమిత్తం లేకుండా ఎవరి జోక్యానికి భావాలకు ఆస్కారం లేకుండా సమాచారాన్ని
అన్వేషించడానికి, అందుకోడానికి, అందించుటకు వీలు కల్పించే హక్కులు. (భావ ప్రకటన,
సమాచార వినిమయ స్వేచ్ఛా హక్కులు)
20. శాంతియుతంగా సభలు, సమావేశాలు జరుపుకునే స్వేచ్ఛ, బలవంతంగా ఏ సంఘంలో
చేరమని ఒత్తిడి చేయరాదు. (సమావేశ హక్కులు).
21. ప్రత్యక్షంగా లేక పరోక్షంగా దేశపాలనలో పాల్గొనే హక్కు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో సమాన
అవకాశాలు పొందే హక్కు, ఓటు హక్కులు. (పరిపాలన హక్కులు)

22. సంఘంలో ప్రతి సభ్యుడు సాంఘిక భద్రత పొందే హక్కు స్వేచ్ఛాయుత వ్యక్తిత్వ వికాసానికి అవసరమైన ఆర్థిక, సాంఘిక, సాంస్కృతిక హక్కులను దేశ వనరులు, సమాజ నిర్మాణాలను బట్టి రాజ్యపరంగాగాని లేక అంతర్జాతీయ సహకారంతోగాని పొంది అనుభవించే హక్కు (22-26 ఆర్థిక హక్కులు).
23. ఉపాధిని పొందే, ఎంచుకునే, సమానవేతనం పొందే హక్కు, శ్రేయస్సు, ప్రయోజనాల దృష్ట్యా వివిధ ఉద్యోగ, శ్రామిక, కార్మిక సంఘాలను ఏర్పరచుకునే, వాటిలో సభ్యత్వం పొందే హక్కులు, (ఉపాధి సంఘాల ఏర్పాటు హక్కులు)
24. పనిలో, విరామము, సహేతుక పనిగంటలు, వేతనాలు, విశ్రాంతి, సెలవులకు సంబంధించిన హక్కులు, (కార్మిక హక్కులు)
25. 1. కుటుంబ ప్రాథమిక అవసరాలతో కూడిన జీవన ప్రమాణాన్ని ప్రతి మనిషి పొందే హక్కు అలవికాని పరిస్థితుల వల్ల జీవనోపాధికి లేనపుడు (సామాజిక) భద్రత పొందే హక్కు (ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చుకునే, సామాజిక భద్రత హక్కులు).
2. మాతృత్వం, శైశవం యెడ ప్రత్యేక శ్రద్ధ, పుట్టుక కారణంగా (వివాహితకు జన్మించినా, అవివాహితకు జన్మించినా) వివక్ష లేకుండా పిల్లలందరినీ సమదృష్టితో చూచి సామాజిక భద్రతను కల్పించే బాధ్యతతో కూడిన హక్కు
26. విద్య ప్రతి వ్యక్తి జన్మ హక్కు అందరికీ ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య నేర్పించే హక్కు, పిల్లల విద్యా విధానాన్ని తల్లిదండ్రులు నిర్ణయించగలిగే స్వేచ్ఛా హక్కు (విద్యా హక్కులు)
27. సమాజ సాంస్కృతిక జీవనంలో పాల్గొనే హక్కు కళలను ఆస్వాదించే హక్కు (సాంస్కృతిక హక్కులు)
28. పైన పేర్కొన్న విధులను అనుభవంలోనికి తీసుకొనిరాగల సామాజిక పరమైన అనేక అంతర్జాతీయ వ్యవస్థలను కలిగివుండే హక్కు అనగా హక్కులు, స్వేచ్ఛల పరిరక్షణకు అంతర్జాతీయ సంస్థలను ఏర్పాటు చేసుకునే హక్కు (అంతర్జాతీయ సంస్థలను ఏర్పాటు చేసుకునే హక్కు).
29. 1. హక్కుల పరిరక్షణకై సమాజంలో ప్రతివ్యక్తికి విధులుండాలి.

2. ఇతరుల హక్కుల్ని గౌరవించుటకు అవసరమైనవే మానవ హక్కులు, మానవ హక్కులు, స్వేచ్ఛలు చట్ట పరిమితులకు లోబడి ఉండాలి

పై హక్కుల ఆచరణకై చెప్పబడిన పరిమితులు ఇందులో కలవు. (హక్కులు, విధులు ఆచరణలో పరిమితులు)

30. చార్టరులో చెప్పబడిన అన్ని హక్కులు, స్వేచ్ఛలను భంగపరిచే చర్యలకు ఎవరూ పాల్పడరాదు. ప్రకటనలో ఏ భాగానికి వ్యతిరేక భాష్యం చెప్పరాదు. (28&30 ముగింపు నిబంధనలు)

విశ్వ మానవ హక్కుల ప్రకటన - వర్గీకరణ

- ఈ హక్కుల వర్గీకరణ పైన చెప్పబడిన ప్రకటనలోని మానవ హక్కుల ఆధారంగా చేయబడింది.
- 3 నుండి 21 నిబంధనలు - మొదటి తరంగా చెప్పబడే వ్యక్తిగత, పౌర, రాజకీయ హక్కులు
- 22 నుండి 27 నిబంధనలు - రెండవ తరంగా చెప్పబడే సాంఘిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక హక్కులు
- 1, 2, 29, నిబంధనలు - మూడవతరంగా చెప్పబడే సాధారణ సూత్రాలు - సంఘీభావ హక్కులు
- 28, 30 నిబంధనలు - పై అంశాల అమలుకు సంబంధించిన నియమాలు 'మూడు తరాల అధికారాలు' గా పైన పేర్కొన్న వర్గీకరణను, అధికారాలను విడివిడిగా విభాగించినట్లుగాని, చారిత్రాత్మికంగా వర్గీకరించినట్లుగాని భావించరాదు.
- ఈ వర్గీకరణలో ప్రతిఫలించిన భావ పరిణామం వివిధ అధికారాలకు అంతర్జాతీయంగా గుర్తింపు లభించడాన్ని తెలియజేస్తుందేగాని వాటి మూలాన్ని, ప్రకటనను కాదు. ఉదాహరణకు దేశానికి స్వాతంత్ర్యం రాకముందు ఎన్నో ఏళ్ళ క్రితమే ఈ మూడు తరాల అధికారాలను భారతదేశ జాతీయోద్యమం ప్రకటించింది.

మానవ హక్కులు- భారత రాజ్యాంగ హక్కులతో సమన్వయం

- భారతదేశంలో సనాతనంగా వస్తున్న ధర్మం, న్యాయం వంటి పునాదులపై ఏర్పడి, ఆధునిక ప్రపంచ భావజాలాలన్నింటినీ తనలో ఇముడ్చుకొని కూర్చిన భారత రాజ్యాంగంలోని వివిధ హక్కులు, విధులు, ఆదేశ సూత్రాల రూపంలో పొందుపరచబడిన నిబంధనలతో సమన్వయం చేయవచ్చు.

- ఇలా చెప్పడం వలన విశ్వమానవ హక్కులతో అన్ని విధాలా భారత రాజ్యాంగ నిబంధనలలో చెప్పబడిన అంశాలు కచ్చితంగా సరిపోతాయని భావించరాదు. దాదాపుగా వాటిలో చెప్పబడ్డ అన్ని హక్కులూ మన దేశ పరిస్థితులకు అనుగుణంగా ఏదో ఒక రూపంలో ప్రతిబింబించ బడ్డాయని చెప్పవచ్చు. కనుక వీటిని ప్రత్యేక దృష్టితో కాకుండా విశ్వ మానవ హక్కుల వర్గీకరణతో మిళితం చేసి చెప్పవచ్చు. ఈవిధంగా సమన్వయం చేసి తరాల వారీగా వర్గీకరించిన మానవ హక్కులను ప్రాతిపదికగా తీసుకుని తెలుగు కవిత్వంలో గల మానవ హక్కుల ప్రతిఫలనాలను విశ్లేషించవచ్చు.

ప్రాచీన పద్య కావ్యాలలో మానవ హక్కులు - కొన్ని దృష్టాంతాలతో సమన్వయం

మొదటితరం హక్కుల్లో ఒకటైన జీవించే హక్కు (విశ్వమానవ హక్కుల నిబంధన - 3, భారత రాజ్యాంగ నిబంధన 14 కు ఒక ఉదాహరణ

- ఆంధ్రమహాభారతంలో దుర్యోధనుడు భీముని జీవించే హక్కును కాలరాయుటకు అనేకసార్లు, అనేక విధాలుగా ప్రయత్నించేశాడు. అయితే భీముడు తన పరాక్రమాలతో ప్రాణాల్ని రక్షించుకొని తన ప్రాణరక్షణ హక్కును నిలుపుకున్నాడు. ఈ హక్కును కాలరాసే హక్కు ఎవరికీ లేదు.
- రెండవతరం హక్కుల్లో విద్యాహక్కు (వి. మా. హ. 26 . భారత రాజ్యాంగ నిబంధన 21 ఎ) కు ఒక ఉదాహరణ
- హిరణ్యధన్వుడనే ఎరుకల రాజు కొడుకు ఏకలవ్యుడు. అతను విలువిద్యను నేర్చుకొనుటకై ద్రోణాచార్యుని వద్దకు వెళ్ళాడు. అతను శూద్రుడు కాబట్టి విలువిద్య నేర్పడానికి ద్రోణుడు నిరాకరిస్తాడు. అతనికి పరోక్ష శిష్యునిగా ఏకలవ్యుడు విలువిద్య నేర్చుకున్నప్పటికీ విలువిద్యలో అర్జునుణ్ణి మించిన వారు ఎవరూ లేకుండా చేసేందుకుగాను ద్రోణుడు అతని బొటనవేలిని గురుదక్షిణగా అడిగాడు. అలా అతని విద్యా హక్కును ద్రోణుడు పూర్తిగా హరించివేశాడు.

కుటుంబ హక్కుల్లో భాగమైన కుటుంబ సంరక్షణ (వి.మా.హ. 25 (25.1, 25.2)

హక్కుకు ఉదాహరణ.

➤ కుటుంబ హక్కులు బాధ్యతాయుతమైన హక్కులు. వీటిలో వ్యక్తి భద్రత కూడా ఇమిడి ఉంటుంది. నారదుడు ధర్మరాజును రాజనీతి విషయాలను అడిగే ఘట్టంలో కుటుంబ హక్కులు కలవు. ఇది సభాపర్యం ప్రథమాశ్వాసంలోనే మనకు ఎదురవుతుంది. నారదుడు పరిపాలనా విషయాల్లో విశేషాలను ధర్మరాజును అడుగుతూ “వ్యక్తుల ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ యోగ్యతల ఆధారంగా ఉద్యోగాల్లో నియమించావు కదా! సేవకులందరికీ కొరత లేకుండా తగు జీతాలు దయతో సకాలంలో అందజేస్తున్నావు కదా!” అని విచారిస్తాడు. దీనినిబట్టి నాటి కాలంలోనే ప్రస్తుతం మన చట్టాలు చెప్పున్న ట్రేడ్ యూనియన్/కార్మిక చట్టాలు ఇవన్నీ మహాభారతకాలనాటికే అమలులో ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. సమాన పనికి సమాన వేతనం అనే విషయం నారదుడు అడిగిన ‘భృత్య కోటికి ననూనముగా దగు జీవితంబు లా యత్తము సేసి యితై దయ నయ్యయికాలము దప్పకుండగన్ (సభ.1-37)’ అనే మాటల్లో స్పష్టమౌతుంది. ఇక్కడ ఈ హక్కు పరిరక్షించబడినట్లు పై మాటల ద్వారా అవగతమౌతుంది.

పద, శతక కవిత్వాలలో మానవ హక్కులు

వీరశైవ కవిత్వం తర్వాత అటువంటి లక్షణాలు తెలుగులో భక్తి ఉద్యమ కవిత్వంలో కనిపిస్తాయి. ముఖ్యంగా తాళ్లపాక కవుల వైష్ణవ భక్తి కవిత్వంలో స్త్రీ, పురుష వివక్ష పట్ల వ్యతిరేకత, వర్ణం, కులంలాంటి అంశాలమీద ఆధారపడిన సామాజిక వివక్ష పట్ల వ్యతిరేకత మొదలైన అంశాలు కనబడతాయి. పదకవితాపితామహుడైన తాళ్లపాక అన్నమాచార్యులవారి పద కవిత్వంలో వివక్షకు వ్యతిరేకమైన మానవ సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక హక్కుల భావనలు తరచుగా కనబడతాయి. అన్నమయ్య అనాడే సమానత్వపు హక్కు(వి. మా. హ.ని.1; భా.రా.ని.15), అంటరానితనం నిషేధం (వి.మా.హ..5; భా.రా.ని 17) మొదలైనవాటిని గురించి చెప్పారు.

ఆలయ ప్రవేశం అందరికీ సమానమేనని, చండాలురైనా, బ్రాహ్మణులైనా, రాజులైనా, పేదలైనా, పశుపక్షాదులైనా ఈ భూమ్మీద అందరూ సమానమేనని చెప్తూ అన్నమయ్య-

నిందార రాజు నిద్రించు నిద్రయు నొకటే

అండనే బంటు నిద్రదియు నొకటే

మెండైన బ్రాహ్మణుడు మెట్టుభూమి యొకటి

చండాలుడుండేటి సరిభూమి యొకటి..... 2-385

అని అభ్యుదయ భావాల్ని వెల్లడించారు. పదిహేనవ శతాబ్దంలోనే సమసమాజ స్థాపన గురించి ఆలోచించారు.

వీరబ్రహ్మాండ్రస్వామిలాంటి యోగులు 'తత్త్వాలు' అనే పేరు గల పద కవిత్వ రూపంలో వారి సంస్కరణ భావాలను వ్యక్తం చేశారు. యోగ సాధన రూపంలో ఆధ్యాత్మిక సాధనను ప్రచారం చేశారు. వీరి తత్త్వాలలో కూడా మానవ హక్కుల ప్రస్తావన కలదు. భక్త కవుల తర్వాత మనుషుల సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక హక్కుల కోసం వివక్షకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన ఉద్యమాలుగా చూసే అవకాశమున్న కవిత్వం శతక కవిత్వం. సుభాషిత త్రిశతి, సుమతి, భాస్కర, వేమన మొదలైన శతకాలలో శతక కర్తలందరూ పద్యాల రూపంలో వారి భావాలను వ్యక్తం చేశారు. సంఘ సంస్కరణ నేపథ్యంతో చెప్పిన ఈ పద్యాలు ప్రజల్ని ప్రభావితం చేసిన తీరును, వీటిలో గల మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన, పరిరక్షణల విశ్లేషణ కలదు. ముఖ్యంగా వేమన నీతి, వైరాగ్య, తాత్విక, హాస్య, అధిక్షేపాత్మకంగా చెప్పిన శతక పద్యాల నిండా మానవ హక్కులే కన్పిస్తాయి. ఈ పద్యాలలో వర్ణాలు, కులాల ఆధిపత్యాలు, దానికి ప్రాతిపదికగా నిలిచిన అంటు, ముట్టు లాంటి నమ్మకాలపై సూటియైన, ఘాటైన, తీవ్రమైన దాడి కనబడుతుంది. అలాగే సంఘ నీతిని బోధించే సుభాషిత రత్నావళి (పది పద్ధతులలో చెప్పబడ్డాయి), సుమతి, భాస్కర మొదలైన శతకాల్లో ఇమిడివున్న మానవ హక్కులను వెలికితీసి చెప్పిన అంశాలు కలవు. ఉదాహరణకు ప్రజలందరికీ సకాలంలో వైద్యాన్ని పొందే హక్కు ఉంది. వైద్యులు రోగి పట్ల సకాలంలో స్పందించి, సక్రమంగా వ్యాధిని నిర్ధారించి తగిన చికిత్స చేయాలి. కాలం గడిచాక చేసే చికిత్స ఫలితాన్ని ఇవ్వక, ఒక్కొక్కసారి అది మరణానికి కూడా దారితీయవచ్చు. ఈ విషయాన్నే వేమన -

జీవితోలగనపుడె జీవనౌషధమిచ్చి

జీవనిల్పవలయు జీవనముగ

జీవితోలగినేని జీవనౌషధమేల

అని వైద్యులకు సమాజంపట్ల గల బాధ్యతను గుర్తుచేశారు. సకాలంలో వైద్యం పొందే హక్కు (వి. మా. హ. 25(1) మరియు భ.రా.ని.47) గురించి వేమన అనాడే విమర్శనాత్మకంగా తెలియజేశారు.

డా|| శింగుపురం నారాయణరావుగారు, డా|| టి.జి.ఆర్. ప్రసాద్ గారు చెప్పినట్లు ఏ కాలంలో గానీ, ఏ దేశంలోగానీ మానవ హక్కుల్ని ఉల్లంఘించే వారి పక్షం చెడు సాహిత్యం. హక్కుల్ని పరిరక్షించేది, అలా పరిరక్షించే వారిని సమర్థించేది మంచి సాహిత్యం. ఏ సాహితీ ప్రక్రియ అయినా తన కళాధర్మాన్ని కోల్పోనపుడే ఉత్తమ సాహిత్యమవుతుంది.

మానవ హక్కుల విద్య - ప్రయోజనాలు

మానవ హక్కులు ప్రస్తుత సమాజంలో పోషిస్తున్న విశిష్టమైన పాత్రను, కృషిని దృష్టిలో ఉంచుకొని ప్రాచీన తెలుగు కవిత్వంలో కూడా వీనిని తరచిచూచి పునర్మూల్యాంకనం చేయవచ్చు. ఈ మూల్యాంకనం ద్వారా ఆధునిక సాహిత్యంలో వలెనే ప్రాచీన తెలుగు కవిత్వంలో కూడా మానవ హక్కుల ఉల్లంఘన లేదా పరిరక్షణ జరిగిన తీరును మనం గ్రహించవచ్చు. ఈ హక్కులు సామాజిక మార్పుకు ఏవిధంగా దోహదం చేస్తున్నవో తెలుసుకోవచ్చు. మానవ హక్కులను సక్రమంగా అమలుపరచడం వల్ల వైయక్తిక, సామాజిక, జీవన, గార్హస్థ్య, విద్య, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, మత, ధార్మిక, పర్యావరణ ప్రయోజనాలు చేకూరుతాయి.

ముగింపు

మానవ హక్కుల ప్రయోజనాలు వ్యక్తిగతమైనా, సామాజిక మైనా విశ్వమానవులందరూ సుఖసంతోషాలతో, స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యాలతో జీవించేలా చేయడమే మానవ హక్కుల ప్రధాన ధ్యేయం. మానవత్వాన్ని ప్రతివారు పాటిస్తే హక్కులను గురించి ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఈ అంశములో వివిధ శాఖలలో పరిశోధనలు జరుగుతున్నప్పటికీ, దీనిపై తెలుగు సాహిత్యంలో పరిశోధనలు చాలా పరిమితంగానే ఉన్నవని చెప్పవచ్చు. వెయ్యేళ్ల తెలుగు సాహిత్యం అంతటిలో ఈ విధమైన పరిశోధనలు ఇంకా సమగ్రంగా జరిగినప్పుడు సాహిత్యపరంగా మానవ హక్కుల గురించి ప్రజలందరిలో విస్తృతమైన అవగాహన కలుగుతుంది. అప్పుడు తెలుగు సాహిత్యం మానవ హక్కుల పరంగా మరింత పరిపుష్టమౌతుందని చెప్పవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు

1. మానవాధికారాలు ఒక ఆధార గ్రంథము - అర్జున్ దేవ్, ఇందిరా అర్జున్ దేవ్, సుప్రదాస్ (సంకలనం, సంపాదకత్వం) నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, ఇండియా, ఎ-5, గ్రీన్వార్డ్, న్యూఢిల్లీ, ప్రథమ ముద్రణ 2005 (శక 1926).
2. భారత రాజ్యాంగము - పడాల రామారెడ్డి, పంచాయత్ పబ్లికేషన్స్, ఏషియా లా హౌస్, మొదటి ముద్రణ 2008.
3. విద్య-మానవ హక్కులు సంపాదకులు, ఆచార్య చిత్రాజు గోవిందరాజు, శ్రీనివాసరావు.
4. తెలుగు సాహిత్యంలో మానవ హక్కులు - ఆచార్య చిత్రాజు గోవిందరాజు, డి. ధాత్రికుమారి, తిరుపతి, నవంబర్, 2016.
5. కవిత్రయ విరచిత శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము - 1- 15 సంపుటాలు తిరుమల, తిరుపతి ప్రచురణ, తిరుపతి
6. పోతన భాగవతము - బమ్మెర పోతన - 1 నుండి 5 సంపుటాలు - తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానముల ప్రచురణ తిరుపతి.
7. తాళ్ళపాక పద సాహిత్యము, 1-29 సంపుటములు - అన్నమాచార్య ప్రాజెక్టు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
8. వేమన కవిత్యం- మానవహక్కులు-ఆచార్య చిత్రాజు గోవిందరాజు, ప్రజాకవి వేమన పునర్మూల్యాంకం రెండు రోజుల సదస్సు, తెలుగుశాఖ, యోగి వేమన విశ్వవిద్యాలయం, కడప, 23, 24 జనవరి 2009.
9. International Law & Human Rights-Nineteenth Edition 2014, Dr.S.K.Kapoor, Central Law Agency, 30D/1, Motilal Nehru Road, Allahabad.
- 10.The Constitution of India, Government of India Ministry of Law and Justice.
- 11.Universal Declaration of Human Rights, United Nations Department of Public Information.

DURGI MAMI

Smt. K. Sai Sudha,

Lecturer in Biotechnology.

In the crisp early winter of this year, a magical journey unfolded, transporting me back to the village of Indravati after a whopping 15 years. The excitement within me bubbled up, ready to explode with joy. Indravati, named after the river and dam, held a secret I was about to rediscover, all for a special reason – my cousin's wedding in the charming town of Jeypore in Odisha.

Laughter, colors, and the warmth of family enveloped me, creating an atmosphere akin to a cozy blanket on a winter's night. After the wedding festivities, a curious thought tugged at my heart. Turning to my uncle, Kumar Mama, I whispered, "Can we go see the hospital where I was born?" Without hesitation, he agreed, leading us on an adventure to the Christian hospital in Nowrangpur.

The hospital, with its 75-year-old red-brick charm, stood like a wise old storyteller ready to unfold tales of the past. Memories played hide-and-seek in my mind as we wandered through its halls, capturing moments that seemed to bridge the gap between then and now.

Checking the clock, it was 1 o'clock in the afternoon. It's Lunchtime! and just like that, our adventure took an unexpected turn. We headed to Sudhir Mama's home in Indravati for a feast. Sudhir Mama, a lifelong friend of my uncle, resided in a cozy house that felt like a warm hug.

Approaching the doorstep, we were greeted by Durgi Mami, Sudhir Mama's wife – a burst of happiness with a smile that could light up the whole mood. It was my first meeting with her, and her talkative and warm nature made me feel like I'd known her forever.

Sitting down at a table overflowing with Odia delicacies, each dish a burst of flavors and spices, Durgi Mami had created a feast with so much love. The aroma alone made my stomach do a happy dance. Then came the sweet surprise – Chenna Poda, a dessert whispering secrets of the region's sweetness. Durgi Mami's love and affection poured into every dish, creating a tasty tsunami of goodness.

Bellies full and hearts even fuller, Sudhir Mama had a grand idea – a trip to a hidden waterfall in Tenthulugunti, deep in the heart of the forest. No roads could take us there; we had to walk. Now, that was an adventure my heart couldn't resist.

Into the unknown we went, guided by the sounds of the waterfall. As we ventured deeper, fear gripped me – what if I slipped? Durgi Mami, my newfound friend, held my hand and walked beside me, turning fear into fun. She talked, she laughed, and suddenly, the rocks became stepping stones in a grand adventure.

There it was, the hidden waterfall – a masterpiece hidden from the world, like a treasure waiting to be discovered. No crowds, no noise, especially no pollution, just the pure melody of nature. We splashed in the water, and even my 5-year-old kiddo had the time of her life, perched on Sudhir Mama's shoulders.

As the sun began its descent, we made our way back, guided by the fading light. We had a hot cup of tea, and chatted away, swapping stories and laughter. Durgi Mami, with her arms wide open, bid us goodbye with blessings and a promise to visit again.

On the way back to Jeypore, I looked out of the window, the day's adventures replaying in my mind like a movie. I thought about Durgi Mami – her warmth, her chatter, her infectious joy. How could someone be so lively, caring, and full of life? It was a mystery that left me smiling into the night.

And so, this journey of rediscovery Indravati ends with a heart full of memories and a promise to never forget the magic of simple joys, unexpected adventures, and the warmth of newfound friends. Sometimes, all it takes is a trip back to your roots to find the happiest versions of yourself.

Book Review on
“The Metamorphosis” by Franz Kafka

Mr. N Kutumba Rao,
Lecturer in English.

One author who has always intrigued me is Franz Kafka, so it was an easy decision to begin my journey with his renowned work, "The Metamorphosis." Its concise length of just 70 pages also makes it an ideal starting point for someone new to Kafka's writing.

Franz Kafka, one of the most enigmatic and influential figures in modern literature, is renowned for his unique narrative style and exploration of existential themes. This thesis delves into the literary, philosophical, and psychological dimensions of Kafka's works, focusing primarily on his novella "The Metamorphosis" and several of his other significant writings. Through a close examination of Kafka's life, the historical context in which he wrote, and an in-depth analysis of his major works, this thesis aims to shed light on the complexities of Kafka's storytelling, revealing his profound understanding of the human condition in the face of bureaucracy, alienation, and absurdity.

“**Metamorphosis**” on the surface is a straightforward story. It's a story about a salesman named Gregor Samsa who turns into a vermin on an unfortunate day and how he deals with this transformation. But when you ponder deeply it is a haunting and thought-provoking novella that explores various themes of the human psyche. So, in my review below, I will make an attempt to explore these different themes.

Isolation and Alienation

After turning into a monstrous vermin, he now has to confine himself to his small bedroom. He is totally isolated and alienated from his family and society. He becomes

an outcast unable to communicate with anyone. It's just him and his thoughts as he struggles to adapt to his transformation in loneliness and despair.

Identity and Self-Perception

Gregor's transformation challenges his sense of self and identity. He is no longer a human; he now grapples with his own appearance and the loss of his human faculties. He was the sole earner in his family, but now he has also lost his job, which means he can no longer provide for his family and is rather a burden to them now.

Family Relationships

Gregor loved his family. He disliked his job as a salesman, yet he continued only to provide for his family. But now he is just a burden, a big disappointment. The treatment of him like an outcast makes you question whether the love from family is really unconditional.

Authority and Control

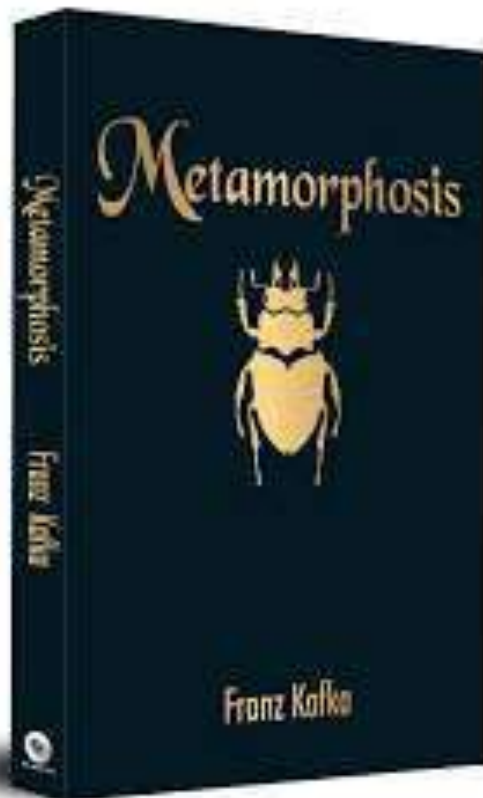
Gregor's father and his employer are the main authoritarian figures in the novella. This theme has roots in Franz Kafka's dysfunctional relationship with his authoritarian father. The domineering by his employer reflects the social and psychological effects of the era in which it was written (written in 1912, published in 1915) where looming wars and their consequences were continuously shaping individuals and communities.

Absurdity and Existentialism

The novella starts with the absurd premise of Gregor transforming into a Vermin. The story also explores the absurdity of social roles and expectations. Gregor's transformation means that he can no longer fulfill his roles as a salesman and sole breadwinner, and his family's reaction to this change highlights the way in which society

can reduce us to mere functions or roles, rather than recognizing our individuality and humanity. This treatment accentuates the sense of meaninglessness and existential despair in his life.

Kafka's novella represents the disconnection of our minds and bodies in the modern times, about how this disconnection is actually how we all live today with our minds almost a separate entity in themselves while our bodies move differently and how each have different requirements.

శునక విలాపము

Mr. B. LALITABABU,

Lecturer in Political Science.

ఒక గ్రామ శునకము తమ గ్రామంలో పరిస్థితులు ఏవీ బాగోలేవని పూట గడవడం కష్టంగా ఉందని తన భార్యతో చెప్పి పిల్లలను ముద్దాడి సమీప పట్టానికి వెళ్లి వస్తాను అని చెప్పి సెలవు తీసుకుని బయలుదేరుతుంటే, ఆడ కుక్క - “రహదారి వెంట వెళ్లేటప్పుడు జాగ్రత్తగా వెళ్ళండి, రహదారులు అనేక రకాల వాహనాలతో కిక్కిరిసి ఉన్నాయి, తొలగదారి లేదు అలాగే ఎండాకాలం వచ్చింది అప్పటిలాగా త్రోవమ్మటి కాలువలు, చెరువులు, కుంటలు, బావులు లేవు. త్రోవమ్మటి కొంటపిల్లలు నిన్ను రెచ్చగొట్టినా, రాళ్లు విసిరినా, సమన్వయము తో ముందుకు వెళ్ళండి. దారి మధ్యలో మనల్ని పట్టుకు వెళ్లే వాళ్ళు ఉంటారేమో తగు జాగ్రత్తతో వ్యవహరించండి అని తగు జాగ్రత్తలు చెప్పి పంపించింది.

అలా బయలుదేరిన శునకం రహదారి వెంట నడుస్తూ కిక్కిరిసిన రణగోణ ధ్వనులతో కూడిన వాహనాలను తప్పించుకుంటూ ముందుకు సాగింది. ఎందుకు తాను పుట్టిన ఊరును వదిలి భార్యబిడ్డలను వదిలి పట్టణానికి వెళ్లవలసిన పరిస్థితులు వచ్చాయో మననం చేసుకుంటూ రహదారి వెంట సాగింది.

‘మా పూర్వీకులు చెప్పినట్లు మానవుల లాగే మేము కూడా అనేక పరిణామ దశలను దాటుకొని ఈ భూమి మీదకు వచ్చాం. తెలివైన మానవుడు తన పరిణామం గురించి నాగరికత గురించి, శోధించి, పరిశోధించి తెలుసుకోగలిగాడు. ఈ సుదీర్ఘ మానవ ప్రయాణంలో అక్కడక్కడ మా ప్రస్తావన కూడా ఉంది. మానవుని తొలి దశ నాగరికతలో మమ్మల్ని మచ్చిక చేసుకున్నట్లు ప్రస్తావనలు, పరిశోధనలు, చారిత్రక సాక్షాలు కనిపిస్తూ ఉన్నాయి. భారతదేశ ప్రాచీన నాగరికత అయిన సింధు నాగరికతలో మాకు సంబంధించిన ప్రతిమలు, ఆర్యన్ నాగరికతలో మాకు

సంబంధించిన ప్రస్తావనలు అనేకం కనిపిస్తున్నాయి. పురాణ ఇతిహాసాలలో కాలభైరవుడిగా (గారీదేవి) దేవతా స్థానం పొందగలిగాము. మహాభారతంలోని మహాప్రస్థాన పర్వంలో బొందితో ధర్మరాజు స్వర్గానికి యేగినప్పుడు ధర్మరాజు తో పాటు మేమున్నాము. మా పూర్వీకుల ద్వారా కుక్కకు జరిగిన అవమానం ద్వారా మహాభారతం ప్రారంభమై కుక్కకు జరిగిన సత్కారంతో ముగిస్తుంది అని మా పెద్దల ద్వారా తెలుసుకున్నాను’.

‘విద్య ఉపాధి అవకాశాల కోసం ఉన్న ఊరిని, కన్నవాళ్ళను వదిలి యువత పట్నాలకు వలస వెళ్లడంతో ఊళ్లో ఇంట్లు ఖాళీ అయిపోయాయి. ఒకప్పుడు ఎవరో ఒకరు మాత్రమే వలస వెళ్లేవారు కానీ ప్రస్తుత కాలంలో ప్రతి ఇంటి నుండి ఉపాధి కోసం, విద్య కోసం ఇతర అవసరాల కోసం పట్నాలకి ఇతర దేశాలకు వెళ్లడంతో ఊళ్ళకు ఊళ్ళే ఖాళీ అయిపోయి నిశ్శబ్ద వాతావరణం నెలకొంది. మా తాత ముత్తాతల కాలంలో గ్రామాల్లో ఉమ్మడి కుటుంబాలు ఉండి అందరూ కూడా వ్యవసాయాన్ని ఉపాధిగా, ఇతర ఉపాధి అవకాశాలతో గ్రామాల్లో నివసిస్తూ ఉండేవాళ్ళు, ప్రజల మధ్య అభిమానం అనురాగాలు మెండుగా ఉండేవి’.

‘వ్యవసాయ పనుల నిమిత్తం వాళ్ళు పొలాలకు వెళితే మేము ఇంటి దగ్గర విశ్వాసంతో కాపలా కాస్తూ ముసలి వాళ్ళకి చేదోడు వాదోడుగా ఉండేవాళ్ళం పిల్లలు పెద్దలు మాతో ఆప్యాయంగా ఉండేవారు. భారతీయ వాంగ్మయంలో మాకు దేవతా స్థానం ఇవ్వబడింది. సకల జీవుల పట్ల భూత దయ కలిగి ఉండటం భారతీయ తాత్వికతకు నిదర్శనం . వ్యవసాయమే ప్రధాన వృత్తిగా జీవిస్తున్న గ్రామీణ ప్రజలు కష్టజీవులు దేవతల పండుగలతో పాటు మాకంటూ ఒక పండుగ ఉండేది అదే ‘కొర్ల పొర్లమి’ ఆరోజు పొద్దున్నే పిల్లలు, పెద్దలు ముందుగా తాము వండుకున్న పిండి వంటలను నోటితో కొరికి మాకు వేసేవారు. ఈరోజు కోసమే మేము ఆ సంవత్సరం అంతా ఎదురు చూసే వారం’.

‘ఉమ్మడి కుటుంబాలు విచ్ఛిన్నమై విద్యా ఉపాధి అవకాశాల కోసం పట్నాలకు వలస వెళ్లడంతో గ్రామీణ జీవనం చిన్నాభిన్నమైంది దాంతో మాకు ఆదరణ కరువైంది ఊళ్ళకు ఊళ్ళు ఇళ్ళకు ఇళ్ళు ఖాళీ అయి నిశ్శబ్ద వాతావరణం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కనిపిస్తుంది. మాకు ఆదరణ కరువైంది. ఇంటిలో వండటం తక్కువయింది బయట తినడం ఎక్కువైంది సాంప్రదాయక వంటకాల స్థానంలో

‘జంక్ ఫుడ్స్’ విపరీతంగా తిని అనారోగ్యం పాలవుతున్నారు. పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస పోవడం వల్ల ఆ పట్టణాలు విపరీతంగా అభివృద్ధి చెంది రద్దీగా తయారవడం ఆకాశహర్యాలు పెరగడం.....ఇలా గతాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నా నాకు ఒక్కసారిగా బస్సు హారన్ తో బస్సు మీద కొస్తున్నట్లుగా అనిపించి ఉలిక్కిపడి ఇహలోకంలోకి వచ్చాను’.

‘మనుషుల్లో తారతమ్యాలు ఉన్నట్లు మాలో కూడా తారతమ్యాలు ఉన్నాయి. మాలో కొన్ని జాతి కుక్కలు మనుషులతో సమానంగా భోగభాగ్యాలను అనుభవిస్తూ ఉంటే మేము కటిక దరిద్రాన్ని, లేనితనాన్ని అనుభవిస్తున్నాం. మా పెద్దవాళ్లు చెప్పుంటే విన్నాము పట్టణాల్లోని మా జాతి కుక్కలు భోగభాగ్యాలతో, నిత్య వాహ్యాలతో, పట్టు పరుపుల పై నిద్రపోతూ, యజమాని ఒడిలో గారాబాలు, ఖరీదైన బంగ్లాలలో నివాసాలు, ప్రత్యేకమైన, ఖరీదైన మాకంటూ, మాకోసం తయారు చేసిన ఆహారము, నిత్య స్నానము లాంటి ఎన్నో వైభోగాల్ని అనుభవిస్తున్నాయి. అబ్బా.... చెప్పుంటేనే ఎంతో ఆనందమేస్తుంది’.

‘ఒకప్పుడు మీ వ్యర్థాలు మాకు ఆహారంగా ఉండేవి ఏ చట్టం లేకుండానే మేము పర్యావరణ పరిరక్షణకు మీ వ్యర్థాలను తిని కాపాడే వాళ్ళం. ఆ విధంగా ప్రకృతిలో మమకమై ప్రకృతితో సహజీవనం చేసేవాళ్ళం. ఒకప్పుడు పిల్లలు మాతోనే ఆడుకునే వాళ్ళు కానీ కాలక్రమంలో పిల్లలు చదువుల పేరుతో ట్యూషన్ల పేరుతో సెల్ ఫోన్ లతో కాలక్షేపంతో మాకు వారికి అగాధం ఏర్పడింది. పూర్వం నిద్దర లేవగానే పిల్లలు మా కోసం మేము పిల్లల కోసం ఎదురు చూసేవాళ్ళం’.

‘పూర్వం గ్రామీణ జీవనంలో మనుషులు జంతువులు ఒకరికొకరు అన్నట్టు పరస్పర ఆధారంతో సంఘజీవనం చేయడం జరిగింది. పశువులు వ్యవసాయంలో సహాయ పడితే మేము ఇంటికి ఊరికి విశ్వాసంతో కాపలాకాసేవాళ్ళం మా పాత్ర చిన్నదైనా విశ్వాసం అనే పదానికి మమ్మల్ని ఉదాహరణగా చూయించేవాళ్ళు కార్యక్రమంలో వచ్చిన మార్పులు ఫలితంగా మనుషులలో బాంధవ్యాలు మా పట్ల కనికరం సన్నగిల్లాయి. పగలంతా కాయకష్టం చేసి రాత్రి అద మరిచి నిద్రపోతున్నట్టువంటి ఊరి ప్రజలకి దొంగల నుండి మేము కాపలాకాసే వాళ్ళం. వారి పిల్లలకి పురుగు

పుట్రా నుండి ప్రమాదం వాటిల్లకుండా మా ప్రాణాలకు తెగించి పాములు లాంటి విష సర్పాలను మేము దరిచేరకుండా కాపాడిన దుష్టాంతాలు ఎన్నో ఉన్నాయి’.

‘నోరులేని మా జంతువుల పట్ల దయ చూపి మీరు జంతు పరిరక్షణ చట్టాన్ని ఏర్పాటు చేసి మీరు మా పట్ల భూత దయ చూపించారు చాలా సంతోషం. జంతు ప్రేమికులు, జంతు సంరక్షకులు నోరులేని మా పట్ల హింస జరిగిన మా తరపున వారు చట్టసభల్లోనూ న్యాయస్థానాలలోనూ మా తరపున పోరాడుతున్నారు. ప్రజల్లో చైతన్యాన్ని వివిధ రూపాల్లో కల్పిస్తూ మా పట్ల వారు చూపిస్తున్న దయకు చాలా సంతోషంవేస్తుంది’.

‘ఇలా ఏవేవో ఆలోచనలతో ముందుకు కదులుతున్న నాకు ఒక్కసారిగా పట్టణాన్ని సమీపిస్తున్నట్టు అనిపించి నా స్నేహితులు బంధువులు చెప్పిన మాటలు గుర్తుకు వచ్చి భయం వేసింది. పట్టణ పురపాలక సంఘం వారు మాలాంటి కుక్కలను వలవేసి పట్టి అంతమొందించడం జరుగుతుందని వారు చెప్పారు’.

‘నెమ్మదిగా కదులుతున్న నాకు అత్యంత దుర్గంధపూరితమైన అతిపెద్ద చెత్త కుప్ప కనిపించింది దానిలో మిగిలిన వ్యర్థ ఆహార పదార్థాలు ఏమైనా ఉన్నాయేమో అని వెతికాను కనిపించలేదు. పురపాలక సంఘం వాళ్ళు వ్యర్థాలను అగ్నితో దహనం చేయడం వలన దుర్గంధం వ్యాపించి అక్కడ ఉండటం అసాధ్యం అనిపించి కనీసం పట్నం అయిన వెళ్లి చూద్దామనిపించి బయలుదేరాను’.

‘అలా ముందుకు సాగిన నాకు రాతి కట్టడాలతో పూర్తి జనసంద్రంగా మారిన, కిక్కిరిసిన వాహనాల రణగోణ ధ్వనులతో ఈ పట్టణాన్ని ఈ మూల నుండి ఆమూలకు దాటే లోపే ఏ వాహనం కిందపడి అకాల మరణం చెందవలసి వస్తుందోననీ భయం వేసింది. ముందుగా మీకు చెప్పినట్లు మా జాతి కుక్కలు కొన్ని సకల భోగభాగా్యాలు అనుభవిస్తూ మనుషులతో సమానస్థాయిగా జీవిస్తున్నాయి వాటిని ఒక్కసారి చూద్దామని అనుకున్నాను’.

‘పట్టణ ప్రాంతంలో ఇబ్బడి ముబ్బడిగా వెలసిన పూటకూళ్ల ఇళ్ళు.... అదేనండి..... మీ భాషలో హోటల్స్ మీరు తినగా మిగిలిన పదార్థాలు ఏమైనా ఊరు చివర పడవేస్తారేమో అని ఆశగా పట్నానికి బయలుదేరాను’.

‘ఉఫ్.....తీరా ఇక్కడికి వచ్చాక తెలిసింది ప్రభుత్వాలు పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం అనేక చట్టాలు చేసి, అందులో పొడి చెత్త, తడి చెత్త పదార్థాలను ఇళ్ళ నుండి హోటల్స్ నుంచి సేకరించి వాటిని ఘనజీవ ఎరువులుగా మారుస్తున్నారని దానికోసం ప్రభుత్వం చట్టాలతో పాటు అనేక మందిని నియమించి వారి ద్వారా ఈ యొక్క కార్యక్రమాన్ని అమలుపరుస్తుందని’.

‘అలా వెళ్తున్న నాకు ఒక అందమైన లోగిలి కనిపించింది బలిష్ఠంగా ఒత్తయిన బొచ్చుతో రాజసం ఉట్టిపడేలాగా రీవీగా నా జాతి కుక్క ఒకటి కనిపించింది అది నన్ను చూసి బౌ బౌమని అరవ సాగింది. ఇంతలో యజమాని వచ్చి నన్ను అదిలింపగా పక్కకు వెళ్ళాను. అది ఉండేది రాజప్రసాదంలో నేనుండేది చెత్త దిబ్బలు, మురికి కాలువల పక్కన, దానికి లాలన, పాలన మాకు హేళన, అవహేళన, అదిలింపులు, బెదిరింపులు దానికి సమయపాలనతో కూడిన షడ్రుచులతో భోజనం. రోజులతో పనిలేని ఆకలితో అలమటించడం మా పని, మనుషుల్లోనే భేదాలు ఉన్నాయ్ అనుకున్నా కానీ మాలో కూడా ఇన్ని భేదాలు ఉన్నాయని ఇప్పుడే తెలిసింది’.

‘మహాకవి జాషువా తన పుణ్యదేశంలో ప్రతిమల పెళ్లి చేయడానికి వేలు, లక్షలు ఖర్చు చేస్తారు కాని అన్నార్తుల ఆకలి తీర్చడానికి ఎవరు ముందుకు రారు అని వాపోయినట్లు విన్నాను. తన జాతి దీనస్థితిని గబ్బిలం ద్వారా కాశినాథుడికి విన్నవించినట్లుగా రాజరికాలు పోయి ప్రజలే పాలకులైన ప్రభుత్వాలు వచ్చాయి మా జాతి దీనస్థితిని కూడా ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రతినిధులు మరియు జంతు ప్రేమికులు ప్రభుత్వాల దృష్టికి తీసుకువచ్చి మాకు కూడా సమాజంలో సముచిత స్థానాన్ని, హక్కులని కల్పించాలని కోరుకుంటున్నాను’.

‘మహాభారతంలో మా పూర్వికురాలైన సరమ అన్నట్లు రాజు లేక పాలకుడు లేక ప్రభుత్వం కేవలం మనుషులకే కాదు, ఆ ప్రాంతంలోని సకల జీవులకు అది ప్రభుత్వం అవుతుంది. ప్రజలు

ఎనుకొన్న ప్రభుత్వం కింద నివసిస్తున్న మాకు రక్షణ, హక్కులు కల్పించాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. నోరులేని మాకు నోరున్న మీరే రక్షణ కల్పించవలసి ఉంటుంది’.

‘ఇలా ఆలోచిస్తూ ఉండగానే యమభటులు వల్లే ఎక్కడి నుండి వచ్చారో పురపాలక సంఘం వాళ్ళు వచ్చి నన్ను వలపట్టి బంధించి తీసుకొని పోయారు. ఒక్కసారిగా కళ్ళమ్మటి నీళ్లు సుడులు తిరిగాయి. ఆహారం లేకపోయినా అక్కడనే ఉంటే ఎంత బాగుండేది, ఈ అకాల మరణం ఉండేది కాదు కదా!’

‘ఆశపడటం, ఆశించడం మా నైజం అదిలిస్తే పక్కకు పోతాం మనుషుల్లో ఉన్నట్లే మాకూ బాధ కలిగితేనే పిల్లలను పెద్దలను కరవడం జరుగుతుంది అంత మాత్రం చేత జాలి మొత్తాన్ని వలవేసి పట్టి అంతమొందించాలనుకోవడం మీలాంటి దయార్థహృదయులకు ఎంత మాత్రం సరైనది కాదు, ఒకసారి మా గురించి ఆలోచించండి.....’.

Handloom Heritage- Need for Revival

**Dr. T. Anitha Susan,
Professor of Zoology.**

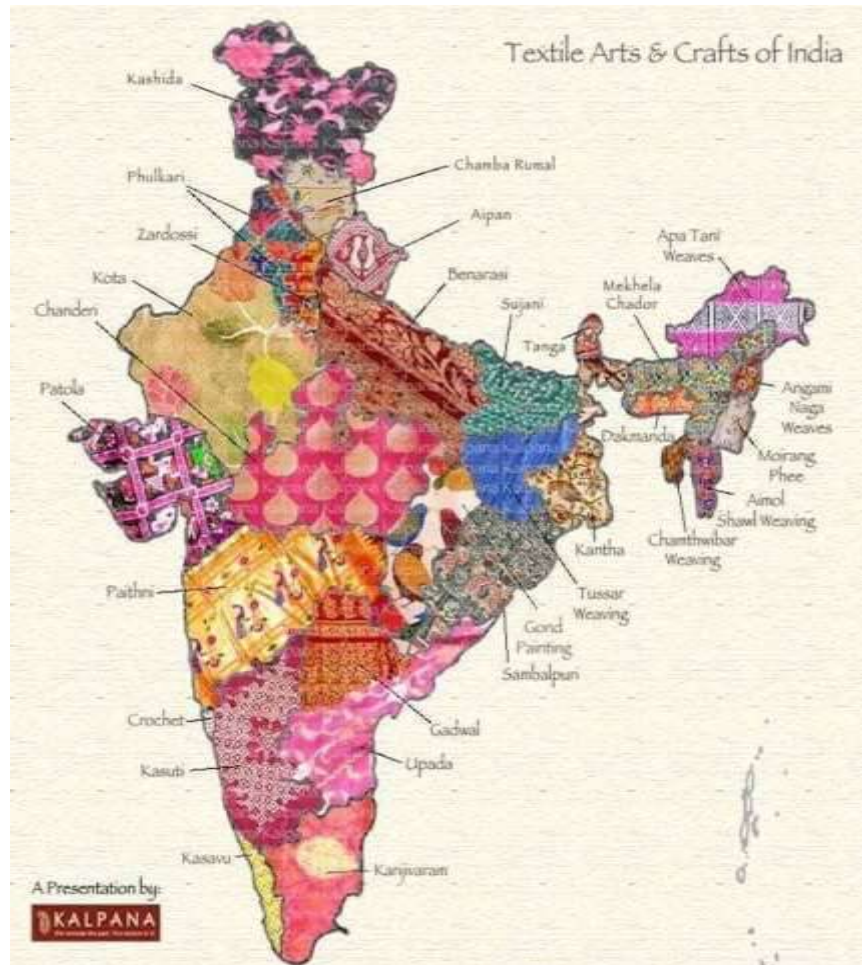
India has a rich handloom heritage. The major handloom exports from India are mats, carpets, rugs, bedsheets and other handloom products. Home textiles constitute a share of 13.6 percent of total exports during 2020-21.

Handloom sector is one of the biggest unorganized economic activities. This industry has a long tradition of outstanding artisanship that represents and preserves vibrant Indian culture. Handloom industry is the country's largest cottage industry with 23.77 lakh looms employing more than 3 million people in direct and allied activities. Indian handloom artists are globally known for their unique hand spinning, weaving, and printing style. They are based in small towns and villages of our country. And they transfer their skills from one generation to the next.

Handloom industry is found in all states and regions in India. Indian handlooms have their roots in ancient Indus valley civilization, and in the past, they were exported to distant lands like China, Rome and Europe. Each village in India had its weaver who along with others produced textiles of finest quality. Sadly, the exuberant handlooms were reduced and saw a steep decline during the colonial age. However, the present scenario is improving as handloom business is actively encouraged and supported by Central and State governments.

The Indian handloom saree is undoubtedly the most feminine and attractive dress perfect for every occasion. There are various saree types in India. Each state has its own special handloom sarees in silk, cotton, and Linen fabric. They are draped in different ways and in different regions. Apart from India sarees are worn in Bangladesh, Sri Lanka and Pakistan.

Some of the popular Indian Handloom Sarees are Kanjivaram, Arani, Mysore silk, Sambalpur silk and cotton sarees, Bandini and Lehariya sarees of Gujarat, Paithani Silks of Maharashtra, Tussar Silks of Bihar, Kutch work of Gujarat, Lucknow no Saree of Uttar Pradesh, Bengali Cotton and Silks, Katpadi from tribes of Orissa, Kerala cassava, Bagru and Ajrakh Prints, Chanderi and Maheswari of Madhya Pradesh, Pashmina Silks of Kashmir, Assam Silk.....

Handloom sarees of Andhra Pradesh and Telangana

Looms of Pochampally, Venkatagiri, Gadwal, Narayanpet and Dharmavaram are well known for their silk and cotton sarees all over India. Each loom has a distinct style of weaving and fabric. T. Anitha Kalamkari is an art of painting and printing fabrics. Polavaram and Pedana are popular for block prints. Ikat originated in Nalgonda district. This art of weaving randomly dyed yarn in a natural zig zag pattern has been recognized

throughout the world. Ikat weaving is practiced in Putta paka, Pochmara'll, Chautappal and is extremely popular throughout India. Chirala produces some of the best fabrics of AP. The fabric is dipped in oil, smeared with wax and clay dyed in selected colours. Thus, Ikat telia rumal originated in Chirala.

Gadwal sarees are known for their beauty worldwide, the main charm is that the body is cotton while border and Pallu are in silk. The cotton and silk fabrics are woven individually and then attached together.

Dharmavaram sarees are fabulous silk sarees with brocaded gold zari patterns. Venkatagiri sarees are adorned with gold and silver zari threads and brocade designs. Mangalagiri sarees are elegant, and they are also woven in silk and Sico fabrics. The weavers also weave handloom dress materials. Uppada, a beach town located at a distance of 20 kilometres from Kakinada is famous for skilfully designed Jamdani cotton and silk sarees.

Some of the problems faced by the handloom sector are increased price of raw material, lack of finances, marketing bottlenecks, lack of modernization, migration to other fields, substitution of with machine made products, lack of government funding, lack of encouragement from the public.

However, of late skilled artisans and handloom weavers have formed into an association, they collaborate with local NGOs and other stakeholders to organize fairs and exhibitions like dastakar, vasantham etc., The artisans themselves travel to different states and exhibit their products. The initiative of state and central governments handlooms on all national festival days and wearing handlooms once a week in government offices and educational institutions of Andhra Pradesh is a noteworthy mention. Handlooms use less energy and resources than industrial looms making them more ecofriendly option. However, they are less suitable for large scale production as weaving is physically demanding and requires manual effort to manipulate the loom and thread the fabric. Handloom weavers primarily work with natural fibres like silk cotton,

wool, jute and linen which have significantly lower environmental impact compared to synthetic fibre. Let us all wear handlooms and encourage the artisans by visiting handloom exhibitions and purchasing from them. These fabrics are skin friendly and provide warmth in winter and coolness in summer. Only with the support and encouragement from all the stakeholders can they be revived again.

Handloom (Maggam)

Paithani Saree

Weaving of Ikat Telia Rumal

Your Assurance of Pure Silk

Mother is a Mother Forever

**Dr. Anitha Pulagara,
Lecturer in English.**

**In the morning light, she fed me with love,
Though I'm forty old kid to her, she's like a guiding dove.**

**A mom's care, it lasts forever,
For a mother is a mother, forever.**

**Her advice is like a friendly guide,
Helping me through life's bumpy ride.
She sends my two kids to school each day,
Filling their lives with joy and play.**

**When she's unwell, I miss her so,
Her daily calls, a rhythm I know.
Her warnings and care, they're clever,
A mother is a mother, forever.**

వీరనారి 'లకుమాదేవి'

డా. యస్. దివిజాదేవి,

తెలుగు అధ్యాపకురాలు.

మంగళ వాయిద్యాల ధ్వని శ్రావ్యంగా వినిపిస్తుంది. బద్ధకంగా కుడి నుండి ఎడమ వైపుకు వత్తిగిల్లి పడుకున్నాను. అంతలోకే మధురాతి మధురంగా.....

“లేవమ్మ..... లకుమాదేవి..... లేవమ్మా.....,

మేలుకొని మమ్ములను ఆదుకోవమ్మా.....

అలరించవమ్మా.....నాట్యమయూరీ

మీ చేతి వెన్న ముద్దకై బాల కృష్ణుడు ఎదురు చూస్తున్నాడు.....

తమరి నృత్య గానాలకోసం, గోపీ నాథుడు వేచి ఉన్నాడు.....లేవమ్మా.....”

“గోపీ నాథుడు” పేరు వినగానే దిగ్గున లేచి కూర్చోన్నాను. బద్ధకమంతా మాయమైంది. నాలోని నవనాడులూ ఉత్తేజితమయ్యాయి. విశాలమైన పందిరి మంచానికి ఉన్న మరీచీకల లోంచి గవాక్షం వైపుకు చూశాను, వేగు చుక్క కనిపించింది, అంటే బ్రహ్మీ ముహూర్త కాలం దాటింది, మంచు తెరలు ఇంకా వీడలేదు. ఈ రోజు.... ‘ఈ రోజు తనకెంతో ఇష్టమైన గోపీనాథుని ప్రాణ ప్రతిష్ఠ మహోత్సవం, నా కల సాకారమయ్యే సమయం ఆసన్నమైంది. స్వామివారి ఎదుట తన నాట్య ప్రదర్శన ఉంది’ ఆ దివ్య క్షణాల కోసం తాను ఎంతగానో పరితపించింది. కానీ మనసు ఏదో కీడును శంకిస్తుంది.....జాగ్రత్తగా మసలుకోవాలి.

గోపీ నాథుని ఆలయ నిర్మాణం కావించమని తాను మహారాజు కుమార గిరి రెడ్డి ప్రభువును ఎంతగానో అర్థించింది. రాజ్యంలో ముప్పురుల దాడులు పెరిగాయి, ఎప్పుడు ఎటు వైపునుండి దాడి జరుగుతుందో తెలియని పరిస్థితులలో, శత్రు దాడులను తిప్పికోట్టే పనులలో తలమునకలైన ‘కర్పూర వసంతరాయలు’ ఆలయ నిర్మాణ బాధ్యతలను తనకే అప్పగించారు.

ఆ కార్య నిర్వహణను అదృష్టంగా భావించింది. ఎంతో ప్రీతితో తానే స్వయంగా నిర్మాణ పనులను పర్యవేక్షించింది. విగ్రహ నమూనాను ఎంపిక చేసింది. స్వామివారికి ఎదురుగా విశాలమైన నాట్య వేదికను తగిన సూచనలిస్తూ నిర్మింప జేసింది. నిన్న కూడా పొద్దుపోయేవారకూ పనివాళ్లకు తగిన సూచనలిస్తూ తనకు నచ్చిన విధంగా ఆలయాన్ని అలంకరింప జేసింది. తానే స్వయంగా వెళ్ళి ప్రభువులవారిని, మహారాణిని, మహామంత్రిని, సైన్యాధ్యక్షుల వారినీ ఆహ్వానించి వచ్చింది.

మహారాణివారు తన అంతరంగిక మందిరం లోకి పిలిపించి విజయవంతంగా ఆలయ నిర్మాణం పూర్తి చేసినందుకు ప్రశంసించారు. తన నాట్యాన్ని చూడాలని తహతహగా ఉందని ఆప్యాయంగా మాట్లాడారు. ముప్పురుల దాడుల బెడద ఎక్కువగా ఉందని అప్రమత్తంగా ఉండాలని హెచ్చరించారు. ప్రేమతో పట్టువస్త్రాలను, వజ్రాల నగలనూ బహూకరించారు. తాను, ప్రభువులతో కలిసి తప్పకుండా వస్తానని హామీ ఇచ్చారు.

నా అలికిడిని గమనించినదేమో, నా అంతరంగిక చెలి మాధవి పరుగు పరుగున నా చెంతకు వచ్చింది. ఎత్తైన ఆ మంచాన్ని దిగడానికి నాకు సహాయంగా నిలుచుంది, పాద పీఠాన్ని నాకు అనుకూలంగా జరిపింది. తన భుజం మీద చేయి వేసి నేలపై అడుగుపెట్టాను. వంగి రెండు చేతులూ నేలకానిచ్చి శిరస్సు వంచి భూమాతకు నమస్కరించాను.

“ఎప్పుడెప్పుడు ఆ గోపీ నాధుని ముందు నా నాట్యాన్ని ప్రదర్శించాలని ఆతురాతగా ఉండే మాధవీ.....” అన్నాను.

“గోపీ నాధుడు రాగానే బాల కృష్ణుని మరచిపోతారా ఏంటి.....” నిష్ఠూరంగా అంది మాధవి “అయ్యయ్యో.....ఎంతమాటే.....ఆ వెన్నముద్ద కన్నయ్యకు గోరు ముద్దలు తినిపించకుండా నేనే పనిని మొదలుపెట్టనని నీకు తెలీదటే.....”

“గోపీ నాధుడు వస్తున్నాడని బాలకన్నయ్యను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారేమో.....అనుకొని అన్నా లేమ్మా” అని కొంటగా నవ్వుతూ అక్కడినుండి వెళ్ళిపోయింది, నా ప్రయాణ ఏర్పాట్లను పర్యవేక్షించడానికి.

“అమ్మా..... మీ స్నానాధికాలకు ఏర్పాట్లు పూర్తి చేశాను మీరు త్వరగా వస్తే, అలంకరణ సామగ్రి తో లావణ్య సిద్ధంగా ఉంది” అంటూ మాలతి తొందర పెడుతూ నాతో వ్యక్తిగత పనులను పూర్తి చేయించింది.

“అమ్మా.....గోపీ నాధుని ఆలయం ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంలో మీది మొదటి నాట్య ప్రదర్శన కదా.....ఏ అలంకరణ చేయమంటారు.....” అంటూ లావణ్య ఏడువారాల నగలను చీనా, కాశీ, పల్లవ రాజ్యాల నుండి తెప్పించిన వివిధ పట్టు పీతాంబరాలను నా ముందు పెట్టింది.....నా పొడవాటి కురులకు దూపము వేస్తూంది మల్లిక.....

“ఇవేవీ వద్దు నిన్న మహారాణి గారు ఇచ్చిన వస్త్రాలను, నగలను తీసుకొని రావే.... అవే ధరిస్తాను.....” నిన్నటి మహారాణి హెచ్చరిక గుర్తుపెట్టుకొని మల్లిక నా వస్త్రాలలో బాకులను అమర్చింది. నా ఖడ్గం తీసి అందించింది. అద్దంలో చూసుకుంటే నరకాసుర సంహారానికై బయలుదేరుతున్న సత్యభామ లా అనిపించాను, నాకే ఆశ్చర్యం వేసింది, గోపికలా లేనా.....?, అలంకరణ పూర్తి చేసుకొని వసారా లోకి వచ్చాను. అరుంధతి వెన్న కుండతో చిరునవ్వులు రువ్వుతూ నిలుచుంది.

“అమ్మా.....పల్లకీ సిద్ధం” అంటూ మాధవి వచ్చింది. వెన్నముద్ద బాలకృష్ణుని వద్దకు బయలుదేరాను. మల్లిక, అరుంధతి గుర్రాలపై మమ్మల్ని అనుసరిస్తూ వచ్చారు. పూజారి చిరునవ్వుతో ఆహ్వానించాడు. అర్చన చేసి అటుకుల ప్రసాదాన్ని ఇచ్చాడు. “ఇక నీవంతు వెన్న వెన్నముద్దలు తినిపించమ్మా...” అంటూ పూజారి పక్కకు తొలికాడు. ఆ వెన్నముద్ద కృష్ణుడికి యశోదమ్మలా కొసరి కొసరి వెన్నముద్దలు తినిపిస్తుండగా.....

మాధవీ, అరుంధతులు పరుగు పరుగున వచ్చి... కంగారుగా “అమ్మా ఆలయం వైపుగా ముప్పురులు వస్తున్నారట ఇప్పుడే వేగులు చెప్పారు. కొండవీటి కోటనుండి సైన్యం రావడానికి కాస్త సమయం పడుతుందేమో....ఈలోగా వారు అక్కడ ఏమైనా రక్తపాతాన్ని సృష్టిస్తే .....” స్వామి వారి ప్రతిష్ఠ ఆగిపోతుంది.....

వారి మాటలు పూర్తి కాలేదు ఒక్క ఉదుటున ప్రాంగణంలో నిలిపి ఉంచిన గుర్రం పైకి దూకాను. నన్ను అనుసరిస్తూ మాధవి, మల్లిక, లావణ్య, అరుంధతులు వచ్చారు. కొండవీటి శివారుల్లోకి అడుగుపెడుతుండగానే చీమల బారుల్లా ముప్పురుల సైన్యం కనిపించింది. ఒక్కసారిగా సత్యభామనై పోయాను, ఒక్కొక్కరినీ పట్టుకొని చీల్చి చెండాడుతున్నాను శివారు ప్రాంత కదన రంగం, రంగస్థలం అయింది. ఒక్కవేటుకే ముగ్గురూ నలుగురూ నేలకొరుగుతున్నారు. మాధవి, మల్లిక, లావణ్య, అరుంధతులు శివంగులై వీర విహారం చేస్తున్నారు. వారు వీణ, తబలా, మృదంగ, హార్మోనియం వాయిచడంలో నిష్ణాతులు తన నాట్యానికి వారే సంగీతాన్ని అందించేది. మృదువైన వారి చేతులు ఇప్పుడు శత్రువుల గొంతుకల పై తంతులను తెంపివేస్తున్నాయి, వారి బుర్రలను బద్దలు కొడుతున్నాయి.

వారినలా చూస్తూంటే నాలోని ఉత్సాహం ఉరకలు వేస్తుంది....., ఈ రోజు గోపీనాథుని ముందు లాస్యాన్ని ప్రదర్శించాలనుకున్న నేను, శత్రుమూకల ముందు శివతాండవం చేస్తున్నాను. మా ప్రతాపాన్ని తట్టుకోలేక మిగిలిన సైన్యం వెనుతిరిగింది. మాలో విజయోత్సాహం.

“మీకు అలరించే నాట్యమే కాదు అవసరమైతే, అంతుచూసే తెగింపూ ఉంది, స్త్రీ శక్తికి ప్రతీకలు మీరు” అంటూ మహారాణి మమ్మల్ని హత్తుకొని ప్రశంసిస్తుంటే మహారాజు చిరునవ్వులు చిందిస్తూ..... “మగువలు మనసు పడితే దేన్నైనా సాధిస్తారు, అనేదానికి నీవే నిలువెత్తు సాక్ష్యం లకుమా” అంటుంటే, పూజారి “అమ్మా.....ఇక గోపికవై ఆ నల్లనయ్యను అలరించవమ్మా.....” అంటున్నారు. మనసు సంతోషంతో ఉప్పొంగిపోతోంది.....

“గోపీనాథా వస్తున్నానయ్యా.....”, లాస్యం తో కూడిన తాండవం.. “ఆనంద తాండవం” .....

“.... కాలేజ్ కి టైమ్ అవుతోంది.....లేస్తావా.....” అన్న పిలుపుతో మెలకువ వచ్చింది.

“నేను..... నేను.....” ఎదురుగా చిరునవ్వులు చిందిస్తున్న శ్రీవారు. ‘ఇదంతా..... కలా.....నిన్నటి కొండవీటి పర్యటన ప్రభావమా.....’

కొండవీడు

యం. సాయి లావణ్య

II B. Com (G)

అందరికీ నమస్కారం. తెలుగు శాఖ అధ్యాపకులు ఏర్పాటు చేసిన విద్యా వైఙ్ఞానిక క్షేత్ర పర్యటనలో భాగంగా మేము కొండవీడు వెళ్ళాము. విద్యార్థినులు అందరూ వచ్చాక మేము కళాశాల నుండి ఉదయం 8.30 గం.లకు బస్సులో కొండవీడు బయలుదేరాము. ఇది గుంటూరు నుండి 20 కి.మీ., దూరంలో ఉంది. విద్యార్థినులము ఒకచోట చేరామంటే సందడే సందడి కదా! అందరం అంత్యాక్షరి ఆడుకుంటూ, పాటలు పాడుకుంటూ, నవ్వుతూ, తుళ్ళుతూ ఫిరంగిపురంలో ఉన్న “బాలయేసు కేథడ్రల్ చర్చి” చేరుకొన్నాము. అక్కడ మొత్తం తిరిగి ఆ ఎత్తైన కట్టడాలను చూసి ఆశ్చర్యపోయాము. ఈ చర్చికి దాదాపు 120 సంవత్సరాల చరిత్ర ఉంది. ఇది తెలుగు రాష్ట్రాలలోని అతిపెద్ద రెండవ చర్చి.

తరువాత కొండవీటి రెడ్డి రాజుల మ్యూజియం దగ్గర ఆగాము. బయట టికెట్ తీసుకొని మ్యూజియం లోపలికి వెళ్ళాము. అక్కడ వారి వంశ చరిత్రను తెలిపే ఫలకాలను, వారు ఉపయోగించిన వస్తువులను నాటి శిలా శాసనాలను చూసాము. మొత్తం చూసాక నన్ను ఆకర్షించింది ఆ కాలం నాటి నాణేలు. కొండవీడు కోటను మొత్తాన్ని చూపే ఒక నమూనా, పటం కూడా అక్కడ ఉన్నది. ఆకాలంలోని కత్తులు, వారు వాడిన మంచం వారి యొక్క వస్తువులు మరియు పురావస్తు తవ్వకాల్లో దొరికిన శిల్పాలు, శాసనాలు.... ఇలా మరెన్నో ఉన్నాయి. మ్యూజియం మొత్తాన్ని ఒకసారి చుట్టేసి దానిని మొత్తం ఒక విడియో తీసుకొని బయటకి వచ్చాము.

కొండవీడు మ్యూజియం చూశాక అక్కడికి దగ్గరలో ఉన్న చంఘీజ్ ఖాన్ పేట లోని “వెన్న ముద్ద కృష్ణుడి” ఆలయానికి చేరుకున్నాము. ఈ ఆలయం కొండవీడు కోటకు దిగువన ఉన్నది. ఆలయం లోని విగ్రహం బాలకృష్ణుడి రూపంలో చేతిలో వెన్నముద్దతో ఉన్నది. అక్కడ ప్రసాదంగా కృష్ణుడికి ఎంతో ఇష్టమైన అటుకులను ఇచ్చారు. దర్శనం తరువాత దగ్గరలో ఉన్న కత్తుల భావి దగ్గరకు వెళ్ళాము.

కత్తుల భావి ప్రదేశం వేణానాథ స్వామి ఆలయమట. అక్కడ దుండగులను సంహరించి ఆ కత్తుల భావిలో వేశారట. ఆ భావి ఉన్న గది ఇప్పటికీ కుళ్ళిపోయిన శవాల వాసన వస్తుంది.

కొండవీడు ఘాట్ రోడ్ ఎక్కే ముందు కింద చెక్ పోస్ట్ వారి దగ్గర అనుమతిని తీసుకొని టికెట్ కొనుక్కొని ఘాట్ రోడ్డు లో ప్రయాణించాము. ఎన్నో మలుపులతో అందంగా ఉంది ఆ ఘాట్ రోడ్డు. ఎక్కుతుంటే తిరపతి ఘాట్ రోడ్ లానే అనిపించింది. పైకి చేరుకునే సరికి భోజన సమయం అయింది. అందరం భోజనం తిని అక్కడే ఉన్న పార్క్ లో కాసేపు ఆడుకొని, కొండపైకి వెళ్ళాము. అక్కడ కోతుల బెడద ఎక్కువగా ఉంది.

రెడ్డి రాజులు కొండవీడు కోటను రాజధానిగా చేసుకొని క్రీ.శ. 1325 నుండి 1425 వరకు పరిపాలన సాగించారు. వీరి మొదటి రాజధాని అద్దంకి అయితే, రెండవ రాజధాని కొండవీడు. ఇది ఒక గిరి దుర్గం. కొండవీటి రాజ్యం ఉదయగిరి నుండి ఒరిస్సా లోని కటక్ వరకు విస్తరించింది. వారి పౌరుష వైభవాలకు చిహ్నం. ఇందులో 21 నిర్మాణాలు ఉన్నాయి. వాటిలో చాలా వరకు శిథిలమయ్యాయి. అక్కడ ఉన్న వేమన గుహ, కొండవీటి రాజులు తవ్వించిన చెరువులు మూడు ఉన్నాయి. ఒకటి నిండాక మరొకదానిలోకి నీళ్ళు వెళతాయట. వారి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని చూస్తే అబ్బురమేసింది. వారి విహార ప్రదేశాలు చూసి, వారి గుర్రపు శాలలు, ధాన్య గారాలు, ఖజానా ను చూసాము. అక్కడ వారు కట్టించిన ఆలయాలను కూడా దర్శించాము. ప్రముఖ తెలుగు కవులు ఎర్రన, శ్రీనాథుడు ఈ రాజుల పోషణ లోనే ఉన్నారు.

ఎన్నో విశేషాలను తెలుసుకొని మరెన్నో జ్ఞాపకాలను మూటగట్టుకొని సాయంత్రం 5 గం. లకు కొండవీడు నుండి బయలుదేరి 5.30 కి మా కళాశాలకు చేరుకున్నాము, కొత్త విషయాలు తెలుసుకున్నామనే సంతృప్తితో.

ఎన్నో చారిత్రక విషయాలను మాకు వివరిస్తూ ప్రతీ ప్రదేశాన్ని మాకు చూపించిన తెలుగు శాఖ అధ్యాపకులు భవానీ మేడమ్, యస్. విజయలక్ష్మి మేడమ్, ధాత్రి మేడమ్, దివిజా మేడమ్, పి. విజయలక్ష్మి మేడమ్ లకు మా కృతజ్ఞతలు.

కొండవీటి ఫాట్ రోడ్డు అందాలు

ఫిరంగి పురం చర్చి వద్ద మిత్రులతో నేను

మ్యూజియం లోని కొండవీటి కోట నమూనా

కొండవీడు మ్యూజియం

కొండవీటి వంశ చరిత్ర

వింటున్నావా...

Shaik. Ruksana,
I B.A (PEP).

నీ మాటలు నాకు....

ఎంత తోడినా ఊరుతూ ఉండే....

ఎంత తాగినా దాహం తీరని అవస్థ.

నీతో మాట్లాడిన ప్రతి క్షణం ప్రపంచాన్ని గెలిచిన ఆనందం.

నీతో మాట్లాడకపోతే సర్వం కోల్పోయిన బాధ.

కనులను సైతం మిరుమిట్లు గొల్పేలా నవ్వుతో కూడిన నీ మోము,

దాక్ష తీగలను సైతం నోరూరించే నీ మధురమైన గొంతు.....

శరదృతువు మేఘంలా తెల్లగా, నిర్మలంగా ఉండే నీ మనస్సు.....

అనుభూతులను పంచే నీ మధుర జ్ఞాపకాలు ...

విషాదాన్ని హాస్యంలోకి మార్చగలిగే వాక్పాతుర్యం...

ఇది కేవలం నీకు మాత్రమే సొంతం.

వింటున్నావా.....! మిత్రమా.....!!

నిజమైన స్నేహం

యం. లక్ష్మి

I B.Com (AT).

అనగనగా ఒక ఊరిలో ఇద్దరు స్నేహితులు ఉన్నారు. ఒకరి పేరు అర్జున్. మరొకరి పేరు నరసింహ. ఒకసారి సెలవు రోజున వాళ్ళు ఊరు వెలుపలకి షికారు కెళ్ళారు. దోవలో మాట్లాడుకుంటూ ఒక విషయం పై అభిప్రాయం కుదరక ఇద్దరూ వాదించుకున్నారు. వాదన ఎక్కువై అర్జున్ నరసింహ ను చెంప పై కొట్టాడు. నరసింహ అక్కడున్న ఇసుకపై “ఈ రోజు నా స్నేహితుడు నా చెంప పై కొట్టాడు” అని రాశాడు.

మళ్ళీ ఇద్దరూ ముందుకు నడిచారు. మరికొంత దూరం వెళ్ళాక ఇద్దరికి దాహం వేసి ఓ మడుగు దగ్గరకు వెళ్ళారు. చెంప దెబ్బతిన్న మిత్రుడు నరసింహ ముందు నీళ్ళలోకి దిగాడు. అక్కడ ఊబి ఉంది. చూసుకోకుండా ముందుకు వెళ్ళడంతో ప్రమాదవశాత్తు అతడు ఊబి లోకి పడిపోయాడు. నరసింహ ఊబిలో కూరుకుపోతుండగా అర్జున్ వెంటనే ప్యాంటు విప్పి మిత్రుడికి దాన్ని అందించి బయటకు లాగాడు. నరసింహ బయటపడ్డాక ఓ బండరాయిపై “ఈ రోజు నా మిత్రుడు నన్ను ప్రమాదం నుంచి రక్షించాడు” అని చెక్కాడు.

మొదటి విషయాన్ని ఇసుకపై రెండోదాన్ని రాయిపై ఎందుకు రాశావని అర్జున్ అడగగా నరసింహ “ఇసుక మీద ఏదైనా రాస్తే గాలి వీచి కాసేపటికి చెరిగిపోతుంది. స్నేహితుల పొరపాట్లను మనసులో నిలుపుకోకూడదు కనుక అలా రాశాను. అదే సహాయం చేసినప్పుడు శాశ్వతంగా గుర్తుంచుకోవాలి. అందుకే బండ రాయి పై రాశాను” అని చెప్పాడు.

“స్నేహితులే కాదు, ఎవరు తప్పు చేసినా క్షమించి మరచిపోవాలి. వారు చేసిన సహాయాన్ని మాత్రం కలకాలం గుర్తుంచుకోవాలి”.

కలిసి ఉంటే కలదు సుఖం

బి. ఆకాంక్ష,

I.B.com (AT).

ఒక అందమైన అడవి. ఆ అడవిలో ఎన్నో రకాల జంతువులు, పక్షులు ఉండేవి. అన్ని జంతువులు, పక్షులు కలిసిమెలిసి ఉండేవి. ఒకరోజు అన్ని కలిసి సమావేశం పెట్టుకున్నాయి. సమావేశం ఎందుకు పెట్టారని గాడిద అడిగింది. “ఓసి తెలివి లేని గాడిదా! ఈ రోజు సింహం పుట్టినరోజు” అని కోతి చెప్పింది, “మన అందరిని ఎంతో జాగ్రత్తగా చూసుకుంటున్న సింహానికి, మనం ఎదో ఒకటి చెయ్యాలి కదా!” అని చిలుక గాడిదకు చెప్పింది.

అందరూ కలిసి సింహానికి తెలియకుండా రాత్రి పార్టీకి కావలసినవన్నీ చేస్తున్నాయి. “ఎలుగుబంటి, కుందేలు కలిసి వంట చేస్తున్నాయి. వంటకు కావలసినవి అన్నీ కోతి, ఎలుకలు తెస్తున్నాయి. జింక, పావురం సమావేశ స్థలాన్ని అందంగా తయారుచేస్తున్నాయి. చిలుక పాటలు నేర్చుకుంటుంది. ఏనుగు డప్పు కొడుతుంది. నెమలి నాట్యం చేస్తుంది. పులి వీణ వాయిస్తుంది. రాత్రి అయింది, అందరూ సింహం గుహ దగ్గరకు వెళ్ళి, ఒక సమస్య ఉందని చెప్పి, సింహాన్ని సమావేశ స్థలానికి తీసుకువచ్చి, “పుట్టినరోజు శుభాకాంక్షలు సింహరాజా....” అని గట్టిగా అరిచాయి. సింహం చాలా సంతోషించింది, అందరూ కలిసి విందు చేసుకొని, చిందులేసి సంతోషంగా ఇంటికి వెళ్ళారు.

మరుసటి రోజు అందరూ కలిసి “దొంగ - పోలీస్” ఆట ఆడుతున్నారు. జంతువులన్నీ దాక్కున్నాయి, పక్షులు జంతువులను వెతుకుతున్నాయి. అదే సమయంలో ఒక వేటగాడు, ఒక జింక ఒంటరిగా వెళ్ళడం చూశాడు. వెంటనే వేటగాడు వల విసిరాడు. జింక కాపాడండి..... కాపాడండి ..... అని అరుస్తుంది. కాకి ఆ అరుపులు విని, అందరిని పిలిచింది. పక్షులు జంతువులు అన్నీ అక్కడికి చేరాయి. జంతువులు అన్నీ కలిసి వేటగాడిపై దాడి చేశాయి. పక్షులు వేటగాడిని పొడుస్తున్నాయి. ఆ దాడికి తాళలేక వేటగాడు పారిపోయాడు. పక్షులు జంతువులు, జింకను విడిపించి, అక్కడి నుంచి వెళ్ళిపోయాయి.

జరిగింది అంతా సింహానికి చెబుతూ, “మేము లేక పోతే జింక చనిపోయేది, మేమే గొప్ప” అని జంతువులు చెప్పాయి. “లేదు ! మేము వేటగాడి వలలో చిక్కిన జింకను చూసి మిమ్మల్ని పిలిచాము, మేము పిలవక పోతే మీరు వచ్చేవారే కాదు కదా... మేమే గొప్ప” అని పక్షులు చెప్పాయి. అలా, అందరు గొడవపడి విడిపోయారు. సింహం మౌనంగా ఉండిపోయింది.

అలా, కొన్ని రోజులు జరిగిపోయాయి. మళ్ళీ ఒక రోజు వేటగాడు వచ్చాడు. ఆ వేటగాడు ఇంకా నలుగురిని తీసుకువచ్చాడు. ఆ వేటగాళ్ళు కొన్ని జంతువులు, ఇంకా కొన్ని పక్షులని పట్టుకున్నారు. అందరూ కాపాడండి..... కాపాడండి ..... అని అరిచాయి. ఆ అరుపులు సింహానికి వినిపించాయి, కానీ, సింహం రాలేదు, ఎందుకంటే.... అందరూ కలిసి ఒకరిని ఒకరు కాపాడుకోవాలి అని సింహం అనుకుంది.

పక్షులు, జంతువులు ఒకరిని ఒకరు చూసుకుంటున్నాయి. ఒకరి భావాలను ఒకరు గ్రహించారు. మూకుమ్మడిగా వేటగాళ్ళపై దాడి చేశాయి. వేటగాళ్ళను పారద్రోలాయి అన్నీ కలిసి, సింహం దగ్గరకు వెళ్ళాయి. “మమ్మల్ని క్షమించండి, సింహరాజా.... , ఈ రోజు జంతువులు లేకపోతే, పక్షులు చనిపోయేవి. జంతువులే గొప్ప” అని పక్షులు అన్నాయి. “లేదు సింహరాజా, మమ్మల్ని కూడా క్షమించండి, పక్షులు లేకపోతే మా జంతువులు కూడా చనిపోయేవి, పక్షులే గొప్ప” అని జంతువులు అన్నాయి.

వాళ్ళ మాటలు విని సింహం సంతోషించి ఇలా చెప్పింది - “అడవి అంటే జంతువులు, పక్షులు అన్నీ కలిసి ఉండడం, అందరూ కలిసి ఉంటే సమస్యలు కూడా పారిపోతాయి ‘కలిసి ఉంటే కలదు సుఖం’ అని ఊరికే అనలేదు కదా...” అని, సింహం చెప్పింది. అందరూ ఎప్పటిలాగే కలిసిమెలిసి ఆనందంగా జీవిస్తున్నాయి.

నీతి :- నేనే గొప్ప అని ఎప్పుడూ గర్వ పడకూడదు....ఈ ప్రకృతి లో ప్రతీదానికి ఏదో ఒక Skill ఉంటుంది. వాటిని ఉపయోగించుకుంటూ ముందుకు సాగాలి.

అసంతృప్తి

సి.హెచ్. అఖిల,

II B.Com (G).

కొంతమందికి నోరు కుదురుగా ఉండదు. ఎప్పుడు ఎవరో ఒకరిని విమర్శిస్తూ, నిందిస్తూ మాట్లాడుతూ వుంటారు. వారికి అదొక అలవాటు. ఒక పెద్దాయన వాళ్ళ మనవణ్ణి ఒక ఆదివారం చర్చికి తీసుకు వెళ్ళాడు. అందరిని విమర్శించడం అలవాటు పడిన ఆ పెద్దాయన ఊరికే ఉంటాడా ! తను కూర్చోన్న బెంచీని చూసి ....“చీ.....చీ..... పనికిమాలిన బెంచి! అటూ ఇటూ ఊగుతుంది ఈ బెంచీలను బాగు చేయవచ్చు కదా.....? సంఘ పెద్దలు ఎం చేస్తున్నారో, ఎందుకుంటున్నారో” అని వారిని తిట్టేస్తున్నాడు.

ఈ లోగా పాటలు పాడడం మొదలు పెడతారు. పాటలు పాడేవారిని వాయిద్యాలు వాయించే వారిని విమర్శించడం మొదలు పెడతాడు ఆ పెద్దాయన. పెద్దయిన విమర్శకు ప్రక్కవారు ఇబ్బంది పడుతున్నా పటించుకోడు. ఈలోగా కరంటు పోయింది, ఇక పెద్దాయన నోరుకు అదుపులేకుండా పోయింది. వివర్శించడం మొదలు పెడతాడు. ఇంతపెద్ద సంఘం వుంది ఒక జనరేటర్ లేదు, ఏమీలేదు....అంటూ విమర్శలను కొనసాగించాడు. చీ.....చీ.....! పనికిమాలిన సంగం అంటుండగానే కరెంట్ వస్తుంది.

దురదృష్టవశాత్తు ఆ పెద్దాయన కూర్చున్న బెంచి దగ్గర ఉన్న ఫ్యాన్ తిరగడడం ఆగిపోతుంది. ఫాన్లు తిరగడం లేదు, ఉక్కపోతగా ఉంది, చెమటలు పడుతున్నాయి, ఆయనలో అసహనం పెరిగిపోయింది, విమర్శలు గుప్పించడం కొనసాగించాడు, ప్రార్థనలు, ఉపన్యాసాలు కొనసాగుతున్నా, అతని విమర్శల ప్రవాహానికి అడ్డుకట్ట పడలేదు, చివరికి అతడి దృష్టి బోధకుడి పై పడింది, అతని సందేశాన్ని వినకుండానే అతడు ఏమీ బాగా చెప్పలేదు అంటూ తిట్టడం మొదలుపెట్టాడు. ఎవరూ అతన్ని పట్టించుకోలేదు, కొందరు పిచ్చోడిలా చూశారు.

అందరూ అన్నదానం జరుగుతున్న ప్రదేశానికి వెళ్లారు, అక్కడ కూడా అన్నం బాల్లేదు, కూరలు సరిగా వండలేదు అంటూ తన సంకుచితత్వాన్ని బయటపెట్టాడు. తాత మాటలను

పట్టించుకోకుండా అక్కడి ప్రతి క్షణాన్ని ఆస్వాదించిన మనవడు - “తాతాయ్య.....! నువ్వు మందిరంలో వేసే అర్ధరూపాయికి, చక్కటి మందిరంలోనికి నిన్ను రానిచ్చారు, బెంచి మీద కూర్చోనిచ్చారు, మంచి భోజనం కూడా పెట్టారు. నువ్వు అర్ధ రూపాయి కానుక వేసి లక్షరూపాయిల విమర్శ చేస్తే అది మనకే కాగా దేవుడికి కూడా అవమానం తెచ్చినట్లు. సమాజం మనకేం చేసింది అని కాదు, సమాజానికి మనమేం చేశాం అని ఒకసారి ఆలోచించు, నీ అసంతృప్తికి అడ్డుకట్ట వెయ్యి, లేదంటే నీకు అందరూ దూరమవుతారు..... అని మనవడు అంటుంటే సిగ్గుతో తలవంచుకున్నాడు ఆ పెద్దాయన.

అమ్మా.....

బి. దేవిశ్రీ,

II B.Sc (MSCS).

సృష్టిలోని శక్తివి నీవు
 ఈ సృష్టివే నీవు
 భూదేవి ఓర్పు నీవు
 భూమండలం అంత అండ నీవు
 సంద్రంలోని కెరటం నీ సహనం
 సంద్రంలోని లోతు నీ ప్రేమ.

సంద్రం యొక్క కెరటం నీ కోపం అయితే,
 సంద్రం లోని లోతు నీ ప్రేమ
 భూమి పై చెట్టు నా విజయం అయితే,
 భూమిలోని వేరు నీ మూలం,
 నువ్వు లేని ఈ జీవితం శూన్యం.

నాకై నీ ఆరాటం, నాకై నీ తపన.
 నా విజయం నీ ఆనందం
 ఏమిచ్చి నీ రుణం తీర్చుకోగలను అమ్మా..
 నా విజయం తప్ప.....

ప్రేమానురాగం

ఎస్. నాగేంద్రమ్మ,

II B.A (HEP).

ఇది మా గ్రామంలో జరిగిన ఒక సంఘటన. మా ఊరిలో రాధ అనే అమ్మాయి ఉండేది తను చాలా మంచి అమ్మాయి. మనసు చాలా సున్నితమైనది ఎక్కువగా పక్షుల్ని ఇష్టపడుతూ ఉండేది. తను ఇంటర్మీడియట్ ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాలలో చదువుకునే సమయంలో కృష్ణ అనే వ్యక్తితో స్నేహం కుదిరింది. అది కాస్తా ప్రేమగా మారింది. కృష్ణ కూడా తన ప్రాణం కంటే ఎక్కువగా ఈ రాధను ప్రేమించాడు. తమ కాళ్ళపై తాము నిలబడ్డాక, జీవితంలో కుదురుకున్నాక, పెళ్లి చేసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఇరువురి ఉన్నత చదువులు పూర్తయ్యాయి.

రాధకు 'హిస్టరీ' లెక్చరర్ ఉద్యోగం రాగా, కృష్ణ కు పోలీసు శాఖ లో ఉద్యోగం వచ్చింది. 'SI' గా పనిచేస్తూ ఉండేవాడు వారు ఆ ఉద్యోగం చేస్తూ ఉండగా వారిద్దరి ప్రేమ విషయం తమతమ కుటుంబ సభ్యులకు చెప్పారు. ఇద్దరూ వేరువేరు మతస్తులు కావడంతో అమ్మాయి వాళ్ళ కుటుంబ సభ్యులు వారి వివాహానికి ఏ మాత్రం అంగీకరించ లేదు. కాని కృష్ణ కుటుంబ సభ్యులు వారి ఇద్దరి వివాహానికి అంగీకరించారు. రాధ కుటుంబ సభ్యులను ఒప్పించలేక సంఘర్షణకు పడతారు. చివరికి వారిద్దరూ ఒకరికొకరు దూరంగా ఉండటం ఇష్టం లేక వివాహం చేసుకోవాలని నిశ్చయించుకుంటారు, వారి ఇద్దరి వివాహం జరిగిన తరువాత కృష్ణ కుటుంబ సభ్యులు రాధను వాళ్ళ కోడలిగా కాకుండా తమ కూతురుగా భావించి ఎంతో ప్రేమగా చూసుకునేవాళ్ళు, రాధకు ఎప్పుడు తన కుటుంబ సభ్యులు గుర్తొస్తూ ఉండేవాళ్ళు, వాళ్ళను తలచుకొని తను బాధపడుతూ ఉండేది.

కొన్ని నెలల్లో తాను ఒక బిడ్డకు జన్మనివ్వబోతున్నాను అని తెలుసుకుంటుంది రాధ. ఆ విషయాన్ని తన భర్త అయిన కృష్ణకు, తన ఇంట్లో ఉన్న అత్త మామలకు కుటుంబ సభ్యులకు అందరికీ ఈ శుభవార్తను తెలియజేస్తుంది. కృష్ణ రాధను ఒక చంటి పిల్లలాగా చూసుకుంటుంటాడు,

ఇలా ఉండగా పది నెలలు రానే వచ్చాయి, రాధ కవల పిల్లలకు జన్మనిచ్చింది. ఒక అబ్బాయి ఒక అమ్మాయి పుట్టారు. కృష్ణ కుటుంబ సభ్యులు ఎంతో సంతోషపడ్డారు.

చూస్తూ ఉండగానే ఆ ఇద్దరి పిల్లలకి ఆరో నెల వచ్చింది. రాధ కోరిక మేరకు అన్నప్రాశన కోటప్పకొండ శివాలయంలో చేశారు. పిల్లలను అత్తామామలకు అప్పగించి అక్కడే మరొక్క కొండపైన ఉన్న నాగేంద్రస్వామిని దర్శించుకోవాలి అని వెళ్ళారు. అనుకోకుండా రాధ వాళ్ళ అమ్మా నాన్న మరియు రాధ వాళ్ళు అక్క బావగారు వాళ్ళ ఇద్దరి పిల్లలు మరియు ఇతర కుటుంబ సభ్యులు కూడా కోటప్పకొండకు వస్తారు, దర్శనం అయ్యాక దైవ సన్నిధిలో కాసేపు కూర్చోంటారు. పక్కనే రాధవాళ్ళ అత్తగారు మామగారు చేతుల్లో ఉన్న కవల పిల్లలు వాళ్ళను ఆకర్షిస్తారు. వాళ్ళతో మాట కలుపుతారు. కాసేపటికి ఇరు కుటుంబాలు కలిసిపోయి సరదాగా మాట్లాడుకుంటుండగా అక్కడికి రాధాకృష్ణులు వస్తారు. రాధ తన పిల్లలను తన తల్లిదండ్రులు యెత్తుకొని ముద్దుచేస్తుండటం, అత్తామామలు అక్కా బావలు సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటుండటం చూసి ఆశ్చర్య పోతుంది.

నెమ్మదిగా భయం భయంగా వారి చెంతకు చేరుకుంది. వెంటనే అత్తామామలు ఈ అమ్మాయి మా కోడలు రాధ అంటూ పరిచయం చేశారు. తమ కూతుర్ని చూసి ఆశ్చర్యపోతారు రాధ వాళ్ళ అమ్మానాన్నలు. అంత మంచి కుటుంబం లోకి రాధ వెళ్ళినందుకు సంతోషిస్తారు. తమ పొరపాటును గ్రహిస్తారు. ఆప్యాయంగా రాధను ఆలింగనం చేసుకుంటారు. కృష్ణను అభిమానంగా పలకరిస్తారు. పిల్లల్ని ప్రేమతో హత్తుకుంటారు. తమ పొరపాటును గ్రహిస్తారు. పెళ్ళికి కావాల్సింది మంచి మనుషులు, అవసరానికి ఆదుకునే, మెమున్నాము అంటూ బరోసా నిచ్చే కుటుంబం, కలసిన మనసులు, ప్రేమ ఆప్యాయతలు. కులాలు మతాలు కాదని అర్థం చేసుకున్నారు. పిల్లల వేడుకలను తమ ఇంటివద్దే చేద్దామంటారు. అందరూ అంగీకరిస్తారు సంతోషంగా.

బంజార వివాహ పద్ధతి

కావేరీ బాయి,

II B. Com (G).

లాంబాడీల జాడను వారి భాష నుండి ధృవీకరించవచ్చు. సుగాలీలు రాజస్థానీ, గుజరాతీ, మరాఠీ ప్రాంతాలకు చెందిన పదాలను ఎక్కువగా గ్రహించి తమదైన ప్రత్యేక భాషను రూపొందించుకున్నారు. ఆ భాషకు లిపి లేదు. వారిది అంతా మౌఖిక సాహిత్యమే. లిపి కోసం స్థానిక భాషా లిపిని ఉపయోగిస్తారు.

తెలుగు లిపితో బంజారా భాషలో భగవద్గీతను అనువదించారు కేతావత్ సోమ్ లాల్ దీనికి గాను భారతదేశ అతిన్నత పురస్కారాల్లో ఒకటైన “పద్మ శ్రీ” అవార్డ్ ను కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.

భారతీయ సంస్కృతిలో బంజారాలది ఒక ప్రత్యేకమైన శైలి. లంబాడీ, బంజారా, సుగాలీ లాంటి పేర్లు అన్నీ ఒకే తెగకు సూచితాలు. వీరు రాజస్థాన్ కు చెందిన క్షత్రియులుగా భావిస్తారు. పృథ్వీరాజ్ యొక్క ప్రధాన అనుచర గణంగా మహమ్మద్ ఘోరీతో పోరాడారని చరిత్ర. ఆ రాజ్య పతనం తరువాత జీవన భృతికోసం వ్యవసాయ వ్యాపారాలు చేసుకుంటూ దక్షిణాదికి వలస వచ్చారు. ఆ క్రమంలో ఇతర నాగరికులకు దూరంగా కొండా కోనల్లో నివాసాలు ఏర్పరచుకున్నారు. గిరిజనులుగా తమ సంస్కృతీ సంప్రదాయాలను కాపాడుకుంటూ మిగతా సమాజానికి దూరంగా ఉన్నారు.

జననమరణాలు, కళ్యాణాలు పండుగలు, జాతరలు లాంటి ఏ వేడుకలైనా మిగతా సమాజం నుండి వారి ప్రత్యేకతను చాటేవే. వారి ఆహారం, ఆహార్యం కూడా ప్రత్యేకతను సంతరించుకునేవే. వారి నివాస స్థానాలు తండాలు. సంప్రదాయానికి పెద్దపీటవేసే వారి వివాహ పద్ధతిని గురించి తెలుసుకుందాం.

‘బంజారా’లు వారు తమ వివాహాన్ని కొన్ని ప్రత్యేకమైన పద్ధతులలో చేసుకుంటారు. బంజారా వారు పెళ్లికి రెండు రోజులు ముందు వారి ఇంటి ముందు తాటాకులతో పందిరిని వేస్తారు. వేసిన తరువాత ఐదు పూటలు నలుగు పెడతారు. నలుగు పెట్టే ముందు, చనిపోయిన తమ పెద్దలైన

ముందు తరాల వారిని మనసులో తలుచుకొని వారికోసం కట్టల పొయ్యి మీద పాయసం వండుతారు, వారికి నూతన వస్త్రాలు, మద్యపానం, పొగాకు చుట్టలు, ఒక పెద్ద చెంబులో నీరు, మరియు కొబ్బరికాయలు, పూలు వంటి వస్తువులను పెడతారు.

నలుగు వేసేరోజు ఆ కట్టల పొయ్యి ముందు పెళ్లికుతురు తండ్రి ఆ పొయ్యిలో వారు వండిన పాయసం. మరియు నేయ్యిని కలిపి ముద్దలుగా పెడతారు. తరువాత వారి కోసం తెచ్చిన నూతన వస్త్రాలు, పొగాకు చుట్టలు, కొబ్బరి కాయలు పొయ్యి ముందు పెడతారు, పెళ్లి కూతురు తండ్రి మద్య పానం ఒక గ్లాసులో పోసి మూడు దారాలుగా పోస్తారు, దాని మీదనే నీరు కూడా పోస్తారు. ఆ తతంగం అయినా తరువాత కొబ్బరి కాయను కొడతారు, అలా కుటుంబ సభ్యులంతా ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటారు.

ఈ కార్యక్రమం చేసే సమయంలో పెళ్లికుతురు అవ్వలు, తాతలు పెద్దనాన్న పెద్దమ్మ, చిన్న నాన్న, చిన్నమ్మ మేనత్తలు, మేనమామలు..... అందరూ ఉంటారు. అందరూ ఈ కార్యక్రమాన్ని ముందుకు సాగిస్తారు. దానినే 'దపకార్' అని అంటారు.

ఈ కార్యక్రమం అయినా తరువాత నలుగు పెట్టి, మంగళ స్నానం చేయిస్తారు. తరువాత పెళ్లికుతుారిని తయారు చేసి పందిరి కింద కొన్ని చాపలు వేసి పెళ్లి కుతుారిని కూర్చో పెట్టి ముసలి అవ్వలు కొన్ని సంప్రదాయ పాటలు పాడుతారు, అలా రెండు రోజులు అయ్యాక, వేరే బంధువులు అనగా పెద్దనాన్న, బాబాయి, అత్తలు వారి ఇంట్లో ఐదు పూటలు నలుగువేసి 'డావలో' నేర్పిస్తారు.

పెళ్లి రోజు సాయంత్రం సమయంలో పెళ్లికొడుకు వారు "ప్రదానం" పెట్టెను పంపిస్తారు. దానిలో పెళ్లికుతురు కోసం "గుంగాటో" సారె, పసుపు, కుంకుమ, పారాణి, పూలు, ఆకు వక్కలు మొదలైన వాటిని, ఆ ఊరి రామలయానికి పంపిస్తారు. అప్పుడు పెళ్లికుతుారు తరుపున కొంతమంది ఆడవారు మగవారు అది తీసుకు రావడానికి ఆలయానికి వెళ్తారు. వెళ్లే సమయంలో పెళ్లి కుతుారు మేనమామ ఒక పొడువాటి. కర్రకు చివరన తాడు కట్టి, రెండు పెద్ద చెంబుల్లో ఒకదానిలో బెల్లం నీరు, మరో దానిలో గంజి పోసుకొని వెళతారు. ఒక పెద్ద దుప్పటిని తీసుకొని నలుగురు మనుషులు పట్టుకుంటారు. ఒకరు మాత్రం మధ్యలో కర్ర పట్టుకొని, ఒక హారతి పళ్లెంలో దీపారాధన తీసుకొని రామాలయం వద్ద చేరుకుంటారు. ఆ "ప్రదానం" పెట్టె ను తీసుకొని పెళ్లి కూతురు ఇంటి వద్దకు చేరుకుంటారు.

పెళ్లికూతురుని పందిరి కింద కూర్చోపెట్టి ఊరిలో ఉన్న తండా నాయక్ వచ్చి అత్తవారు పంపిన ఆ సారెను తీసి పెళ్లికూతురి కొంగులో పెడతాడు.

పెళ్లి కూతురు ఆ సారెను తీసుకొని “గుంగాట్” ధరించి గౌరి పూజలో కూర్చోంటుంది. గౌరి పూజలో కూర్చోనే ముందు ఎటువంటి ఆహారం తీసుకోకుండా ఉపవాసం ఉంటుంది.

గౌరి పూజ కార్యక్రమం అయ్యే సమయంలో పెళ్లికొడుకు, పెళ్లికూతురు ఇంటికి చేరుకుంటాడు. పెళ్లి కుతుారి తల్లి తండ్రులు తమ అల్లుడి కాళ్లను కడిగి పారాణి పూస్తారు, తీసుకు వెళ్లి పెళ్లి మండపంలో కూర్చో పెడతారు.

పంతులుగారు పెళ్లి కొడుకుతో గణపతి హోమం చేయిస్తారు. తరువాత పెళ్లి కూతురు అన్నయ్య వాళ్ళు పెళ్లికూతురిని పెళ్లి పందిట్లోకి తీసుకువస్తారు. పెళ్లిలో జీలకర్ర బెల్లం పెట్ట సమయంలో “ఒడికట్టు” బియ్యం తీసి పక్కన పెట్టిస్తారు.

పెళ్లి అయినా తరువాత మేనమామ వచ్చి మెట్టెలు పెట్టి చీరను పెడతాడు. పెళ్లి మొత్తం అయినా తరువాత పెళ్లి పందిట్లో పెళ్లికుతురు, పెళ్లికొడుకు ఒకరికి ఒకరు పెరుగు అన్నం తినిపించుకుంటారు.

మూడు రోజులు పాటు పెళ్లికూతురు ఇంట్లోనే నిద్రను చేస్తారు. మూడు రోజుల తరువాత పెళ్లికొడుకు ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు ఒడికట్టు బియ్యంతో చలివిడి చేసి, చలివిడి తీసుకొని వెళుతుంది. పెళ్లి కొడుకు ఇంటికి వెళ్ళాక వారు ఒక గోరెను బలి ఇస్తారు. ఆ గోరె రక్తపు దారలో "నూతన వధూవరులు" నడిచి వెళతారు. దానినే "డోకారర్ బకారా" అని అంటారు. ఈ కార్య క్రమం అయినా తరువాత కొంత మంది ముత్తైదువులు వచ్చి వధూవరులకు ఒకరితో ఒకరికి నలుగు పెట్టింది, వసంతం నీరు పోయిస్తారు.

పెళ్లి అయినా తరువాత వరుడు వాళ్ళ ఇంట్లో వారు కుడా వారి ముందుతరాల వారిని తలుచుకొని ఇంటి ముందు ఒక కట్టెల పొయ్యి మీద పాయసం వండి, అదే పొయ్యిలో పాయసం, నెయ్యి పోసి వారు కుడా "దపకార్" అనే కార్యక్రమం పూర్తి చేస్తారు.

ఈ కార్యక్రమం అయినా తరువాత వధువు తన పుట్టింటి నుండి తెచ్చిన వస్తువులను అనగా "బీరువా, మంచం, వంటింటి సామగ్రిని....." మొత్తం అందరికీ తీసి చూపిస్తారు, దాన్ "టామ్ కోల రేచ్ " అని అంటారు. ఈ కార్యక్రమం అయినా తరువాత పెళ్ళికుతూరు తెచ్చిన చలివిడి మరియు అరటిపండు, ఆకు వక్కలు, జాకెటు ముక్క ముతైదువులకు పంచుతారు. ఇంతటితో పెళ్ళి కార్యక్రమం పూర్తి అవుతుంది.

మానవ సంబంధాలు

కె. హవీల,

II B.A (SHT).

“మానవ సంబంధాలన్నీ ఆర్థిక సంబంధాలే” అన్నారు కార్ల్ మార్క్స్ అనే జర్మన్ తత్వవేత్త. అంటే అనుబంధాలకంటే ఆర్థిక పరమైన అంశాలకే ఎక్కువ విలువ ఇస్తారన్నది దాని అర్థం. ఇది నిజమేనని నేటి సమాజం నిరూపిస్తుంది. ఈ సూత్రానికి విరుద్ధంగా నేను నా చిన్నప్పుడు ఒక కథ మా టీచర్లు చెప్పగా విన్నాను. ఎవరు రాశారో తెలియదు. దానిని మీతో పంచుకోవాలనిపించింది. చదవండి..... ఆహ్లాదంగా, కుతూహలంగా ఉంటుంది.

ఒక వేటగాడు అవసరానికి తన గుర్రాన్ని అమ్మడానికి సంతకు వెళ్ళాడు. గుర్రానికి సరైన బేరం కుదరక గుర్రాన్నిచ్చి ఆవుకు మారకం వేశాడు. మరొకరి సలహా తీసుకుని ఆవునిచ్చి గాడిదకు మారకం వేశాడు. గాడిదనిచ్చి బూట్లు తీసుకొన్నాడు. చివరకు బూట్లిచ్చి ఒక టోపి తీసుకున్నాడు. ఆ టోపితో ఇంటికి వస్తూ దారిలో వంతెన మీద నడుస్తుంటే రాయి తగిలి బోర్లాపడ్డాడు. టోపి కాస్తా నదిలో పడింది.

దిగులుగా అటే చూస్తూ కూర్చున్నాడు. అదే దారిలో వచ్చే ఇద్దరు బాటసారులు విషయం అడిగి తెలుసుకున్నారు. అయ్యో పాపం అని బాధపడ్డారు. "నీకివాల ఉపవాసమే" అన్నాడొకడు. పెళ్ళాంతో బడితపూజ తప్పదన్నాడింకొకడు. "నా పెళ్ళాం అలాంటిది కాదు, ఏమీ అనదు" అని వేటగాడు బాటసారులతో పందెం కట్టాడు.

బాటసారులిరువురు వేటగాడింటికి వెళ్ళారు. వేటగాడు గుమ్మంలో నుంచి భార్యను పిలిచాడు. వాడి పెళ్ళాం ఎదురుగా వచ్చి “మావా! వచ్చినావా....” అంది ఆప్యాయంగా. వాడు జరిగింది చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు.....

వేటగాడు : “గుర్రం ధరకు పలకకపోతే ఆవుకి మారకం వేశా” అన్నాడు.

భార్య : “మంచి పని చేశావు మావా పాలు తాగవచ్చు” అన్నది.

వేటగాడు : “ఆవు కూడా గాడిదకు మారకం వేశా” అన్నాడు.

భార్య : "కట్టలు అడివి నుంచి మోసుకు వస్తుందిలే" అంది తృప్తిగా.

వేటగాడు : "గాడిదను అమ్మేసి చెప్పులు తీసుకున్నా" అన్నాడు.

భార్య : "అడవుల్లో రాళ్లు, రప్పలు తగలకుండా ఉంటుందిలే మావా" అన్నది ప్రేమగా.

వేటగాడు : "అవి కూడా ఉంచుకో లేక టోపీకి మారకం వేసినా" అన్నాడు

భార్య : "సరేలే మావా ఆ టోపీతో అందంగా ఉంటావు" అన్నది కొంటగా

వేటగాడు : "కానీ వస్తావుంటే నేను వంతెన మీద పడితే టోపీ జారి నీళ్లలో పడ్డది" అన్నాడు

దిగులుగా.....

భార్య : "పోతే పోయిందిలే మావా! నీవు పడిపోకుండా వున్నావు, అంతా అడవి తల్లి దయ" అని

తృప్తిగా ముద్దు పెట్టుకుంది.

గుర్రాన్ని నష్టపోయి వచ్చినందుకు భర్తను విమర్శించకుండా, ఎత్తిపోడుపు మాటలు అనకుండా, భర్త క్షేమంగా ఇంటికి వచ్చినందుకు అడవి తల్లికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంది. ఇదే నిజమైన ప్రేమ. ఎగతాళి చేద్దామనుకున్న బాటసారులు ఆ వేటగాడి భార్య మంచి మనసుకు సిగ్గుతో తలదించుకుని వెళ్ళిపోయారు.

మానవుని యొక్క అన్ని బంధాలు వ్యాపార సంబంధాలుగా పరిణమిస్తున్న ఈ రోజుల్లో ఇలాంటి సంభాషణ వినగలమా!

కరుగుతున్న క్షణానికి, జరుగుతున్న కాలానికి, అంతరించే వయసుకి చివరకు మరపురాని జ్ఞాపకాలుగా మిగిలేవి జీవితంలో జరిగే కొన్ని మంచి సందర్భాలే. అందుకే, ఏ ఒక్కరిని తొందరపడి ఏం అనకండి. కన్ను చెదిరితే, గురి మాత్రమే తప్పుతుంది. మనస్సు చెదిరితే జీవితమే దారి తప్పుతుంది. ఎగతాళి చేసేవారికి కాలమే సమాధానం చెబుతుంది. ప్రతికూల సందర్భంలో కూడా సానుకూల దృక్పథంతో ఉండేందుకు ప్రయత్నిద్దాం.

సైనికుడితో ముఖాముఖి

పి. జెస్సీ,

II B.Sc. (Data Science).

దేశ భద్రతలో సైనికుల పాత్ర కీలకమైనది వారు రాత్రునకా పగలనక నిద్రాహారాలు మానుకొని, ఎటువైపునుండి ఎవరు దాడి చేస్తారో తెలియక, ఎముకలు కోరికే చలిలో దేశమాత సేవలో ప్రాణాలు అర్పించడానికి సదా సిద్ధపడి ఉంటారు. వారు దేశ సరిహద్దుల్లో కాపలా కాయడం వల్లే మనం ఆదమరిచి నిద్ర పోతున్నాం. ప్రశాంతంగా మనమన పనులను చేసుకుంటాం, మన లక్ష్య సాధనలో నిమాగ్నమవుతాం.

చాలామంది విద్యార్థులను పెద్దగా అయ్యాక ఏమవుతారు అంటే.....డాక్టర్, ఇంజనీర్..... లాంటి సమాధానాలు వస్తాయి కానీ, సైనికుడు అని చెప్పేవాళ్ళ సంఖ్య చాలా తక్కువ. నాకు మాత్రం దేశమాత సేవలో నిమాగ్నమయి, తుపాకీ పట్టి పోరాడే సైనికుడు అంటే చాలా ఇష్టం. అతడే నిజమైన హీరో..... అలాంటి ఓ హీరో ని మీకు పరిచయం చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో నాకు తెలిసిన సామ్యూల్ అనే సైనికుని Interview ని మీకు అందిస్తున్నాను.

వ్యక్తిగత వివరాలు :

పేరు : పి. సామ్యూల్ జాన్

పుట్టిన తేదీ : 1947 వ సంవత్సరం మే 26 న

వృత్తులు : మాజీ సైనికుడు, టెలికాం శాఖ ఉద్యోగి

ప్రశ్నలు - జవాబులు

ప్ర. ఏ సంవత్సరం లో మీరు భద్రతా దళంలో చేరారు ?

జ. నేను 1963 లో మిలిటరీలో చేరాను. అప్పుడు నాకు 17 సంవత్సరాలు.

ప్ర. ఏ పరిస్థితులలో మిలిటరీలో చేరారు?

జ. ఆ కాలంలో ఉద్యోగ అవకాశాలు తక్కువ, అప్పట్లో కుల బేధం కూడా ఉండేది. దాని వల్ల నేను చేరాలనుకున్న ఉద్యోగంలో చేరలేకపోయాను. జీవనోపాధి కోసం సికింద్రాబాద్ వెళ్ళను, అక్కడ కూడా ఉద్యోగం దొరకటం కష్టం అయింది. ఒక రోజు టీ తాగుతూ పేపరులో సైనిక దళాల గురించి ప్రకటన చూసి మిలిటరీ సెలక్షన్స్ కు వెళ్ళాను.

ప్ర. అప్పటి కాలంలో మిలిటరీ వ్యవస్థ ఎలా ఉంది?

జ. నేను 10వ తరగతి పూర్తిచేసికొని, ఉద్యోగం కోసం తిరుగుతున్న 17 ఏళ్ళ కుర్రాడిని, నాకు సికింద్రాబాద్ ఒక కొత్త ప్రపంచంలా అనిపించింది. సెలక్షన్స్ కు వెళ్ళాను, అక్కడ 600 కంటే ఎక్కువ మంది ఉన్నారు. శారీరక శక్తిని, మానసిక స్థైర్యాన్ని పరీక్షించడానికి పరీక్షలు పెట్టారు. అవి కష్టంగా ఉండటం వల్ల, 600 మందిలో 150 మందే ఎంపిక అయ్యారు. అందులో నేను ఒకడిని. కృషి పట్టుదల ఉంటే ఏదైనా సాధించవచ్చు కదా...

ప్ర. ఎంపిక తరువాత మీకు ఎలాంటి శిక్షణ ఇచ్చారు?

జ. సికింద్రాబాద్ లో ఒక సంవత్సరం శిక్షణ పొందాను. ఇ.ఎమ్.ఇ వర్క్ షాప్ లో కొంత కాలం పనిచేశాను. ఈ విభాగంలో ఎలక్ట్రికల్ మరియు మెకానికల్ పనులు, మరమ్మత్తులు, 'ఎక్స్‌ప్లొజివ్ హాండలింగ్' వంటివి మాకు ప్రధానమైన కర్తవ్యాలు.

శిక్షణలో ప్రతీ సైనికుడి సామర్థ్యాన్ని చూసి వారిని ఎంపిక చేస్తారు. నాకు ఎలక్ట్రిక్ విభాగం చాలా ఆసక్తికరంగా అనిపించింది. ఇది పూర్తి అయ్యాక నన్ను 'అసోమ్ రెజిమెంట్' కి బదిలీ చేశారు. అక్కడ డిబ్రూగర్ లో మూడు సంవత్సరాలు 'వింగ్ ఇన్ చార్జ్' గా పని చేశాను.

5. అసోమ్ రెజిమెంట్లో మీ అనుభూతులను వివరించండి.

జ) డిబ్రూగర్ లో ఇ.ఎమ్.ఇ విభాగం సహాయ విధులను నిర్వర్తిస్తుంది. అందుకని 'ఫ్రంట్ లైన్లో' మేము ఎక్కువ లేము. ఆయుధాలతో శిక్షణ పొందినా మాకు ఇచ్చిన పనిని పూర్తి బాధ్యతతో నిర్వర్తించడం మా ప్రధాన కర్తవ్యం. అక్కడ ఉన్నప్పుడు రెండో ఇండో-పాక్ యుద్ధం లో పాల్గొన్నాను. ఆ యుద్ధంలో

భారతదేశం గెలిచినా, నా కళ్ళ ముందు ఎందరో సైనికులు ప్రాణాలు విడవడం ఇంకా నేను మరిచిపోలేదు.

6. 1965 లో జరిగిన యుద్ధాన్ని వివరించగలరా?

2). 1965 లో కాశ్మీరులోకి తీవ్ర వాదులను చొప్పించడనికి పాకిస్తాన్ చేసిన ఆపరేషనును వ్యతిరేకిస్తూ జరిగింది ఈ యుద్ధం. ఐదు వారాల్లో ఎంతో మంది సైనికులను కోల్పోయిన యుద్ధం ఇది . ఐక్యరాజ్య సమితి నిర్ణయించిన కాల్పుల విరమణ ఒప్పందంతో ఈ యుద్ధం ముగిసింది. భారతదేశం 1,920 కి.మీ. ప్రాంతాన్ని సంపాదించింది. కాని, వైమానిక దళం నుండి వచ్చే ఏరియల్ ఫోటోలు పదాతిదళానికి ఆలస్యంగా రావడం వలన అప్పుడు మన శక్తి సామర్థ్యం తగ్గిందని మా యూనిట్ భావించింది. ఈ యుద్ధం ముఖ్యంగా వెస్ట్ పాకిస్తాన్ లో జరిగింది, అందువల్ల మొదట్లో మిమ్మల్ని ఉపయోగించలేదు. కానీ తీవ్రత పెరగడంతో మేము కూడా పాల్గొన్నాము తర్వాత 'పఠాన్ కోట్' లో భర్తీ అయాము.

7. యుద్ధం ముగిసాక మీ రెజిమెంట్ లో ఎవైనా మార్పులు వచ్చాయా?

2). యుద్ధం ముగిసాక మళ్ళీ మా శాఖకు వెళ్ళి, మా కార్యకలాపాలను నిర్వహించాము. ఈ యుద్ధం తరువాత మా ఉన్నతాధికారులతో పరిచయం పెరిగింది. ముఖ్యంగా మా విభాగ అధికారికి బాగ దగ్గర అయ్యాను. ఆయన పేరు ఇప్పుడు గుర్తులేకున్నా ఆయన చేసిన ఉపకారాన్ని నేను మరిచిపోలేదు. మేజర్ భరద్వాజ్ కి కూడా దగ్గర అయ్యాను సెలవలకు వారి ఇంటికి కూడా ఆహ్వానిస్తే 10-15 రోజులు జమ్మూలో ఉన్నా. మొదటి సారిగా, ఒక గుంటూరు కుర్రాడు మంచు చూస్తాడని అనుకోలేదు. ఆ తరువాత సంవత్సరంలో నాకు మా ఊరి అమ్మాయితో పెళ్ళి అయింది, దేశ సేవలో నిమాగ్నమైన నాకు ఇలా పెళ్ళి జరుగుతుందని కూడా నేను అనుకోలేదు. చాలా మంది తల్లిదండ్రులు సైనికులకు తమ పిల్లలను ఇచ్చి వివాహం చేయడానికి సుముఖంగా ఉండరు.

6. ఇంకా ఎవైనా యుద్ధాలలో పాల్గొన్నారా? ఆ అనుభూతిని కూడా వివరించండి.

జ) పెళ్ళి అయ్యాక మా కుటుంబాన్ని సికింద్రాబాద్ కు మార్చడం జరిగింది. మళ్ళీ అస్సాం కి వచ్చాక, 1971 లో బంగ్లాదేశ్ విమోచన యుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో మేము పాల్గొన్నాము, పాకిస్తాన్ సైన్యం హత్యలు, బహిష్కరణలు, అత్యాచారాల్లో నిమగ్నమయ్యారు.

మా రెజిమెంట్ లో ఒక సారి నాకు 'సెంట్రీ డ్యూటీ' వేశారు, ఆ రాత్రి మా ఫీల్డ్ లోనికి ఒక మధ్య వయస్కురాలు వచ్చింది, ఆమెకు ఆరు రకాల భాషలు తెలుసు, నాతో తమిళం లో మాట్లాడింది. కానీ చలాకీగా ఉంది, తిండి కోసం ఇటు వైపుకు వచ్చానని చెప్పింది. కానీ దిక్కులు చూడడంతో నాకు అనుమానంగా అనిపించింది. తనని మా పై అధికారికి అప్పగించాను. ఆమెను మూడు రోజులు విచారించి, ఆమె పాకిస్తాన్ కు చెందిన గూఢచారి అని తేలింది. ఆమె అమాయకత్వాన్ని ఛేదించటానికి మూడు రోజులు పట్టింది, కానీ ఈలాంటి గూఢచారులని ఎంత మందిని పంపారో, వారు ఏమి తెలుసుకున్నారో, ఇంకా ఎంత మంది దొరకకుండా మన మధ్యలో తిరుగుతున్నారో అని భయం వేసింది. ఈ విషయం గూర్చి నా తోటి సైనికులతో చర్చించడం కూడా నాకు గుర్తే.

ఈ యుద్ధం ముగిసాకా మా వింగ్ కి ఒక ప్రాజెక్ట్ అప్పగించారు. దాన్ని పూర్తిచేసా దాంతో మిమ్మల్ని ఆ సాయంత్రం జరిగిన వేడుకలో మేము చేసిన పనితనాన్ని మెచ్చుకుంటూ సత్కరించారు. నన్ను ఏమైనా కోరుకోమన్నారు. నాకు ఎప్పటి నుండో నా చదువు పూర్తి చేసుకోవాలని అనిపించి నాకూ 'డిస్ చార్జ్' కావాలని వారిని కోరాను వెంటనే నన్ను 'డిస్ చార్జ్' చేశారు.

9. 'డిస్చార్జ్' అయ్యాక ఏమి చేశారు? వెంటనే ఉద్యోగాలు దొరికాయా?

ఇ). 'డిస్చార్జ్' అయిన వెంటనే నాకు ఉద్యోగాలు దొరికినా నాకు సంతృప్తిగా అనిపించలేదు. ననేను ఇంటర్ ఏసి కళాశాలలో చదివి, పై చదువులకు చెన్నైకి వెళ్ళాను. నైట్ కాలేజీలో చదువుతూ 'సర్వీస్ కమిషన్' పరీక్షలు రాశాను దాని ద్వారా టెలికాం శాఖ లో చేరాను. ఇక్కడ 31 ఏళ్ళ సర్వీసు చేసి పదవీ విరమణ చేశాను. దాని తర్వాత దేవుని సేవలో నిమగ్నమయ్యాను.

12. మిలిటరీలో మీకు ఏ మెడల్స్ వచ్చాయి?

జ) నాకు రెండు మెడల్స్ వచ్చాయి, 'సమర్ సేవా మెడల్, ఇంకా 'రక్షణ మెడల్', సమర్ సేవా మెడల్ 1965 లో జరిగిన యుద్ధానికి ఇచ్చారు. మెడల్స్ కంటే నా దేశానికి నేను చేసిన సేవ నాకు ఎంతో గౌరవాన్ని, ఆత్మ తృప్తిని కలిగిస్తుంది.

పితృదినోత్సవం

జి. జ్యోతి,

I B.SC (Computer Science).

అమ్మ ప్రేమను గుర్తించిన ఈ సమాజం నాన్న చూపే బాధ్యతను అంతగా పట్టించుకోలేదు. మన జీవితంలో అమ్మ ఎంత ముఖ్యమో నాన్న కూడా అంతే ముఖ్యం. కనిపించని ప్రేమ నాన్నది. తండ్రి బిడ్డల కొరకు పడే కష్టాన్ని, ఆరాటాన్ని ప్రతీ బిడ్డా తెలుసుకున్నప్పుడే బాధ్యతగా వ్యవహరిస్తారు. బాగా చదువుకొని మంచి స్థాయిలో ఉంటారు. తల్లిదండ్రులను బాగా చూసుకుంటారు, తమ పిల్లల్ని బాగా పెంచుతారు. ఈ బాధ్యతను పిల్లలకు గుర్తు చేసేదే 'అంతర్జాతీయ పితృదినోత్సవం'.

అంతర్జాతీయ పితృదినోత్సవమును ప్రతి సంవత్సరం జూన్ నెల లోని మూడవ ఆదివారం నాడు జరుపుకుంటారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 52 దేశాలు తండ్రుల గౌరవార్థం ఈ దినోత్సవాన్ని పాటిస్తున్నాయి. తల్లల గౌరవార్థంగా మాతృ దినోత్సవం ఉండగా బాధ్యతకు మారు పేరుగా నిలిచే నాన్నలకు కూడా ఒక రోజును కేటాయించాలని అమెరికాకు చెందిన "సోనారా స్మార్ట్ డాడ్" అనే మహిళ ఆలోచించి ప్రచారం మొదలు పెట్టింది. ఆమె ఆలోచనలకు ప్రతిరూపంగా 1910లో మొదటి సారి 'ఫాదర్స్ డే' ను జరుపుకున్నారు. ఆ తరువాత అలా ఈ నాన్నల వందన దినోత్సవమునకు ఆదరణ పెరుగుతూ వచ్చింది. ప్రపంచ దేశాలు 1972 నుంచి ప్రతి సంవత్సరం జూన్ లో వచ్చే మూడో ఆదివారాన్ని 'పితృ వందన దినోత్సవము'గా ప్రకటించుకొని జరుపుకుంటున్నాయి.

అమ్మ ఆత్మీయతకు వచ్చిన గుర్తింపు, నాన్న త్యాగానికి దక్కలేదు. అయినా నాన్న ఇవేమి పట్టించుకోడు. అందుకే నాన్నంటే అందరికీ ఎంతో స్పెషల్. తండ్రులు చేసిన సేవలు త్యాగాలకు గుర్తుగా ఏటా ఒకరోజున 'ఫాదర్స్ డే' నిర్వహిస్తారు. భారతదేశంలో కూడా ప్రతి సంవత్సరం జూన్ మూడో ఆదివారాన్ని "ఫాదర్స్ డే" గా సెలబ్రేట్ చేస్తారు.

కుటుంబంలో తండ్రి బాధ్యతలు :- మన సంఘంలో కని, పెంచే బాధ్యత తల్లిది అయితే, పోషించే బాధ్యత తండ్రిది అని భావిస్తారు. తండ్రి మూలంగా పిల్లలకు సంఘంలో గుర్తింపు ఆస్తి హక్కు లాంటివి వస్తాయి. ఈ వ్యవస్థని పితృస్వామ్య వ్యవస్థ అంటారు. కుటుంబంలో తాను చెమటోడ్డి కష్టపడి కుటుంబాన్ని పోషించడం తన ఏకైక లక్ష్యం.

“అమ్మ.... ప్రపంచానికి నిన్ను పరిచయం చేస్తుంది
నాన్న ... ప్రపంచాన్ని నీకు పరిచయం చేస్తాడు
జీవితం అమ్మది - జీవనం నాన్నది.” అన్నాడో మహానుభావుడు.

తండ్రి గొప్పతనం:- అమ్మ జన్మనిస్తే నాన్న జీవితాన్నిస్తాడు. వేలు పట్టి నడిపించి, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించి తన బిడల్ని ప్రయోజకుల్ని చేయడానికి నిరంతరం కష్టపడుతూనే ఉంటాడు. మనం ఒక్కో మెట్టు ఎక్కుతుంటే తానే ఎవరెస్ట్ శిఖరాన్ని అధిరోహించినంత ఆనందాన్ని పొందుతాడు. అలా ఎదిగే క్రమంలో తప్పటడుగులు వేస్తుంటే దండించినా సరే సరైనా దారిలో పెడతాడు. ఆ దండననే మనం అపార్థం చేసుకుంటుంటాము. అందులోని బాధ్యతను ప్రేమను గుర్తించేవారు కొద్దిమందే అందుకే నాన్న ఆదరణకు దూరమయ్యాడు. “మన ముందు కఠినంగా ఉండే నాన్న... బయట వారితో ముఖ్యంగా బంధువుల వద్ద మన గురించి చాలా గొప్పగా చెబుతూ పొంగిపోతాడు.

స్క్రీన్ మీద ఎందరు హీరోలను చూసి చప్పట్లు కొట్టినా.... నిజజీవితంలో ప్రతి ఒక్కరి రియల్ హీరో మాత్రం నాన్నే. మన ఎదుగుదలలో, మన జీవితంలో ఇంతటి ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించే మనల్ని కడుపులో మోసేది తల్లి అయితే. జీవితాంతం గుండెలపై పెట్టుకొని చూసుకునే వాడు నాన్న. అయితే మన సమాజంలో తల్లికి ఉన్నంత గుర్తింపు తండ్రికి లేదన్నది బహిరంగ రహస్యమే.

ఈ సంవత్సరం జూన్ 2వ తేదీది మరో ప్రత్యేకత ఏంటంటే, అదే రోజు తొలి సూర్యగ్రహణం కూడా ఏర్పడబోతోంది. సూర్య భగవానుడిని కూడా మన సమాజంలో తండ్రి మాదిరిగానే భావిస్తారు. సూర్యుడు తన కిరణాలతో లోకమంతటికీ వెలుగును ఎలా పంచుతాడో మన జీవితాల్లో మన తండ్రులు కూడా అలాంటి వెలుగునే పంచేందుకు శాయశక్తులా కృషి చేస్తారు.

గాయమైతే కట్టు కట్టేది అమ్మ. అసలు గాయమే కాకుండా చూసుకునేవాడు నాన్న. బాధ్యతలు నెరవేరుస్తూ బిడ్డల సంక్షేమం, అభివృద్ధికి అహర్నిశలు కృషి చేసే ఏకైక శ్రమ జీవి నాన్న. అమ్మ ఆత్మాయతకు వచ్చిన గుర్తింపు, తండ్రులు చేసిన సేవలు, త్యాగాలకు ఏటా ఒక రోజున ఫాడర్స్ డే నిర్వహిస్తారు.

‘ఫాదర్స్ డే’ ప్రాముఖ్యత:- నాన్నని సంతోష పరచడానికి, తండ్రిపై ఉన్న ప్రేమను చూపించుకోవడానికి ఫాదర్స్ డే సరైన వేడుక. ఈ రోజున నాన్నలతో కలిసి ఆనందంగా గడుపుతూ, చిన్ననాటి నుండి అనుభవించిన జ్ఞాపకాలను నెమరు వేసుకుంటే బంధాలు మరింత బలపడతాయి. పైగా, పిల్లల జీవితాల్లో తండ్రుల పాత్ర ఎలాంటిదనే విషయాన్ని ఈ వేడుక ప్రతిబింబిస్తుంది. ఫాదర్స్ డే వేడుకలకే పరిమితం కాదు. నాన్న ప్రాముఖ్యత ఏంటో తెలియజేసే పండుగ. నాన్న అనుభవ పాఠాలను నేర్చు కునేందుకు చక్కని వేదిక అందుకే, ఫాదర్స్ డే రోజున నాన్న చేసిన త్యాగాలను స్మరించుకుందాం. తండ్రిని ఆదర్శంగా తీసుకుని జీవితంలో గొప్పగా ముందుకు సాగుదాం. నాన్నను మనం ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నామో ఆయనకు తెలియ జేయడానికి “ఫాదర్స్ డే” ఓ చక్కటి సందర్భం.

“గాంభీర్యం మాటున గొప్ప ప్రేమను చూపించటం ఒక్క నాన్నకే సాధ్యం. ప్రతి ఒక్కరి మొదటి ఆదర్శం-నాన్న” ప్రేమించడమే తప్ప ఆ ప్రేమను చూపించడం చేతకాని వ్యక్తి నాన్న "బయట ప్రపంచాన్ని పరిచయం చేసింది, నలుగురితో ఎలా మెలగాలో నేర్పేది కేవలం ఒక్క నాన్న మాత్రమే. నాన్న అనే రెండు అక్షరాల పదం నిస్వార్థమైన ప్రేమకు ప్రతిరూపం. నాన్న అనే పిలుపు లో ఉండేవి కేవలం ఒక బంధం మాత్రమే కాదు, అంతకు మించిన భావోద్వేగం.

विश्व हिंदी दिवस

M. Anusha,

III BA (TTM).

इतिहास:-

साल 1975 में तत्कालीन प्रधानमंत्री “इंदिरागांधी” ने प्रथम विश्व हिंदी सम्मेलन का उद्घाटन किया था। 1975 से भारत, मॉरीशस, यूनाइटेड किंगडम, त्रिनिदाद संयुक्त राज्य अमेरिका जैसे विभिन्न देशों में विश्व हिंदी सम्मेलन का आयोजन किया गया। प्रथम विश्व हिन्दी सम्मेलन 10 जनवरी 1974 को “नागपुर” में आयोजित हुआ था। तब से यह हर साल 10 जनवरी को विश्व हिंदी दिवस मनाया जाता है। भारत के पूर्व प्रधानमन्त्री “मनमोहन सिंह” ने 10 जनवरी 2006 को प्रति वर्ष विश्व हिन्दी दिवस के रूप मनाये जाने की घोषणा की था। उसके बाद से भारतीय विदेश मंत्रालय ने विदेश में 10 जनवरी 2006 को पहली बार विश्व हिन्दी दिवस मनाया था।

विश्व हिन्दी दिवस का उद्देश्य:

विश्व हिन्दी दिवस का उद्देश्य विश्व में हिन्दी के प्रचार-प्रसार के लिये जागरूकता पैदा करना, हिन्दी के प्रति अनुराग पैदा करना। हिन्दी की दशा के लिए जागरूकता पैदा करना तथा हिन्दी को विश्व भाषा के रूप में प्रस्तुत करना है। विश्व हिन्दी सचिवालय मॉरीशस में स्थित है।

समाप्त:

हिन्दी भाषा सबसे सरल और मधुर है। विश्व की सबसे ज्यादा बोली जाने वाली दूसरी भाषा हिन्दी हैं। वर्ल्ड स्टेटिस्टिक्स के अनुसार, हिंदी दुनिया में तीसरी सबसे अधिक बोली जाने वाली भाषा है। दुनिया भर में लगभग 615 मिलियन हिंदी भाषी हैं।

BODY TYPES

J. Tejaswi,
III BA (TTM).

Do you know that they are different types of bodies?

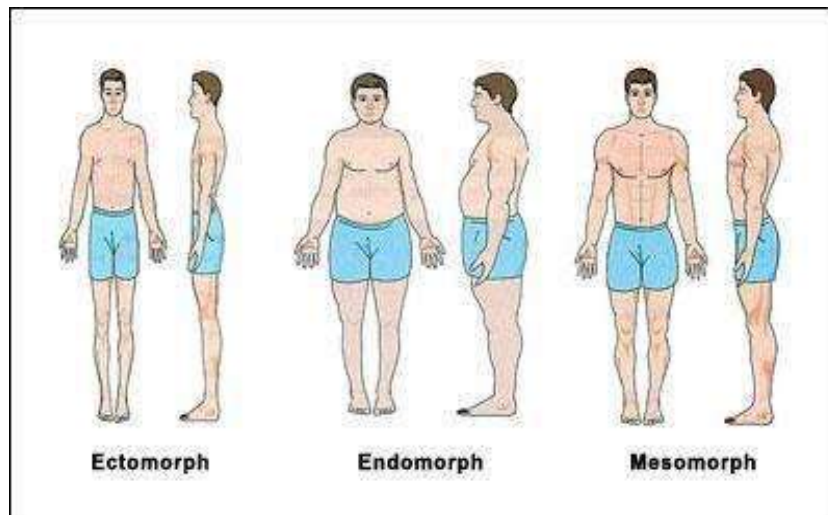
There are three body types

They Are:

*ECTOMORPH

*ENDOMORPH

*MESOMORPH

Let us know more about each of these three types.

Ectomorph:

An ectomorph refers to an individual with long, lean muscles, arms and legs. The ectomorph body type is characterized by low levels of fat storage to gain weight and develop muscle mass.

ENDOMORPH:

Endomorphs have softer bodies with curves. They have a wide waist and large bones; they may or may not be overweight. Endomorphs often have lots of body fat and muscle and can gain weight Easily.

Mesomorph:

The core characteristics of a mesomorph body type is a muscular and moderate frame, mostly a mesomorph has a low body fat level, and this body type can lose or gain weight with little to no effort.

Can we change from one body type to another body type?

NO, it is not possible. why?

People usually have a defined body type after puberty, but this can change based on activity level, dietary habits and other major life styles and Hormonal changes.

పిసినారి వ్యాపారవేత్త

యస్.కె. గుల్జార్ బేగం,

II B. com (C.A).

అనగనగా ఒక ఊరిలో ఒక పిసినారి వ్యాపారవేత్త ఉండేవాడు. ఆ ఊరిలో ఎండ ఎక్కువగా ఉండడంతో పిసినారి వ్యాపారవేత్త కొబ్బరికాయలు కొనడానికి మార్కెట్ కు వెళ్లాడు. అమ్మ వ్యక్తి దగ్గరకు వెళ్లి ఒక కొబ్బరికాయ ఎంత అని అడిగాడు. పది రూపాయలు అని చెప్పాడు కొబ్బరికాయల అమ్మ వ్యక్తి. కాని పిసినారి వ్యాపారవేత్త పది రూపాయలకు రెండు కొబ్బరికాయలు ఇవ్వచ్చుగా అని అడిగాడు. అమ్మ వ్యక్తి “కొనడానికే వచ్చావా...వెళ్ళవయ్యా.....వెళ్ళు” అని అన్నాడు.

పిసినారి వ్యాపారవేత్త, ముందుకు వెళ్లగా, అక్కడ పది రూపాయలకు రెండు కొబ్బరి కాయలు అని అరుస్తున్నాడు. అతని దగ్గరకు వెళ్ళిన పిసినారి “నాకు పది రూపాయలకు నాలుగు కొబ్బరి కాయలు ఇస్తావా?” అని అడిగాడు. అమ్మ వ్యక్తి “కొనడానికే వచ్చావా...వెళ్ళవయ్యా.....వెళ్ళు” అని అన్నాడు.

ఆ పిసినారి మరో కొబ్బరికాయల వ్యాపారి దగ్గరకు వెళ్ళి “పది రూపాయలకు నాలుగు కొబ్బరికాయలు ఇస్తారా” అని అడగగా. అమ్మ వ్యక్తి వస్తాయి.... అని అన్నాడు.

పిసినారి వ్యక్తికి పిసినారితనం ఎక్కువ కదా ! బేరం చేయకుండా ఏ వస్తువునూ కొనడు కాబట్టి, పది రూపాయలకు ఎనిమిది కొబ్బరికాయలు ఇవ్వమని అడిగాడు. అప్పుడు అమ్మ వ్యక్తి “నీ ముందు ఒక కొబ్బరి చెట్టు ఉంది, ఆ చెట్టుకి చాలా కొబ్బరికాయలు ఉన్నాయి, ఆ చెట్టు నుండి కొబ్బరికాయలను కోసుకోండి. మీరు ఎవరికి డబ్బు చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదు” అని అంటాడు.

ఆ సమాధానం విన్న పిసినారి వ్యాపారవేత్త చాలా సంతోషించి చెట్టు దగ్గరకు వెళ్లి ‘నేను చెట్టు ఎప్పుడు ఎక్కలేదు కదా ! ఇప్పుడు ఎలాగా....? అని కొంచసేపు ఆలోచించాడు. ప్రి గా ఎన్ని కాయలు అయినా కోసుకోవచ్చు, వాటిని కాస్త దూరం వెళ్ళి ఇరవై రూపాయలకు ఒకటి అమ్మవచ్చు కొంచెం ధైర్యం తెచ్చుకొని, చెట్టు ఎక్కాడు. కొబ్బరి కాయలు ఎలా కోయాలో అర్థం కాలేదు. ఒక్కసారి కిందికి చూశాడు భయం వేసింది. అంత ఎత్తైన చెట్టు నుండి ఎలా దిగాలి? అనే ఆలోచన రాగానే కాళ్లు

వణికాయి. చెట్టును పట్టుకున్న కాళ్లు పట్టుతప్పాయి. చెట్టుకు వేలాడుతూ, "నన్ను రక్షించండి నన్ను రక్షించండి....." అని కేకలు వేయసాగారు.

అప్పటి వరకు అతని వాలకాన్ని గమనిస్తున్న చుట్టుపక్కల వాళ్ళు అతన్ని చూసి తగిన శాస్త్రీ జరిగిందని అనుకుంటూ నవ్వుకున్నారు..... పరిస్థితిని అర్థం చేసుకున్న అతడు చేసేది ఏమీ లేక "నన్ను కాపాడిన వ్యక్తికి రెండు వేల రూపాయలు ఇస్తాను అని అరవడం ప్రారంభించాడు.

Different types of Intelligence

**Sk. Sanah Sulthana,
III BA(TTM).**

As we can see there are students who are good at sports, some of them are good at mathematics, some of them are good at painting, some of them are good at reading and others. It's because each child has his or her own talents.

Now, let's see why some of them are good at things. This is because there are different types of intelligence.

Let's have a look at it and let's know more about each of the types of intelligence.

Logical Mathematical Intelligence

This refers to someone's ability to solve mathematical problems, spot trends patterns and understand relationships. If you have logical mathematical intelligence, you're good with numbers, confident in taking on tasks, and enjoy performing experiments.

Linguistic Intelligence:

Children with this type of intelligence are skilled and have preference for activities such as reading, talking, telling stories and jokes, writing poems, learning languages.

Spatial Intelligence:

Children, people who develop spatial intelligence, are good at solving spatial problems such as drawing, painting, reading maps, looking at pictures, and solving mazes.

Musical intelligence:

If you have Musical Intelligence, you can sing, listen to music, play instruments, compose songs.

Bodily kinesthetic Intelligence:

It is the ability to use the whole body in the expression of ideas and feelings. If you have bodily kinesthetic intelligence, you are good at dancing, acting, imitating, gestures, and playing sports.

Intrapersonal intelligence:

These people like to work independently, set goals, focus on achieving them, understand their feelings and know their strengths and weaknesses.

Naturalistic Intelligence:

Naturalistic Intelligence is related to the attraction towards nature, plants and animals. People with this intelligence enjoy camping, hiking, caring for animals, learning about nature, and caring for the environment.

Interpersonal Intelligence:

This is a common intelligence among people that are good at talking, working in teams, helping others, meeting new people. They can become good leaders.

Existential Intelligence:

This refers to deep sensitivity and ability to handle deep questions. People with this intelligence are not only comfortable talking about this serious question but also strive to find the answer. They are a kind of philosophers.

If you have high existential intelligence, you genuinely want to find answers to questions such as –

“What is the meaning of life”?

“What happens after death”?

కుండ నేర్పిన జీవిత సత్యం

యం. కనకదుర్గ,

II B.Sc (MSCS).

కుండ మన అందరికీ తెలిసినదే. మట్టి కుమ్మరి చేతులలో చక్కటి రూపాన్ని సంతరించుకొని మన అవసరాలను తీర్చుతుంది. మండు వేసవిలో ఎండ తాపానికి పొడిబారిన మన గొంతులకు అమృతలాంటి చల్లని నీటిని అందిస్తుంది. పేదవాడికి 'రిప్రిజెరేటర్' గా ఉపయోగపడుతుంది. కమ్మటి విండు తయారీలో రుచిని మరింత పెంచుతుంది. మన ఆరోగ్యానికి ఎంతో మేలు చేసే ఎన్నో జీవిత సత్యాలను కూడా తెలియపరుస్తుంది....

ఒకనాడు కుమ్మరి కొన్ని కుండలను. తయారుచేసి అమ్ముతూ ఉన్నాడు. అందులో ఒక వ్యక్తి ఒక కుండను కొనుగోలు చేసి దానిలో మంచినీరు పోస్తూ చల్లని నీటిని తాగుతూ ఉన్నాడు. కొన్నాళ్ళకు ఆ వ్యక్తి కుండను ఇలా అడిగాడు. నువ్వు ఎలాంటి పరిస్థితులలో అయినా చల్లగా ప్రశాంతంగా ఉంటావు కదా అది ఎలా సాధ్యం? అని. అప్పుడు ఆ కుండ ఇలా అన్నది "నేను వచ్చింది మట్టిలో నుండే, తిరిగి కలిసిపోయేది మట్టిలోనే, ఈ మధ్య ఉన్న కాస్త జీవితానికి అహం, గర్వం, కోపం, ఈర్ష్య, ద్వేషం అసూయ, అవసరమా!" అని చిరునవ్వుతో బదులిచ్చింది.

మనిషి ఎలాంటి పరిస్థితులలోనైనా అహంన్ని, గర్వాన్ని, కోపాన్ని అణచి వేయగలిగితే" ప్రశాంతంగా ఉండొచ్చని, మనీషిగా మారవచ్చనీ కుండ నేర్పిస్తుంది.

మరొక వ్యక్తి రెండు కుండలను కొనుగోలు చేసి వినియోగిస్తూ ఉండగా కొన్నాళ్ళకు ఒక కుండ పగిలిపోయింది. మంచి కుండ పగిలిన కుండను చూసి నవ్వుతూ "ఇక నీ జీవితం చెత్త కుప్పకే అంకితం" అని అంది. ఒక వ్యక్తి మంచి హృదయంతో ఆ పగిలిన కుండలో పూల మొక్కను నాటాడు. కొన్నాళ్ళకు ఆ పగిలిన కుండ మనసున్న మనిషి ముంగిట్లో అందమైన పూలకుండీగా, పువ్వులు విరబూస్తుంటే, ఆ మంచి కుండ నీళ్ళు పోస్తూ సేవలు చేస్తుంది.

చెప్పలేం కాలం ఎప్పుడు ఎలా మారుతుందో! ఎవరిని ఎప్పుడు ఎక్కడ ఎలా నిలబెడుతుందో, ఎక్కడికి చేరుతుందో..... ! నాడు కట్టెలమ్మిన వ్యక్తి నేడు కనకపు సింహాసనాన్ని అధిష్టించవచ్చు, అత్యంత ధనవంతుడు చిప్పకూటికై చేయి చాచోచ్చు. అందుకే ఎవరినీ తక్కువ అంచనా వేయకండి.....“నువ్వు రాయన్నది ఒకనాటికి రత్నమవునులే.....” అన్నాడొక సినీ కవి.

How do we learn?

Shaik Asma,
III BA(TTM).

Hello everyone. I hope all of you are doing great. Do you know how we learn?

From text books? From teachers? From parents? Do you think this is an interesting question?...

Ok fine, let us see how we learn. There are many theories of learning which are proposed by psychologists. Let us see some of them:

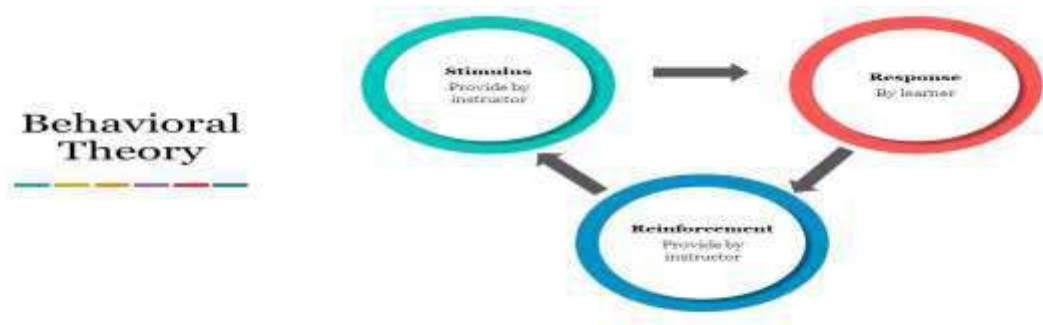
Theories of learning:

- Behaviorist theory
- Cognitive theory
- Universal Grammar theory
- Social interaction theory

Behaviorist theory:

Behaviorist theory was introduced by John B Watson who is known as the father of behaviourism within psychology. Behaviorist theory is a psychological perspective that focuses on how our actions are influenced by our environment . It suggests that we are influenced by external stimuli and the consequences that follow. According to Behaviorist theory, learning occurs through a process called conditioning. There are 2 types of conditioning 1. Classical conditioning. 2. Operant conditioning

1. Classical conditioning: Classical conditioning involves associating a neutral stimulus with a naturally occurring stimulus to create a learned response.
2. Operant conditioning: Operant conditioning involves learning through rewards and punishments.

Cognitive theory:

Cognitive theory was introduced by a psychologist named Jean Piaget. He believed that our thoughts and mental processes shape our behavior. Cognitive Theory suggests that our perception, memory, problem solving and decision making all play a role in how we interact with the world.

Cognitivists believe that our mind is like a complex information processing system. They see the mind as an active processor of information, constantly taking in, organizing and interpreting sensory input. They view the mind as an intricate system that constructs our understanding of the world based on our cognitive abilities.

Universal Grammar theory:

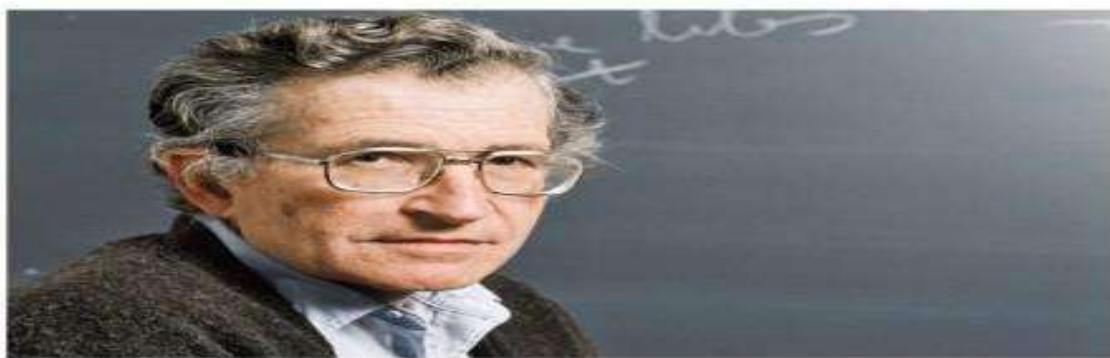
Universal Grammar is a linguistic theory proposed by Noam Chomsky. It suggests that all humans are born with an innate ability to acquire knowledge.

Universal Grammar theory proposes that language acquisition is not solely dependent on environmental input, but also on an inherent language learning capacity that is unique to humans.

There are some principles of Universal Grammar Theory. They are

1. **Universality of language:** This principle suggests that all human languages share certain underlying structural properties, despite their surface differences. It implies that there are fundamental aspects of language that are common to all languages reflecting a universal human capacity for language.
2. **Convergence:** Convergence refers to the idea that children , when exposed to different languages, converge towards the grammar of the language spoken around them. This principle suggests that there is a natural tendency for language acquisition to align with the specific grammatical patterns and structures of the language being learned.
3. **Poverty of Stimulus:** The poverty of Stimulus argument processes that the linguistic input children receive is not sufficient to account for the complexity and precision of the grammatical knowledge they acquire

Universal Grammar Theory by Noam Chomsky

- **Universality of language**
- **Convergence**
- **Poverty of Stimulus**

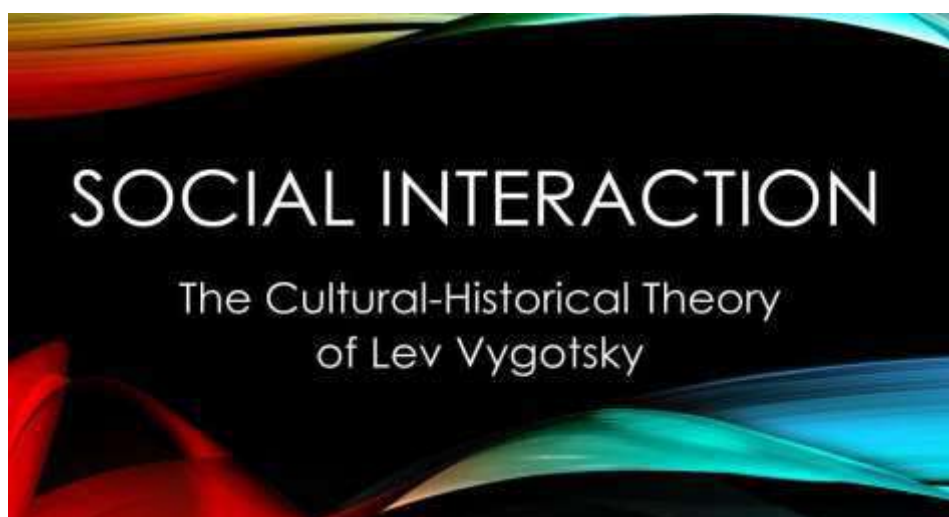
Social interaction theory:

Social interaction theory was introduced by Russian psychologist Lev Vygotsky. He proposed that language development is closely tied to social interactions and that learning occurs through collaboration and communication with others. Vygotsky's ideas have greatly influenced our understanding of how language is acquired and how social interactions play a crucial role in the language learning process.

This theory emphasizes the role of context, feedback, and negotiation of meaning in language learning. It's all about how we learn by actively participating in

conversations, feedback, and adapting our language use based on the social context.

I hope the knowledge of learning theories will help us in improving our learning ability.

నాన్న

టి. అనిత

II B.Sc (Bt. Bc)

నాన్న, నువ్వు ఉన్నంత వరకు తెలియలేదు నీ పేరుకు అర్థం
 నువ్వు వెళ్లి పోయాక శూన్యం అయ్యింది ఈ నా జీవితం.
 కడసారి నిన్ను నేను చూడలే పోయాను ఏమి నా అభాగ్యం.
 నువ్వు ఉన్నప్పుడు నాకు నీ విలువ తెలియలేదు,
 నువ్వు వెళ్లిపోయాకే తెలిసి వచ్చింది. నిన్ను క్షమించగలవా నాన్న
 ఒక్కసారి నా కోసం తిరిగి రా నాన్న.

సందర్భం :- బాధతో ఉన్న కొడుకు తన తండ్రిని చివరిసారి చూసుకోలేకపోయాను అని
 సమాధి మీద కూర్చోని అనుకున్న మాటలు ఇవి.

నీతి :- తల్లిదండ్రులు మనతో ఉన్నప్పుడే వాళ్లని జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి, వాళ్ళు వెళ్ళి
 పోయాక ఎంత బాధ పడినా ప్రయోజనం ఉండదు.

WHO ARE ALPHA MAN AND ALPHA WOMAN

G. Sada Sri

III BA(TTM) , Sem -6

ALPHA MEN

Men who are confident, strong and successful are known as alpha men . They exhibit leadership qualities. An alpha male is a man who is highly intelligent. Alpha males are generally considered great leaders and prefer to be in positions of power.

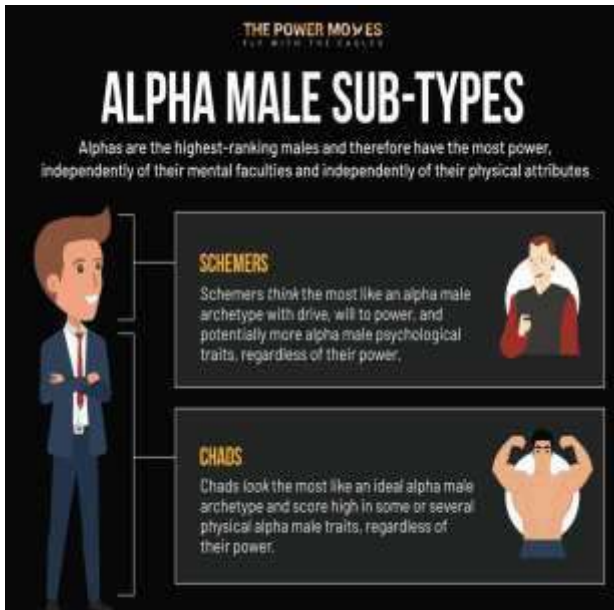
Common traits Alpha males include:-

- Being in a position of power.
- Being comfortable with high levels of responsibility.

Who is always an alpha male?

1. He does not run from challenges
2. He is not proud
3. He is determined
4. He is a born leader
5. He knows his weaknesses
6. He works out
7. He is honest
8. He is great with communication
9. He is good at saying no
- 10.He wants a genuine connections

11. He always wants to get better

ALPHA WOMEN

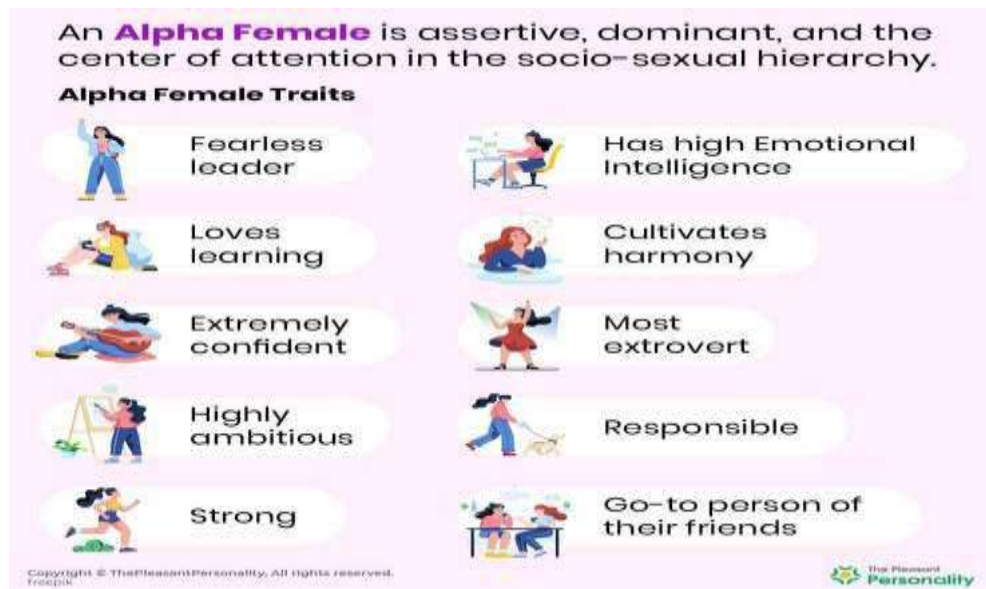
An Alpha female is a woman who has embraced her leadership ambitions. She is talented, highly motivated and self-confident. There's nothing more appealing to an Alpha female personality than a person who can stand up for what they believe is the right.

These women occupy positions of authority in their community and work places. A high level of confidence is this woman's defining trait and it allows her to lead with ease.

Some of women traits

1. She believes her ability to achieve is limitless.
2. She is Self-identify as an Alpha female.
3. She has a confidence that is contagious, which leads others to respect her as an equal.
4. She has showcase leadership characteristics.
5. She is recognized by others as being impactful.

6. She has extremely high ambitions.

There are four types of alphas:

- The unaware non adaptive
- The unaware adaptive
- The aware non adaptive
- The aware adaptive

ప్రేమకు రూపం.....

డి. సుప్పలత

II B. Sc(MSCS)

ప్రేమకు రూపం..... అమ్మ

అ..... అంటే అనురాగం

మ్మా..... అంటే మమకారం

అమ్మ మాటలే మనసుకు ఆహ్లాదం

అమ్మ ప్రేమ అనంతం

అమ్మ కోపం ప్రళయం

అమ్మ వంట మధురాతిమధురం

అమ్మ రూపం గాయనికే మండు

అమ్మ జీవనం మన కోసం

అమ్మ మనకు దేవుడిచ్చిన వరం

---- *అమ్మ

ARE YOU A MOTIVATED PERSON?

Y. Dhana Lakshmi

III BA (TTM)

A motivated person is someone who has a strong desire to achieve a goal and is willing to do whatever it takes to achieve that goal. They are usually very driven and focused, and they never give up easily.

What is motivation?

Motivation is the force that maintains and alters the direction, quality and intensity of behaviour.

Motivation refers to the wilful desire to direct one's behaviour.

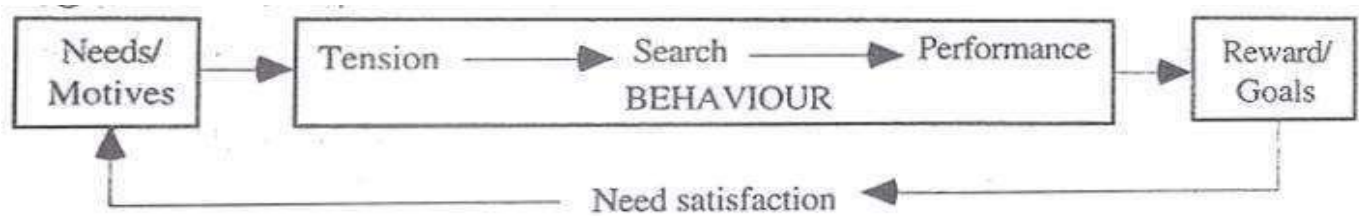

NATURE OF MOTIVATION:

- Motivation is based on motives
- It causes Goal directed behaviour.
- It is related to satisfaction.
- The person is motivated in totality.
- It is a complex process.

A MOTIVATION PROCESS:

TYPES OF MOTIVATION :

The two main categories of motivation

INTRINSIC MOTIVATION:

Intrinsic motivation is a type of motivation in which an individual is being motivated by internal desires.

Example

Playing sports because you enjoy how they make you feel.

- Staying longer at work because you believe in your work.
- Using positive affirmations because you want to change your mindset positively.

EXTRINSIC MOTIVATION:

Extrinsic motivation is a type of motivation in which an individual is being motivated by extrinsic desires.

Example:

- helping people for praise from friends or family.
- doing work for attention, either positive or negative.
- doing tasks for public acclaim or fame.

MINOR FORMS OF MOTIVATION :

- I. Reward based motivation.
- II. Fear_based motivation .
- III. Achievement _based motivation.
- IV. Power_based motivation.
- V. Affiliation motivation.
- VI. Competence motivation.
- VII. Attitude motivation.

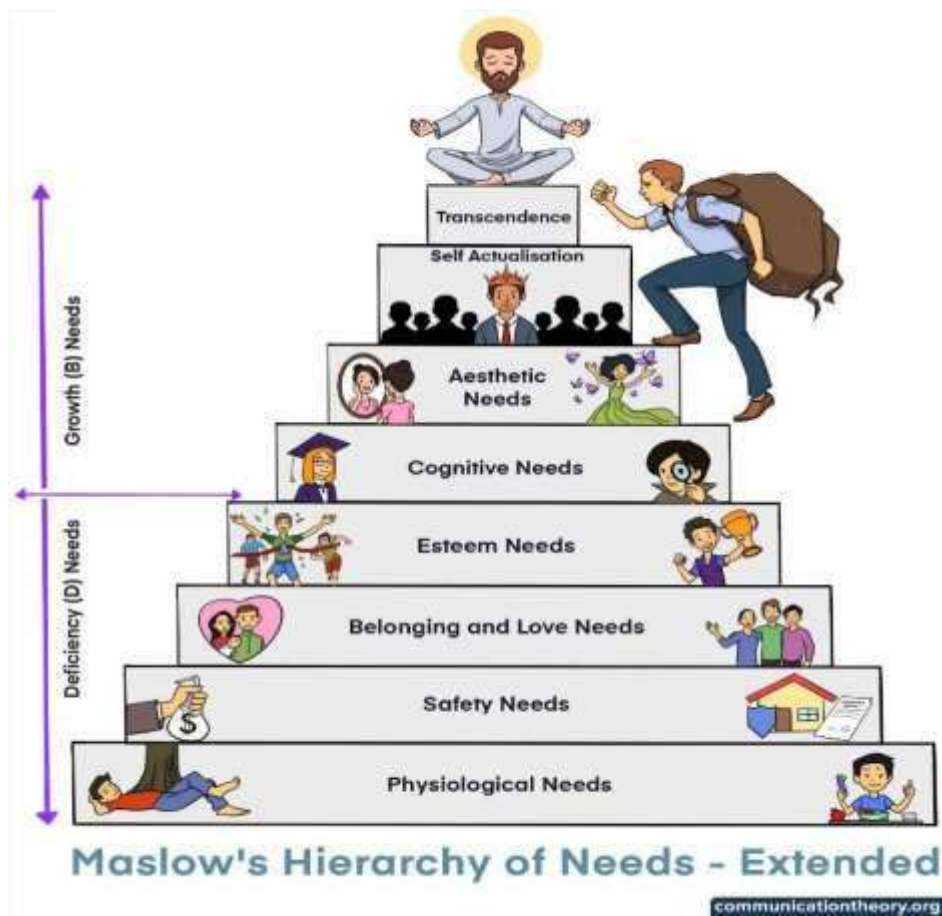
Theories of motivation :

HERTZBERG 's TWO-FACTOR THEORY :

Motivator factors : simply put, these are factors that lead to satisfaction and motivate employees to work harder. Examples might include enjoying your work, feeling recognised and career progression.

MASLOW's HIERARCHY OF NEEDS :

So, our knowledge about motivation helps us understand ourselves and others better. We know what makes people achieve great things in life.

MOTHER'S LOVE; A GREATEST GIFT

S. Sai Asritha

II B.Sc. (Data Science)

In her eyes, a world of care,
A love so deep, beyond compare.
Through laughter and tears, she's always there,
A guiding light, a love so rare.

Her touch, a soothing melody,
Her strength and wisdom, a steady guide.
In her embrace, I find my peace,
A mother's love, forever by my side.

Her love, like a gentle breeze,
A mother's love, a symphony.
She's my rock, my guiding star,
A mother's love, the greatest gift by far.

FROM SHADOWS TO LIGHT: A TEEN'S TALE

G. Keerthana,

II B.Sc. (Data Science).

In a world of shadows, she once dwelled,
A teenage girl, her spirit compelled.
Depression's grip held her tight,
But she yearned for a glimmer of light.

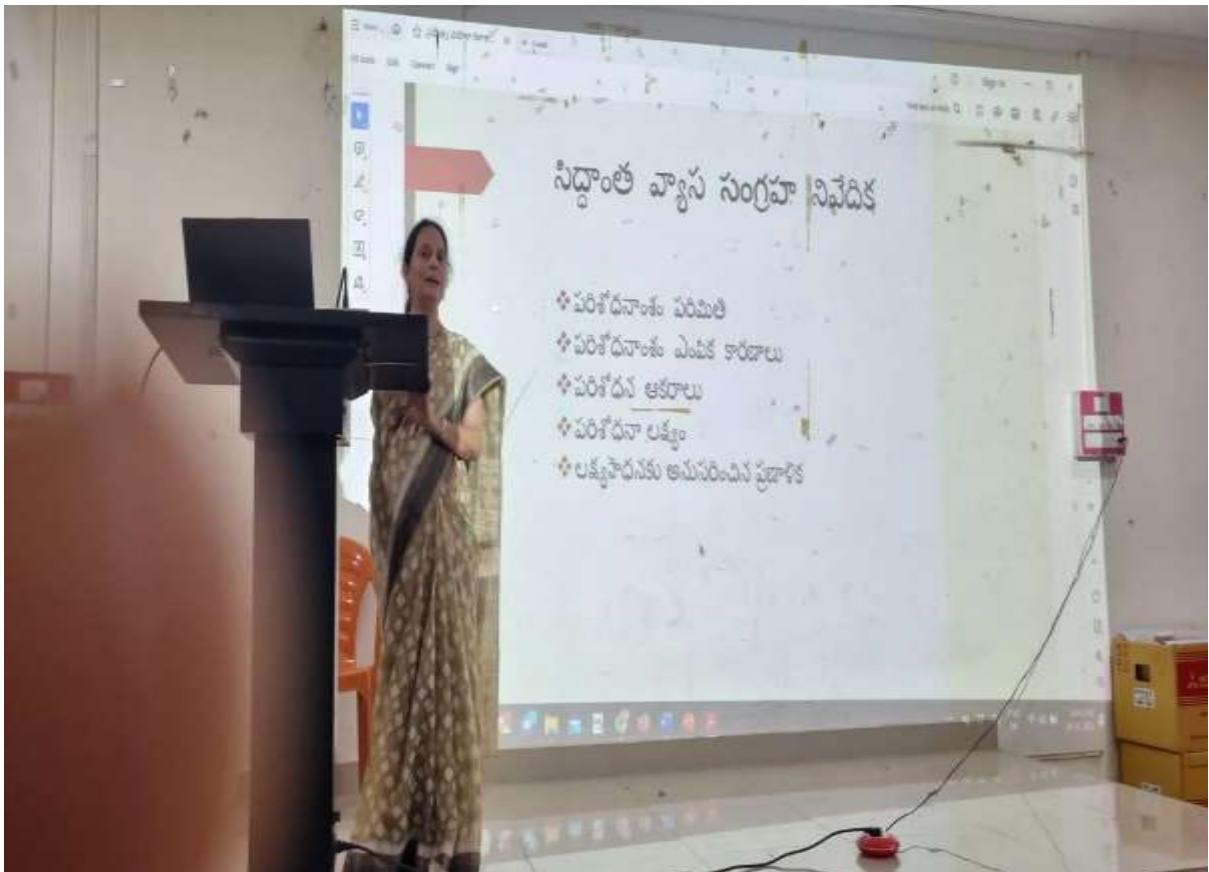
Silent battles in her soul,
Yet, within her, strength took control.
A journey through the darkest night,
She found her way to morning's light.

She learned to embrace her own worth,
To value herself, her true birth.
Self-care became her daily song,
Nurturing her spirit, where she belonged.

With time, she found her passions anew,
Art, music, and writing, she pursued.
Expression became her healing grace,
A canvas to paint her inner space.

Through resilience and a fighting soul,
She emerged from depression's dark hole.
A warrior, she stood tall and strong,
A testament to the power to belong.

PHOTO GALLERY

Students Presentation in Literary Forum

Google

Guntur, Andhra Pradesh, India
 7CWV+CJG, Sambasiva Peta Rd, Opp: AC College, Sambasiva Pet, Guntur,
 Andhra Pradesh 522001, India
 Lat 16.296017°
 Long 80.444182°
 06/01/24 05:13 PM GMT +05:30

ఆహ్వానం

ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల (స్వయంప్రతిపత్తి), గుంటూరు

సాహిత్య వేదిక (LITERARY FORUM)

నేను - నా పరిశోధన

వక్త: డా. డి. ధాత్రికుమారి (తెలుగు అధ్యాపకురాలు)

అంశం: తెలుగు కవిత్వంలో మానవ హక్కులు - ఒక పరిశీలన

వేదిక: సెమినార్ హాల్

తేదీ & సమయం: 29(బుధవారం) సాయంత్రం 4.00 గం. నుండి 5.00 గం.
 వరకు.

INVITATION

Govt. College for Women (A), Guntur

LITERARY FORUM

The Metamorphosis – A Novella by Franz Kafka

Book Review By
Sri N. Kutumba Rao (Lect. in English)

Participating Students
J. Tejaswi, III B.A (TTM)
M. Anusha, III B.A (TTM)
K. Annapurna III B.A (TTM)

HELD ON: 06.01.2024 (Saturday) 4 - 5 P.M
VENUE : SEMINAR HALL

(Language & Literature : The e - Magazine)

“Your Opinion on this issue Please”

GOVT. COLLEGE FOR WOMEN (A)
GUNTUR, A.P.

LITERARY FORUM

A Platform for Nurturing and Showcasing Literary Talent

LaLit

YEAR: 2023

Quarter: 4 (October-December)

Vol: 1

ISSUE: 4

